ROMANIA

ANUL V, Nr. 5
M A I
1 9 4 0

STUDIO M

O.N.T.

REVISTA OFICIULUI NAȚIONAL DE TURISM

ROMSCOT

„ROMANIA"

SOCIETATE COMERCIALĂ OFICIALĂ DE TURISM S.A.R.

CEA MAI PUTERNICA ORGANIZAȚIE

ROMANEASCA DE TURISM

CĂLĂTORII ȘI ESCURSII

INDIVIDUALE ȘI COLECTIVE

ESCURSII PERIODICE

CURE FORFETARE

CENTRALA BUCUREȘTI — STRADA DOAMNEI, 1

AGENȚII IN TOATĂ LUMEA

ROMANIA

REVISTA
OFICIULUI NAȚIONAL
DE TURISM

ANUL V, Nr. 5
MAI 1940

CUPRINSUL

MUGUR MARDAN. — DUNĂREA NOASTRĂ
MIHAIL SADOVEANU — DELTA
H. B. — LA OSTROV CU PÂNZELE INTINSE
GH. DINU — PE DUNĂRE IN JOS
V. VOICULESCU — PE DECINDEA DUNĂRII
V. MANIU — DUNĂREA IN TRECUT
GEO BOGZA — PEISAJE PE O DUNĂRE ROMÂNEASCĂ

VARIA:

INAUGURAEA CANALULUI SNAGOV—TĂNCĂBEȘTI, ROMÂNIA LA MILANO, VIZITA OASPEȚILOR TURCI.

■

CRONICA TURISMULUI

INFORMAȚII

■

COPERTA: STUDIO

DESENE DE N. ACONTZ, LENA CONSTANTE, R. IOSIF

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
STR. WILSON 8, TEL. 4.64.60

ABONAMENTE:

480 LEI ANUAL PENTRU PARTICULARI, PRIMĂRII RURALE ȘI ȘCOLI
1.000 LEI ANUAL PENTRU INSTITUȚII
UN NUMĂR 40 LEI

Taxa poștală plătită în numerar conf. aprobării Nr. 41.350/939 a Direcțiunei Generale P.T.T.

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT
Inv P.V. 778/83

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
PERIODICE
ROMANIA

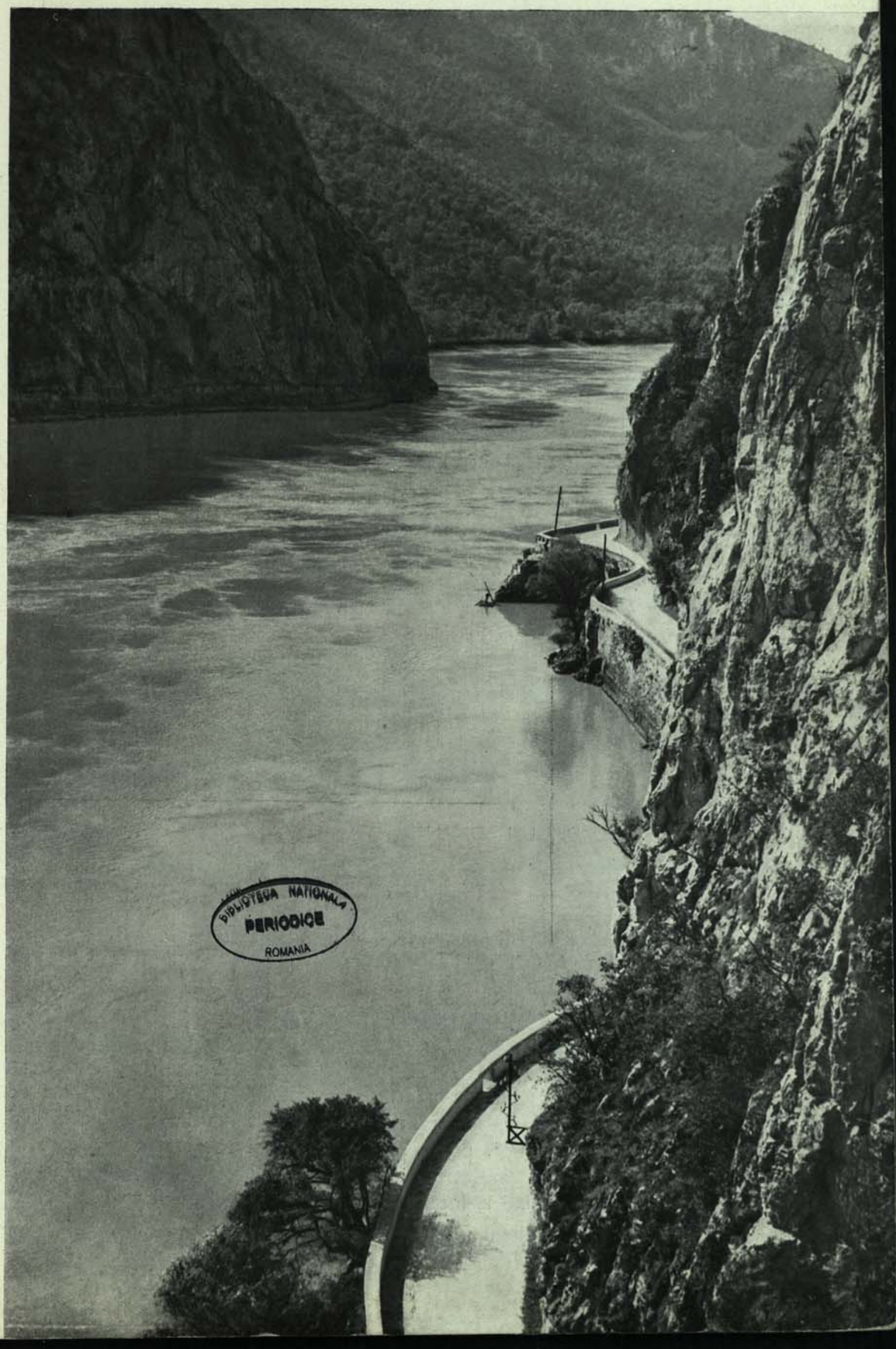

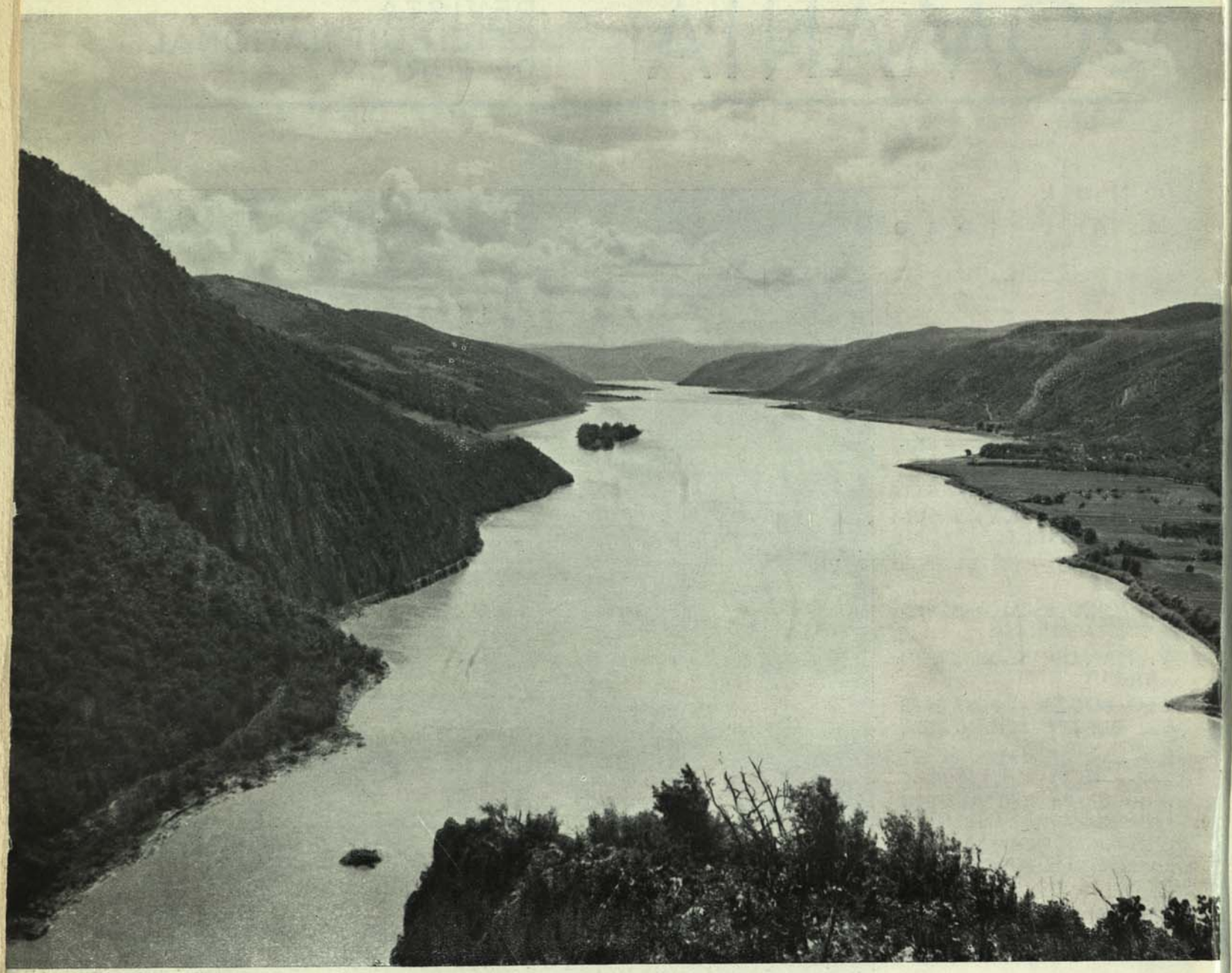

DUNĂREA DEALUNGUL DRUMULUI ROMAN

Foto»Fisher

DUNĂREA NOASTRĂ

VINE de undeva dinspre Soare-Apune și curge spre Soare-Răsare, ca sub porunca unei meniri înalte. Așa au pomenit-o vremurile și neamurile toate câte s'au scurs odată cu apele ei și câte s'au pierdut în nepătrunsurile uitării. In timpurile vechi, abia cuprinse de închipuirea oamenilor de astăzi, poate că tot așa era și tot atât de măreață în semeția cu care-și duce apele, de vreme ce acei ce-i sălășluiau țărmurile i se închinau, iar strămunii noștri pletoși, Dacii, pornind la luptă, sorbeau din unda ei ca dintr'o apă vie.

SPRE VÂRCIOROVA

Foto-Petit

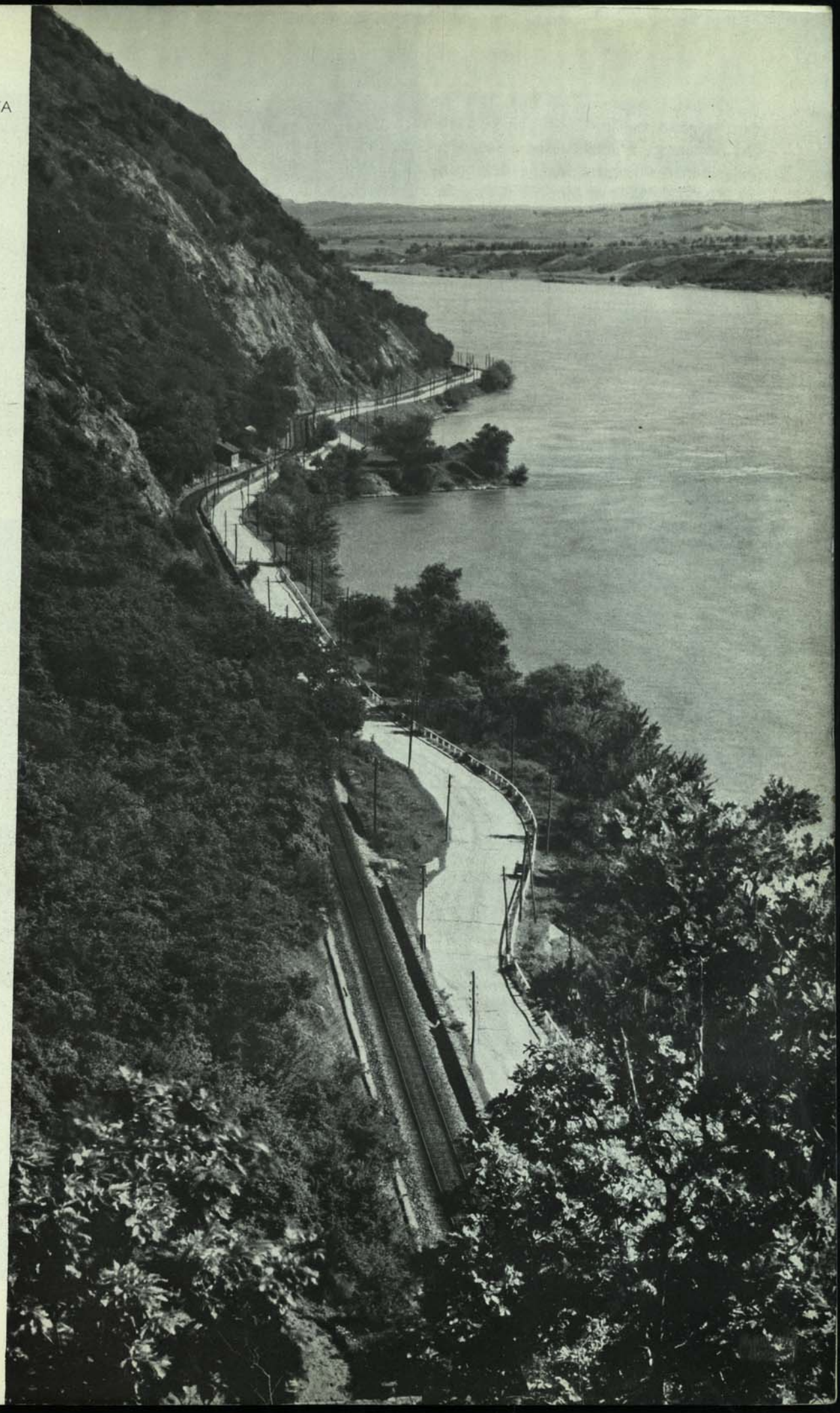

Fluviul acesta ne încinge țara pe la Miază-zi ca un brâu bogat de argint și e ciudat cum bogăția nesfârșită de privelişti pe care și-o înșiră ca pe o salbă în tot lungul cursului său românesc, e mai curând necunoscută pentru Români.

Dunărea noastră începe dela gura râului *Nera*, venit de undeva din văile Semenicului, și curge, cale de mai bine de o mie de kilometri, până la limanurile albastre și nesfârșite ale Mării Negre.

Acolo unde pătrunde sub mal românesc, la gura Nerei, încep s'o încolțească munții. Și poate că'n povestea ei, a Dunării bătrâne, a fost impasul cel din urmă și cel mai greu pe care l'a avut de străbătut. In stânga și în dreapta, munții se ridică deasupra văii adânci, din ce în ce mai înalți, împăduriți și repezi. Ascuns într'o văgăună, *Baziașul*, pare cea dintâi îndrăsneală în calea fluviului; pentru că de aici înainte, cale de vreo 130 km., Dunărea curge

IN CAZANE

Foto-Fisher

TABULA TRAIANA

Foto·O. N. T.

aproape un ceas, mai la vale, cam în dreptul orășelului sârb *Milanovac*, valea adâncă a Dunării cotește spre Miază Noapte intrând în adevăratele *Cazane*, cea mai grozavă strâmtoare a

DRUMUL ROMAN

Foto·Fisher

necontenit între pereții înalți ai munților, ce parcă vor, ca în poveste, să se bată'n capete deasupra ei. Ce-i drept, până la *Moldova Veche*, munții nu sunt încă atât de cumplit ridicați deasupra apelor; dar de aici înainte, dincolo de insula cu același nume, începe adevărata clisură. In coada insulei, acolo unde se unesc cele două brațe de apă care o înconjoară, răsărite colțuros deasupra undelor, sunt stâncile *Babakai* numite așa de Turci, ca amintire a cine-știe cărei povești triste, legată de locul acela sălbatec, pentru că numele *tălmăcit*, ar însemna ,,plângere''.

Pe dreapta, satul sârbesc *Golubac* e cea din urmă lumină înaintea văgăunilor ce vor să vină. Deabea de aici încep *Cazanele* cu adevărat. Valea s'a îngustat din ce în ce mai prăpăstios, întunecându-se de verdele închis al pădurilor dese de pe coastele ce coboară repede spre ape. Cale de

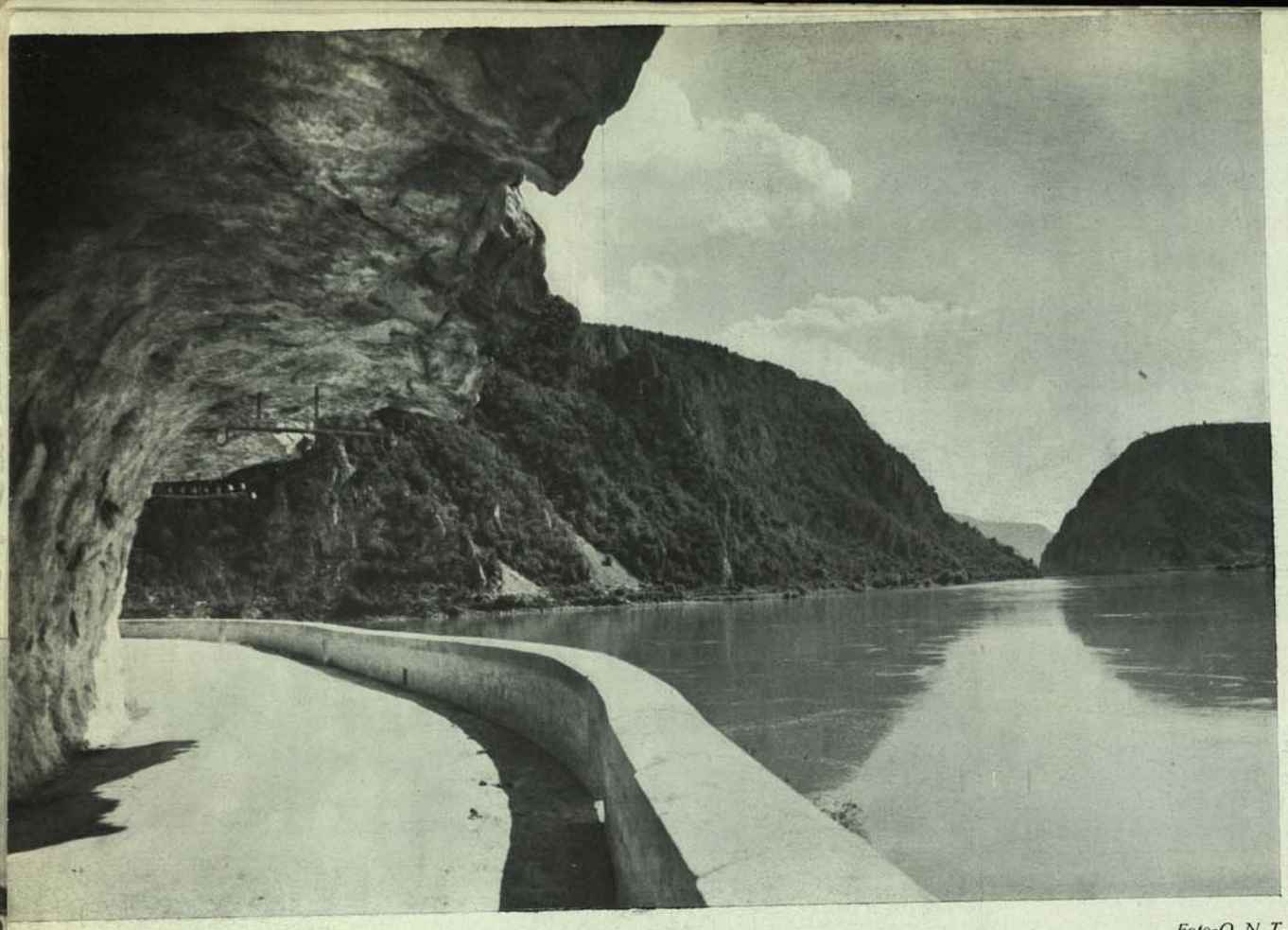

ȘOSEAUA LA CAZANE

Foto-O. N. T.

Foto-Fisher

PESCARII ÎȘI PREGĂTESC FIERTURA

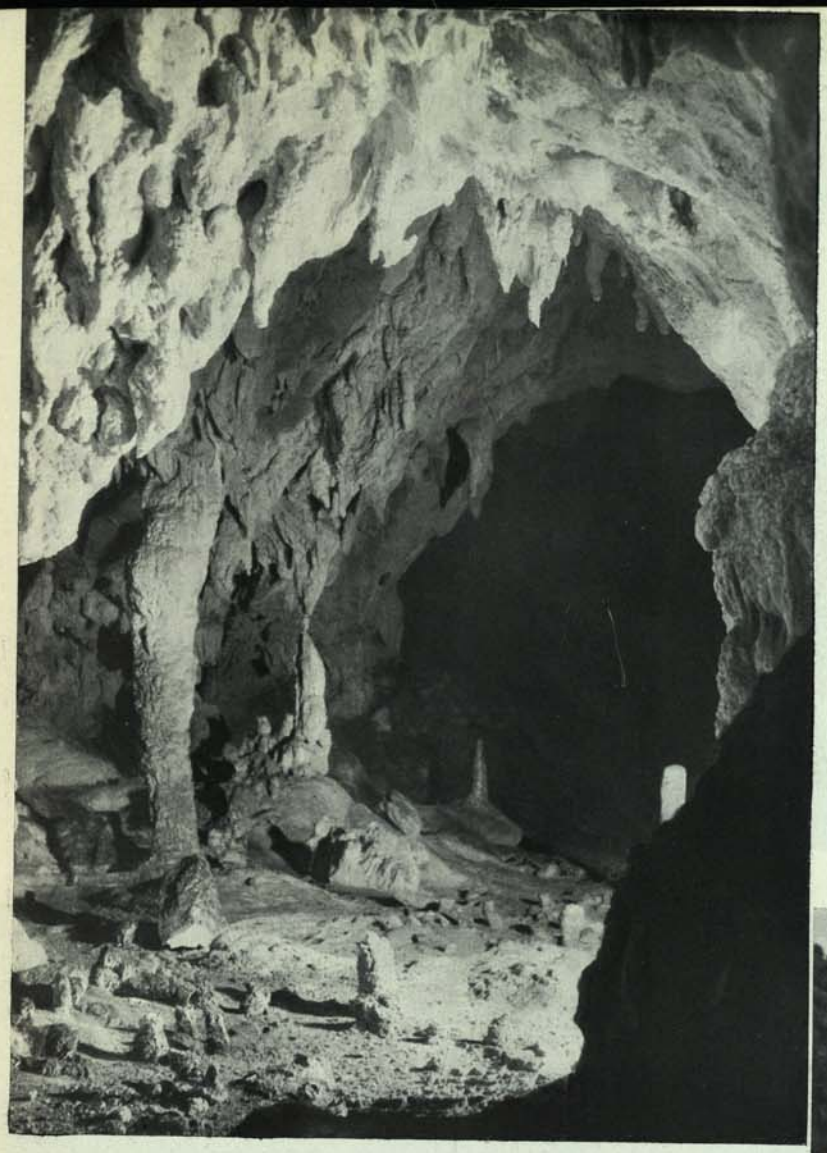

PEȘTERA DELA PONCIOVA *Foto=Fisher*

continentului nostru. In dreptul cotului, abia ascunse de suprafața neliniștită a apelor, *Micile Porți de Fier* străjuesc intrarea văii întunecate și adânci.

Liniștea e înaltă până la cer, ca o cucernicie sau ca o teamă. Se înalță munții deasupra apelor, împăduriți și negri de umbră, până spre fâșia aceea îngustă de cer albastru, cuprinsă între coamele lor înalte și puternice. Valea are o adâncime de aproape 800 m. și cerul pare atât de îndepărtat aici, în scorbura asta a apelor negre, încât tăcerea prăbușită peste adâncul văii, pare o spaimă.

Și totuș, nesfârșit de înălțătoare este măreția străjii întunecate a munților peste adâncimea de iezer a apelor Dunării. Fundul apelor coboară aici, nefiresc, cu 9 m. sub nivelul mării, ajungând la 53 m. adâncime! Valea ajunge să nu mai aibă decât 150 m. lărgime, o îngustime pe care ochiul poate urmări umbra deasă a pădurilor dela jumătatea încomată a țărmurilor. Pe stânga, săpată în stâncă, adevărata minune a străduinței și măestriei omenești, șoseaua construită acum mai bine de o sută de ani, se strecoară ca o dâră albă pe peretele întunecat al stâncilor înfipte în ape. Cu 17 veacuri înainte însă, de semeția acestei șosele, Traian pusese să se dureze în stâncă, pe țărmul drept, o cale pentru legiunile lui. Și astăzi se mai văd în stâncă, din loc în loc, scobiturile adânci în care erau înțepenite bârnele groase de lemn pe care se rezema podul drumului, acolo unde stânca n'avea cum fi scobită ca să facă loc căii. Din calea aceasta îndrăsneață, n'a mai rămas decât urma bârnelor înfipte în stâncă; dar pentru ca timpul să nu-i șteargă deplin amin-

PE BORD ÎN SPRE CAZANE *Foto=O. N. T.*

BĂȘTINAȘ DIN ADA-KALEH

tirea, Traian a pus să se sape în peretele de stâncă al țărmului drept, slovă de piatră pentru ochii tuturor neamurilor de mai târziu, numele lui glorios de împărat Roman. Stânca cipolită se vede limpede, în cel mai îngust loc al Cazanelor, aproape ștearsă de înverșunarea veacurilor cari au trecut peste ea și oamenii i-au zis „masa lui Traian" ca urmare a cine-știe cărei intrări în legendă.

Drumul prin Cazane, durează de două ceasuri bune, când, deodată, aproape necrezut, valea se luminează la gură ca ieșirea dintr'o peșteră. Și pe malul stâng, sub poala împădurită a munților, Orșova, își însorește casele și bisericuțele ca o bucurie. Valea se lărgește din ce în ce, să facă loc în mijlocul apelor insulei Ada-Kaleh, limbă de pământ, zidită până în

DOUĂ NAVE PE LARGUL DUNĂRII *Foto A. C.*

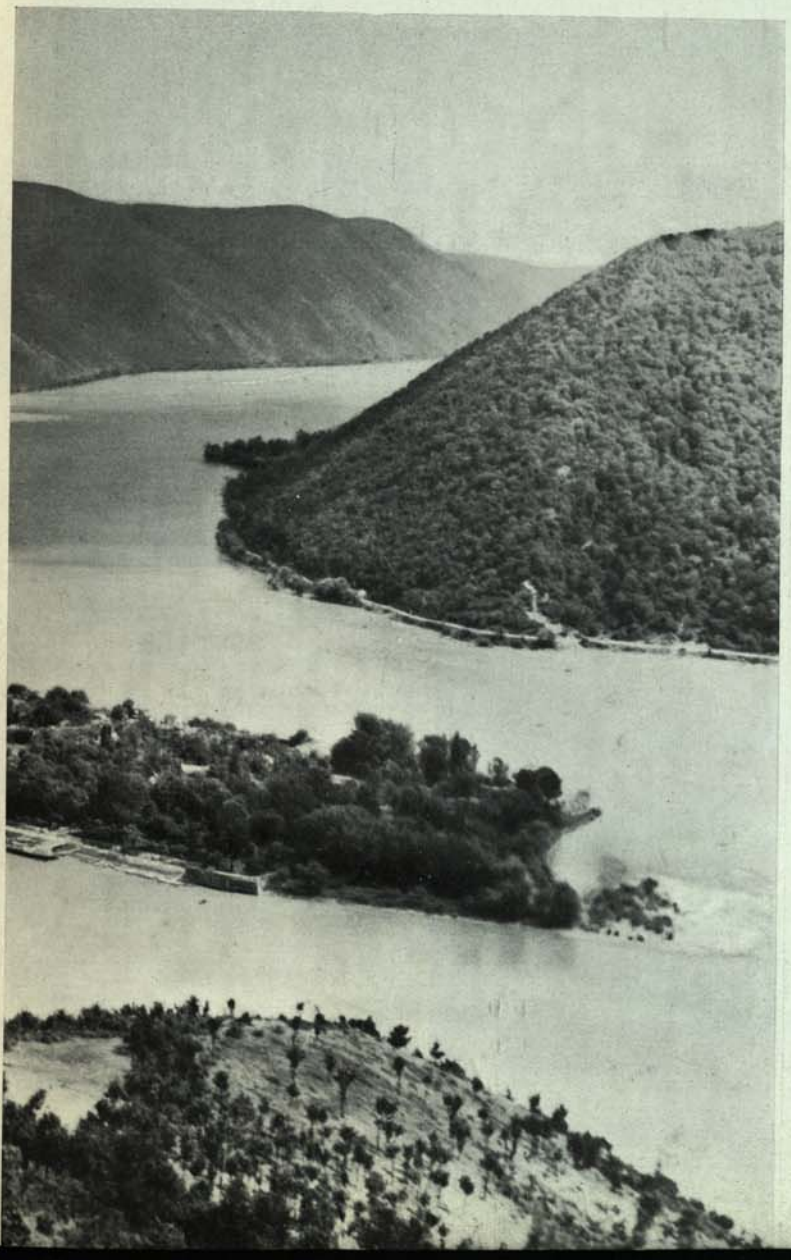

cel mai mic colțișor, — orășel cu minaret înalt și firav, clădit pe cazemate străvechi ale căror guri apar, din loc în loc, hrube de tainițe adânci. Insula aceasta, colț rătăcit de Orient, își duce viața ei ciudată în mijlocul Dunării, sub străjuirea munților dimprejur și sub molcuma împăcare a „ceeace este scris". Casele, pierdute prin grădini mărunte, smălțează verdele frunzișurilor cu roșul acoperișurilor, înconjurând, grămădite, „palatul", singura casă cu etaj a insulei. Iar într'un colț al insulei, în josul ei, înghesuit de ape și de ziduri, pietros și aproape vecinic pustiu, este terenul de foot-ball, singura și suprema „modernizare" a insulei. Și-ți pare atât de ciudat răslețit în colțul acesta de Orient străvechiu și atât de stingher în marginea apelor, încât nu-ți poți opri zâmbetul cu care îl privești.

Cursul apei, se întinde pe măsură ce valea își depărtează țărmurile. *Vârciorova*, rămâne în stânga, aproape neluată în seamă, pentru că înainte, apele încep să se sbuciume

INSULA ADA-KALEH

Foto O. N. T.

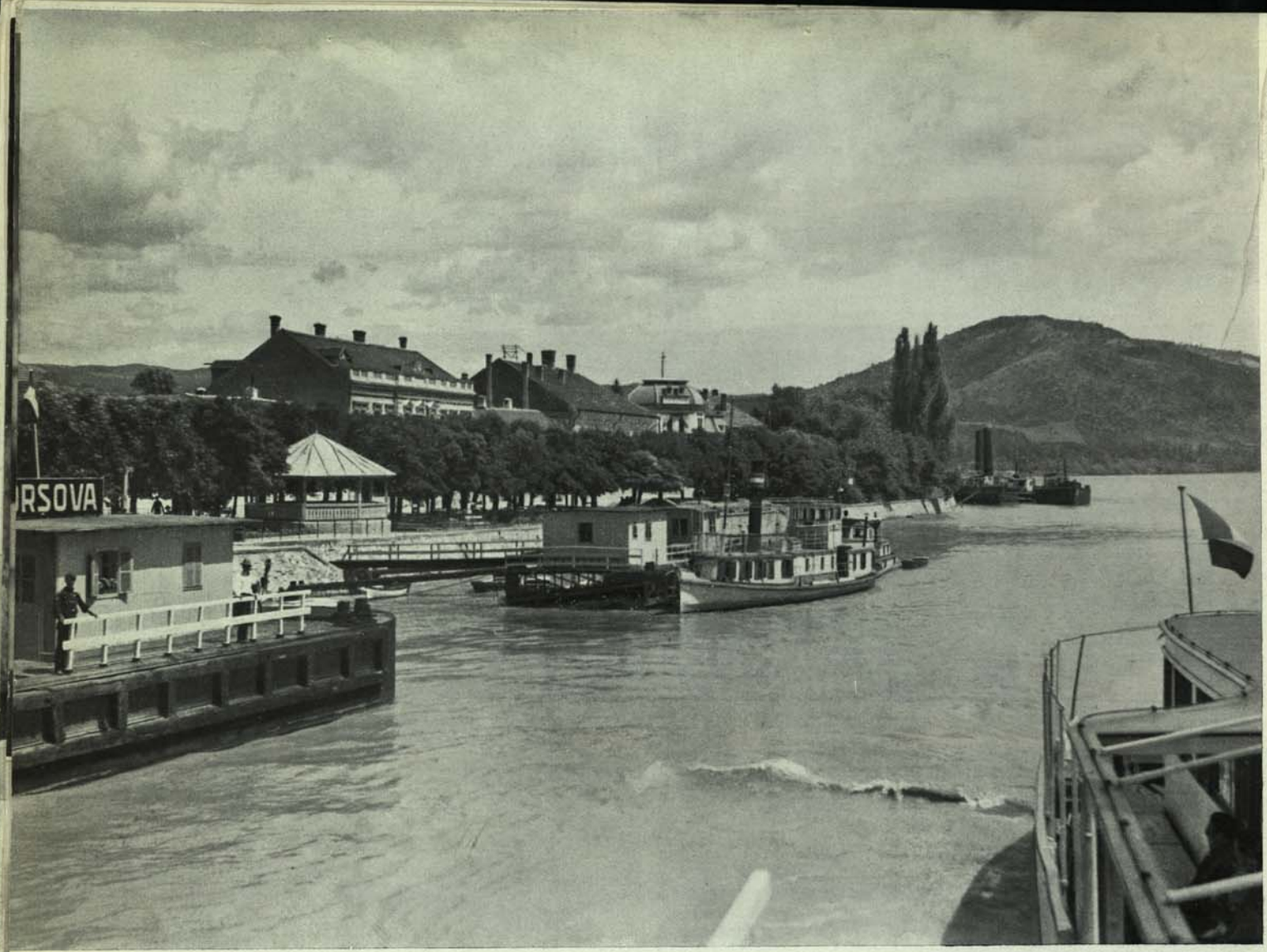

ORȘOVA

Foto»Fisher

ciudat și să se învolbureze ca de un clocot adânc. *Porțile de Fier*, cea din urmă stavilă a munților măcinați de ape, sdrențuesc unda Dunării cu colții stâncilor ascunse vrăjmaș sub ape. Noaptea,

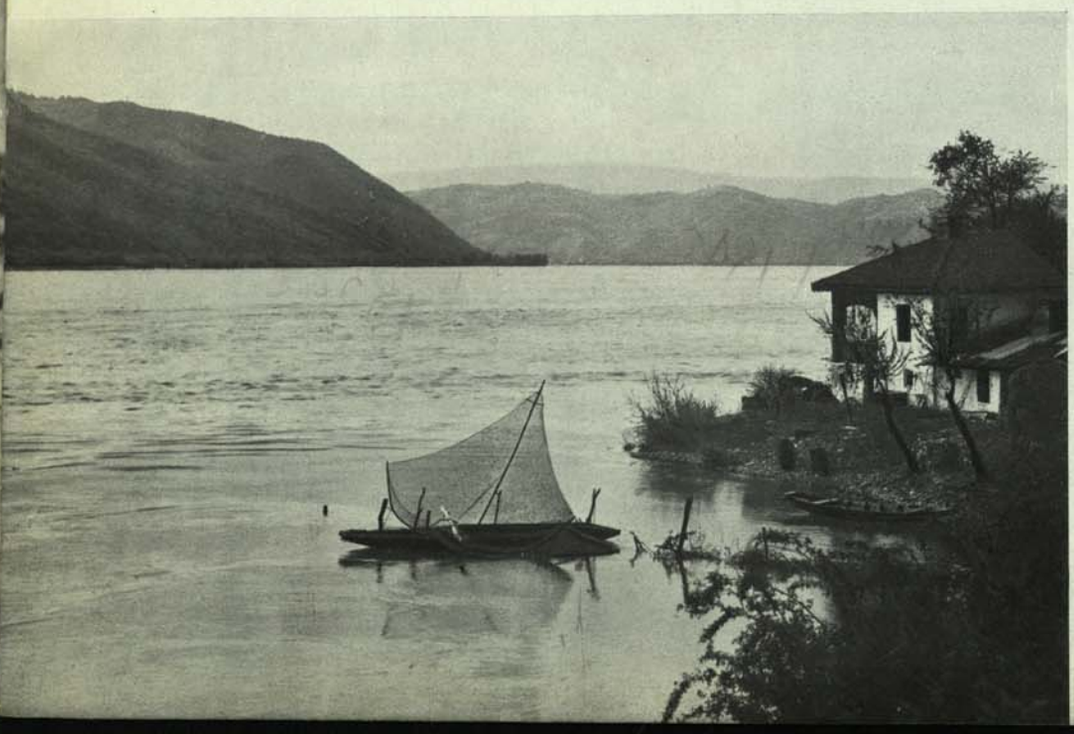

PEISAJ DANUBIAN

Foto»O. N. T.

PORȚILE DE FIER *Foto-O. N. T.*

sub nimbul plin de taină cu care luna încununează firea, privelișteа este puternică și măreață ca o împlinire de destin. Rămășița aceasta din urmă pe care o desăvârșesc în nimicire apele, pare o luptă înverșunată, desnădăjduită; argintiul undelor se agață în stânci și se destramă în stropi

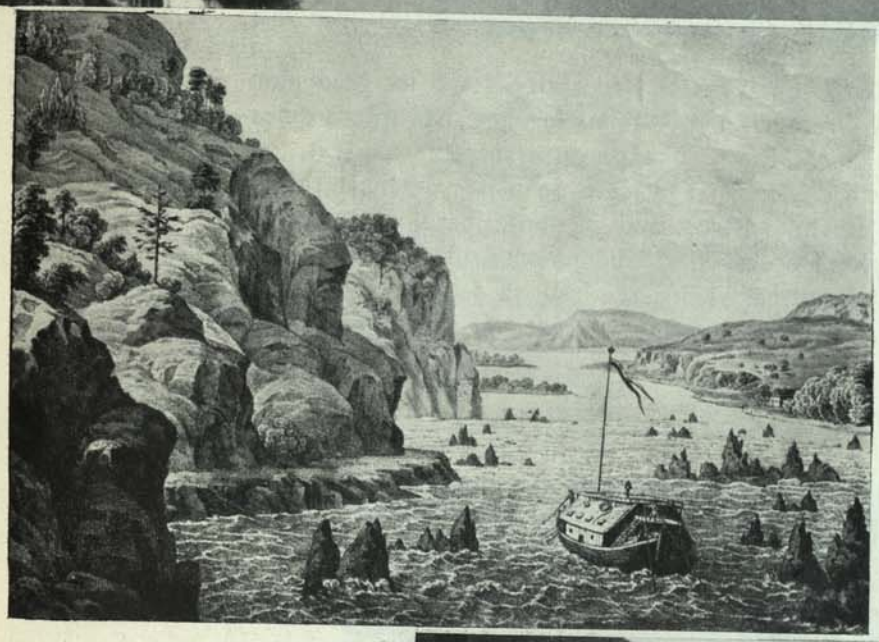

PORȚILE DE FIER

Stampă din colecția Adrian Corbu

PE BORD, IN PORȚILE DE FIER

Foto-A. C.

INAUGURAREA PODULUI LUI TRAIAN DELA SEVERIN *Gravură din secolul trecut*

împroșcați cu putere, iar sbuciumul apelor și clocotul ce le frământă pare trudă de ceas din urmă.

De aici înainte, fluviul devine majestuos ca o biruință, năpădind valea cu apele lui și ducându-și cursul spre văile de mai departe cu semeția unei neînfrângeri. Din dreptul satului *Gura Văii*, așezat într'o îmbucătură năpădită de prundiș, se zărește luminos, *Turnu Severin*, cu țărmul lui înegrit de șlepuri, vapoare, magazii și șantiere. Orașul se lățește în lungul Dunării și pe coastele din fund, plin de grădini și de culori, sub coama înaltă a *Balotei* care urcă zarea, departe.

In marginea orașului, în jos de port, acolo unde casele s'au rărit, făcând loc grădinilor și livezilor, o ruină înaltă și sdrențuită de vremuri, îngrădită cu îngrijire, stă în marginea apelor, urmă a ceea ce a fost *Podul lui Traian*. Zidit, din porunca marelui împărat, de arhitectul damaschin Apolodor, podul acesta de lemn cu picioare de piatră, aruncat cu îndrăsneală pe deasupra apelor temute ale fluviului Istros, avea să simtă pasul cuceritor al legiunilor pornite să înfrângă semeția regelui Decebal și să supună poporul dac, întărit în munții de dincolo de zare. Multe au venit în urmă, să încerce sau să desăvârșească cucerirea legendarului Traian și multe — mai ales — s'au pierdut, au pierit și s'au uitat. Ruina

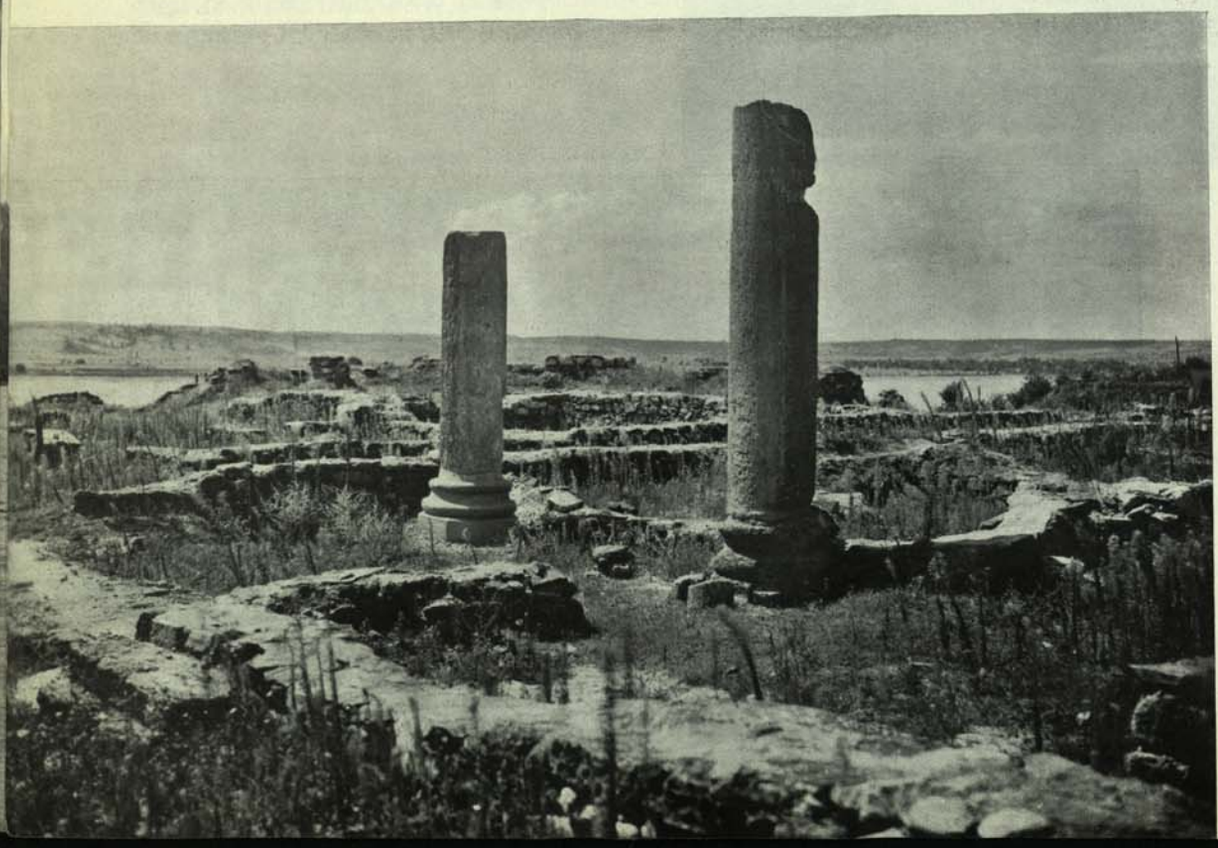

RUINE ROMANE
LA TURNU SEVERIN
Foto: O. N. T.

NAVĂ PE DUNĂRE
IN SECOLUL TRECUT
Stampă în colectia Adrian Corbu

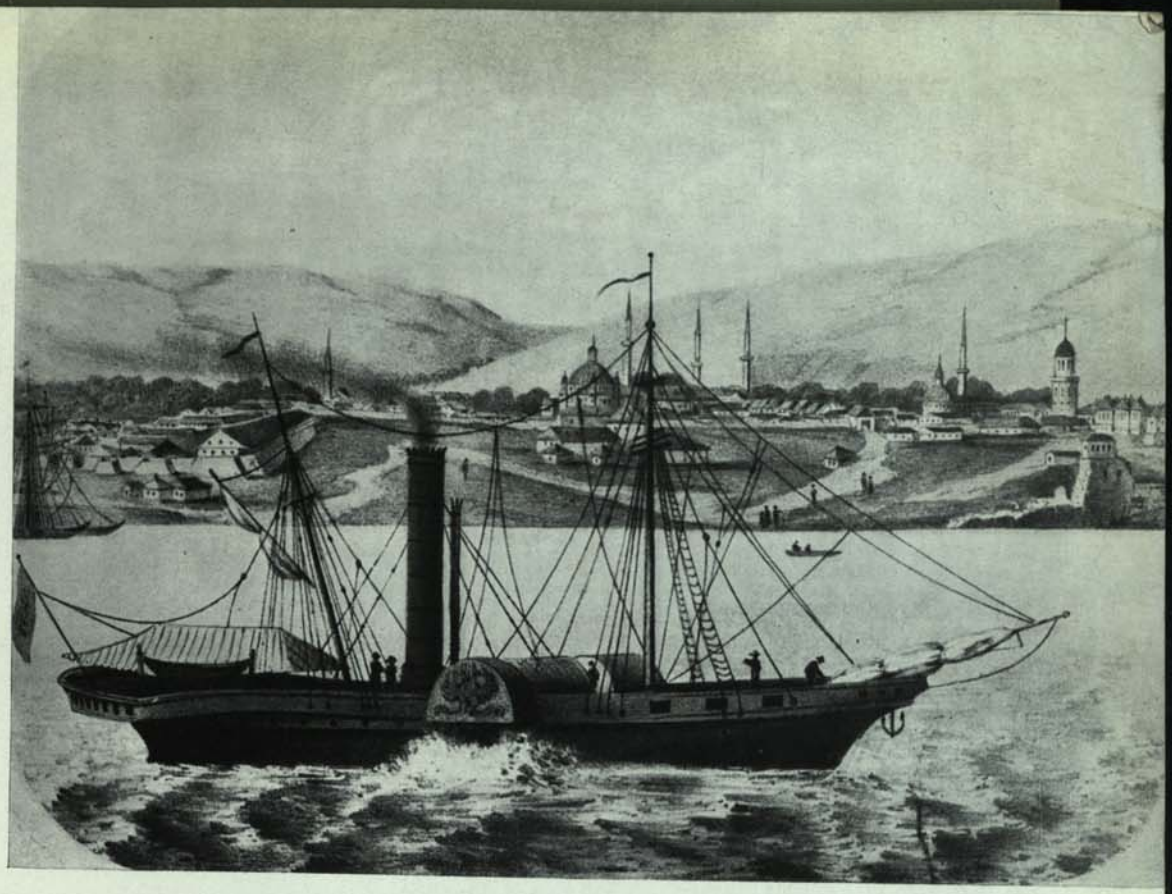

aceasta însă, a rămas ca o mărturie a tot ce avem noi, Românii, sfânt în moștenirea dreaptă a pământului pe care îl stăpânim.

Turnu Severin, a rămas de mult în urmă; valea, acum luminoasă, a fluviului, face un cot mare, spre dreapta, aproape înapoi, ocolind *Ostrovul Corbului*, insulă joasă și lată, plină de sălcii și de tăcere. Țărmul, o clipă luminat dela Turnu Severin până aici, se împădurește din nou; prin luminișuri, în dreapta și în stânga, privesc sate răslețite. Coturile fluviului sunt destul de dese și apele din ce în ce mai lin curgătoare, ocolind din loc în loc, ostrovuri mici și nisipoase, abia răsărite din unde. Ca la un ceas și jumătate de drum, din jos de Severin, apare *Ostrovul Mare*, prelung și nisipos, pustiu și leneș, tolănit în apele liniștite ale fluviului. Doar câteva case; încolo, sălcii, stufăriș, ierburi înalte și nisip. Malul drept al Dunării rămâne din ce în ce mai înalt față de cel românesc, iar deosebirea de culoare între cele două țărmuri e din ce în ce mai puternică;

PEISAJ DANUBIAN
Foto-A. C.

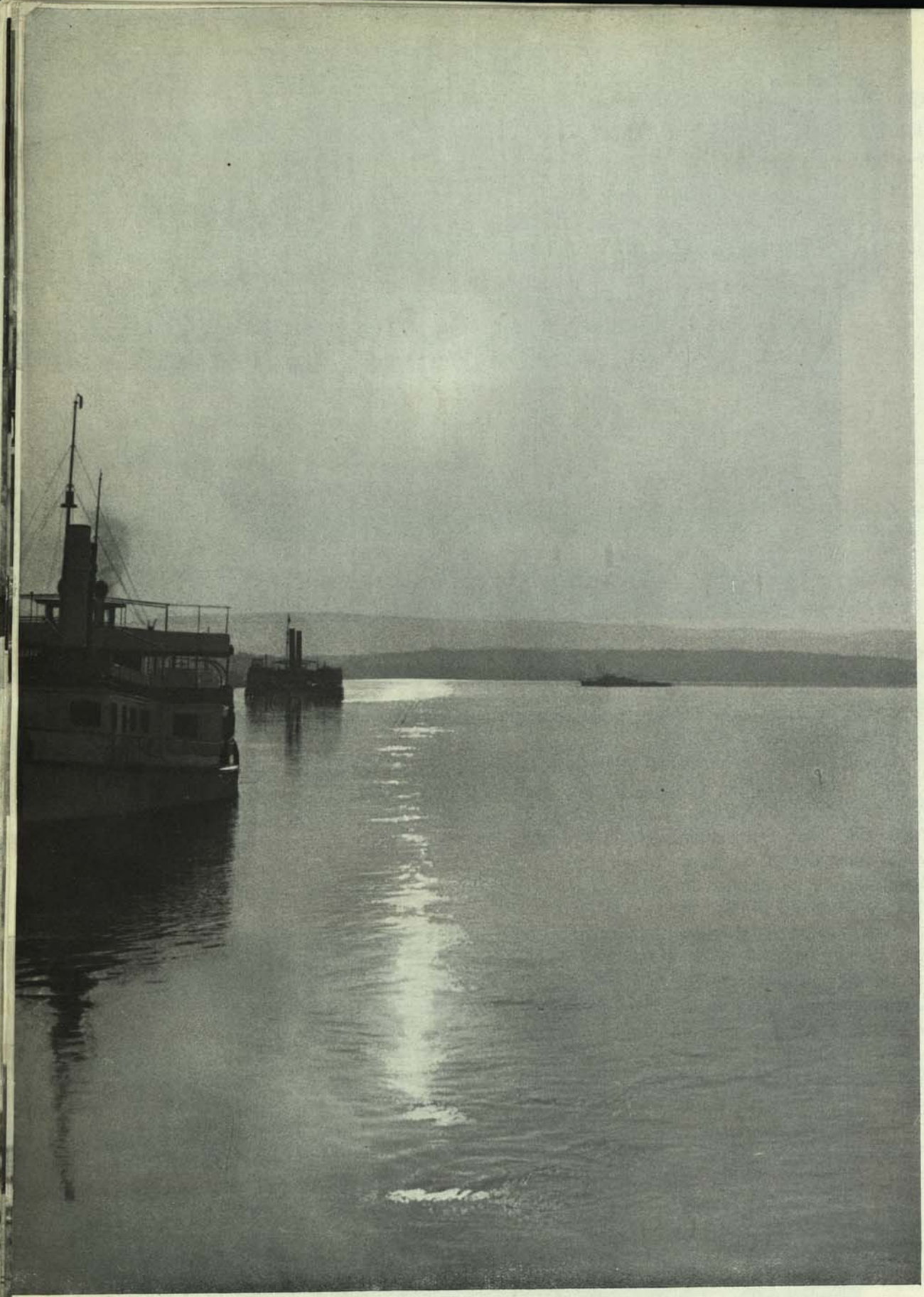

LA SEVERIN
Foto-A. C.

odată *Gura Timocului* trecută, malul bulgăresc este înalt și alb, ca de cretă, în fața celui al nostru, jos și plin de verdele zăvoaielor și imașurilor.

TURTUCAIA
Foto·O. N. T.

TURTUCAIA, ÎN FUND OLTENIȚA
Foto·O. N T.

După un cot mai puternic încovoiat, apar, aproape față în față, întâi *Calafatul*, apoi *Vidinul*, orașe liniștite și adormite în marginea Dunării; la Vidin, pare să fie mai multă viață și pontoanele mai populate, dar din renumele Calafatului, n'a mai rămas poate, decât amintirea glo-

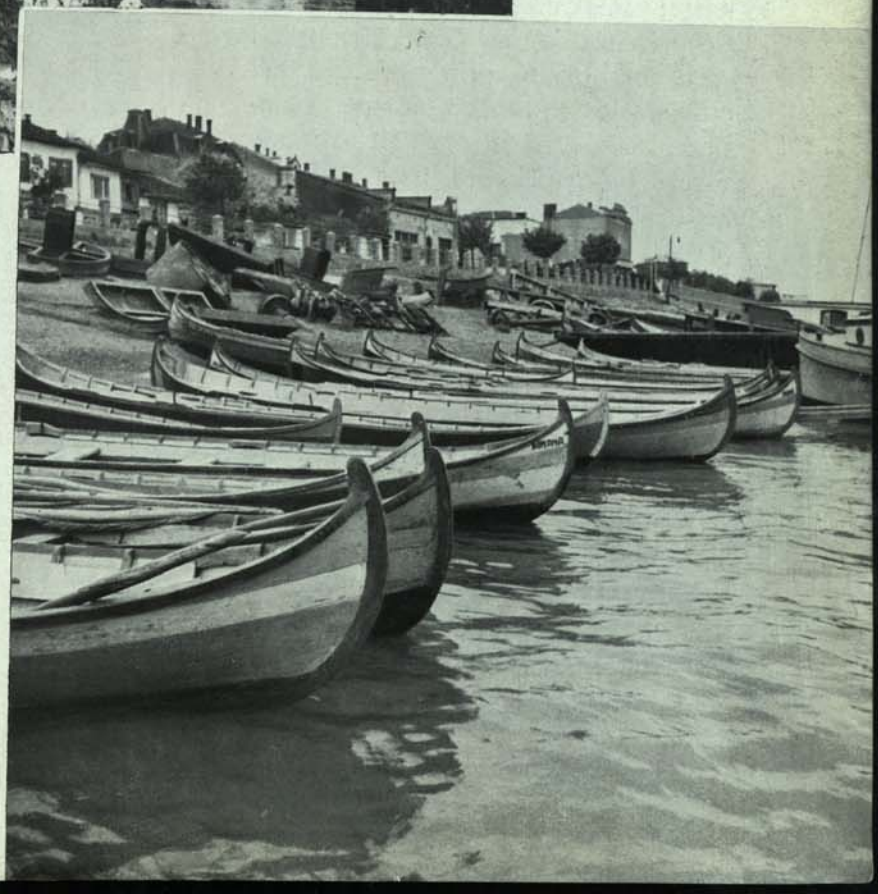

BĂRCI PESCĂREȘTI LA TURTUCAIA
Foto·Netolitzka

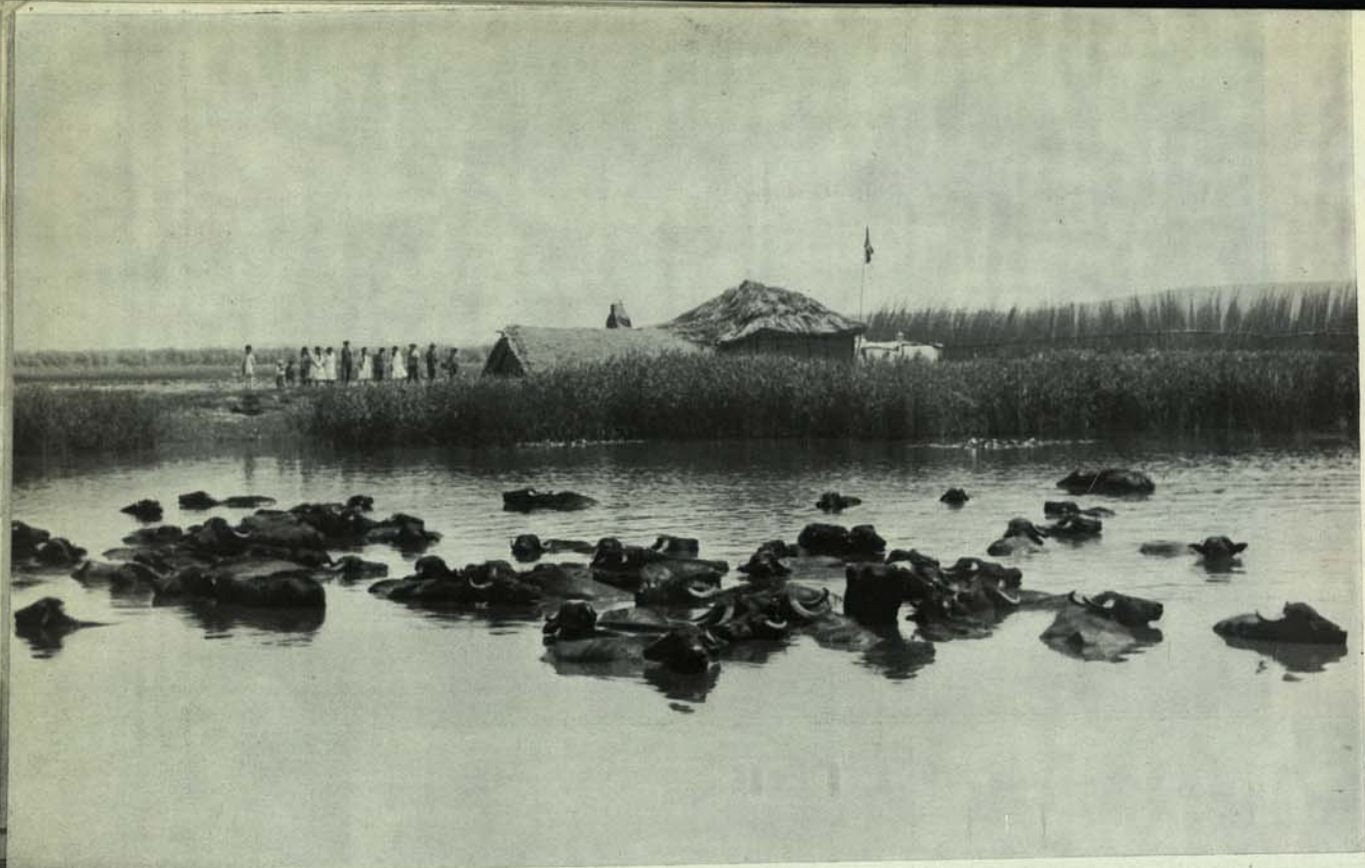

BIVOLI ȘI... SCULE PESCĂREȘTI *Foto-O. N. T.*

rioasă a unor vorbe regale, rostite într'un ceas de mari hotărîri.

De aici înainte, după cel din urmă cot mare pe care-l va mai face Dunărea până departe, la Galați, fluviul își lărgește albia necontenit, în lungul câmpiei oltenești, ajungând pe alocuri, atât de lat, încât țărmurile-i apar abia văzute prin pâclă. Țărmul oltenesc jos și năpădit de ape, își întinde zarea până la nesfârșit. Verdele zăvoaielor de sălcii, și freamătul neliniștit al păpurișurilor, dau Dunării o pace de înserare târzie, într'o atmosferă calmă și plină de odihnă. Dacă n'ar fi enervarea aproape de nestăvilit a țânțarilor, pacea lunii pline trăită în aceste locuri, din largul apelor aproape adormite, ar fi mai deplină ca oriunde.

Lacurile *Nedeia* și *Potelu* rămîn în urmă, cu oglinda apelor lor liniștite și bogate în pește, cu mlaștinile nocturn sonore cari le despart de Dunăre, pline de turme negre și numeroase de porci și bivoli; rămâne în urmă și *Rahova*, pe malul drept; în fața *Jiului*, localitate

cu amintiri pline de mândrie pentru vitejia bunicilor noștri. *Corabia*, apare înecată în praf și adormită ca o plictiseală; când, imediat după vărsarea *Vidului*, apare, copleșită în verdele zăvoaielor, *Gura Oltului*, venit de departe, din miezul munților noștri să poarte până în apele Dunării, plutele pornite de undeva de pe Homorod, Almaș sau Lotru și să le încarce la *Turnu Măgurele*, spre mai departe.

In fața orașului românesc este așezat *Nicopole*, tot așa cum, mai la vale, — dincolo de balta *Suhaia*, plină de pește ca un eleșteu — *Sișlovul* stă în fața *Zimnicei*, sau cum, și mai departe, este așezat *Rusciucul* în fața *Giurgiului*.

Orașele acestea două, aproape față în față, dau Dunării o forfotă vie de neastâmpăr, și de muncă. Pe cheuri, stau bogățiile ce vor fi încredințate Dunării să le ducă mai departe spre Mare; iar dincolo de cheuri, de șlepuri și de vapoare, se zăresc, pe malul nostru, batalurile albe și masive de petrol, aurul jinduit al țării noastre.

Privit din largul Dunării, orașul Giurgiu, apare ca o străveche și trainică așezare în aceste locuri cu casele lui mărunte și cu ceva tihnit și cumpătat, aproape bătrânesc, în toată frământarea portului.

Un ceas de cale mai în josul Dunării, în dreptul lacului *Greaca*, nevăzută dar simbolică, știută și parcă simțită, stă *granița bulgară*; e cea din urmă graniță pe care o mai tae

Foto-Iglody

CÂND APELE VIN MARI

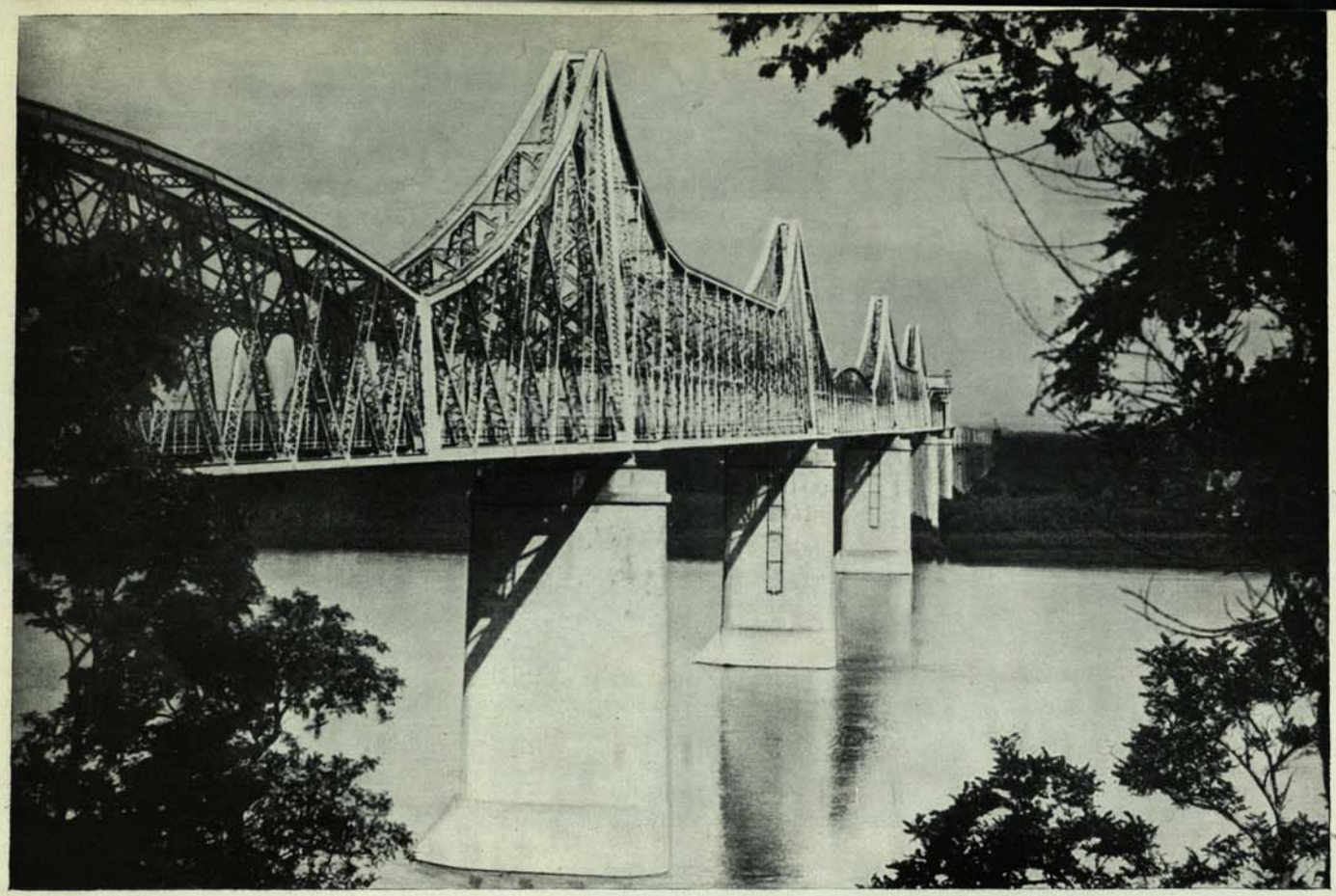

PODUL DELA CERNAVODA

Foto•O. N. T.

Dunărea; iar de aici înainte, până la hotarul viu al Mării, Dunărea e numai românească. *Argeșul*, vine îndată, pe stânga, ca și cum n'ar fi putut să-și verse apele într'o Dunăre

Foto•O. N. T.

IN STUFUL BĂLȚII, LA FĂCĂENI

APUS DE SOARE

Foto-O. N. T.

împărțită cu vecinii; de aceea poate, a ocolit tot lacul Greaca, să se verse aici, în fața orașului dobrogean *Turtucaia*, amintire a jertfelor noastre din Marele Răsboi, astăzi un oraș leneș, tolănit la soare, cu țărmurile abia desprinse din amorțeală de legănarea bărcilor pescărești. Orășelul e construit în etaje ciudate, ca pentru a arăta soarelui toate căsuțele acele

PE CANALUL FILIPOIU

Foto-O. N. T.

IN PORTUL BRĂILA
Foto«O. N. T.

BRĂILA
Stampă din colecția Adrian Corbu

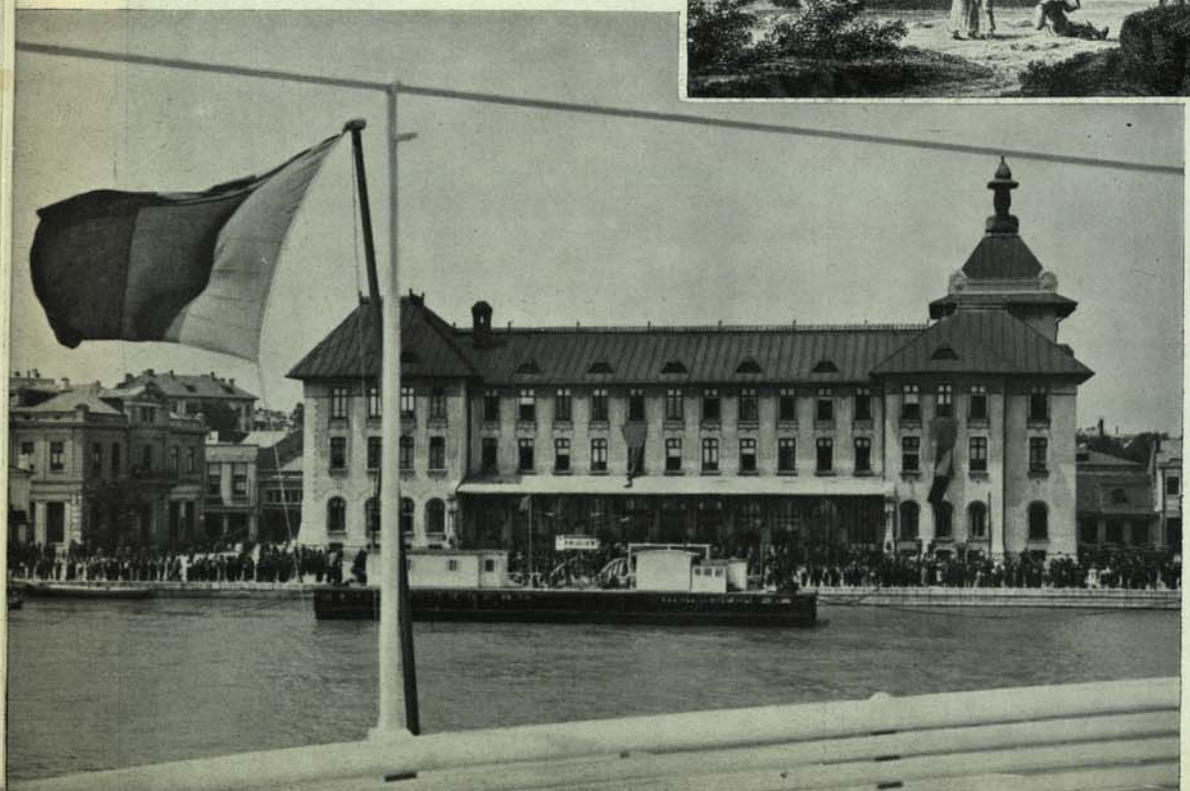

SEDIUL N. F. R. GALAȚI
Foto«O.N.T.

văruite, cu foișoare de lemn în coastă, smulse ca dintr'o stampă veche orientală; s'ar spune, așa cum este construit și așezat, un amfiteatru în care Dunărea ar fi scena iar orașul cu casele lui, spectatori adormiți pe trepte.

De aici, foarte aproape, pe nesimțite, între *Silistra* și

LOTCI, LA VÂLCOV

Foto-O. N. T.

Călărași, Dunărea se desparte în două brațe, numindu-și-l pe cel de al doilea, *Borcea*, ca să cuprindă *Balta Ialomiței*, bogată în pește și vânat de baltă, plină de grinduri pe cari pasc turme de oi, de bivoli și de porci. Intre grinduri, se întind bălți nesfârșite și păduri de sălcii înecate în ape adormite. Iar Dunărea, rămasă să curgă pe sub țărmul dobrogean, înalt și săpat de ape străvechi, trece pe sub podul de la *Cernavodă*, operă de mândrie românească și legătură de oțel și piatră cu Dobrogea, prin fața orașului cu fabrici între maluri rupte de lut și ciment, să se unească, în dreptul *Hârșovei*, cu Borcea, să primească apele *Ialomiței* și să se desfacă din nou, de data aceasta și mai voinic, în două brațe, *Dunărea Nouă* și *Dunărea Veche*, ca să cuprindă la

Foto-O. N. T.

SE ODIHNESC NĂVOADELE

mijloc *Balta Brăilei* și mai bogată decât cea lăsată în urmă și mai plină de viață. *Brăila* unește brațele Dunării, ca pentru a-i avea tot plinul de apă; fluviul devine un furnicar de vase și de activitate omenească; toată bogăția Bărăganului se scurge rodnic prin poarta aceasta a Brăilei, tot așa cum, doar cu 20 de km. mai în jos, la *Galați*, vor fi încredințate Dunării, toate bogățiile culese de pe plaiurile moldovenești. Aici, de la Brăila până dincolo de cotul de la *Reni*, e partea cea mai vie a Dunării, la numai vreo 150 km. de vărsarea în Mare; aici își adaugă apele și *Siretul* și *Prutul*, deoparte și de alta a Galaților, aici de unde vor urma, mai departe, limanurile basarabene și despărțirea în trei brațe pentru cea din urmă minune a cursului Dunării, *Delta*.

Incă de pe la *Isaccea*, malurile Dunării încep să se piardă din ce în ce mai mult prin păpurișuri și bălți mărunte, legate între ele prin canaluri înguste și rătăcite. Țărmul aproape că nu se mai cunoaște din întindere de ape și ierburi de baltă. Cursul fluviului, lenevit până la nemișcare, aduce pe întinsuri o liniște stranie, parcă obosită. Și e ciudat că tocmai aici în Deltă, viața Dunării e mai plină de fiori ca oriunde în cursul ei. Atâta doar că adevărata Deltă nu a început încă.

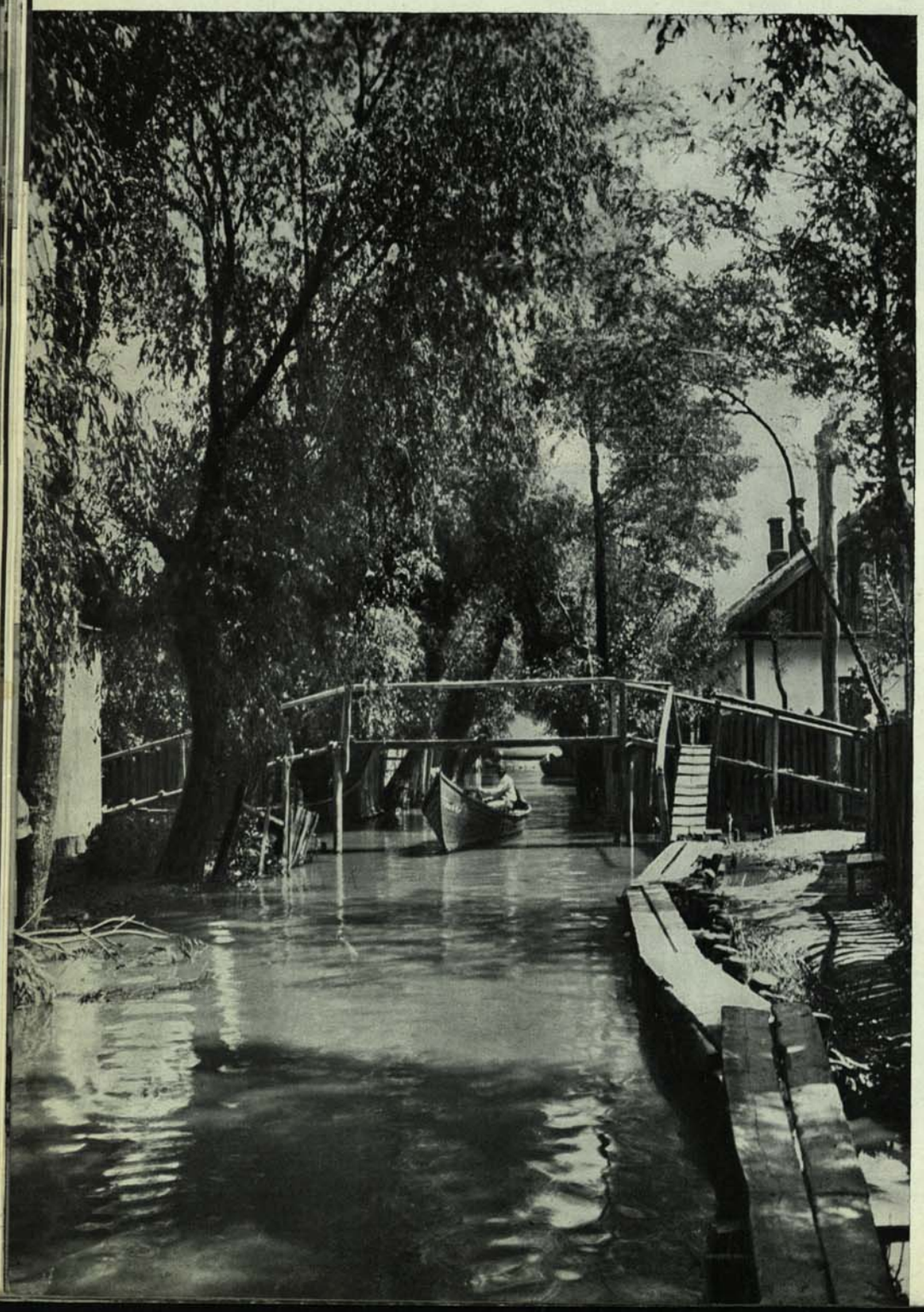

Prin sumedenia de ostroave mărunte care îi împart cursul necontenit în șuvițe de apă liniștită rătăcite în lături, apare deodată un grind mai puternic ca o stavilă, intrat cu dârzenie în inima apelor.

In vârful grindului, câteva colibe de pescari, aproape prăbușite sub povara acoperișurilor groase de stuf. Aici, în fața cătunului acestuia poate fără nume, Dunărea își desparte brațul Chilia spre miază-noapte, formând vârful triunghiului aceluia uriaș de ape, ierburi, insule și minuni nesfârșite, *Delta*.

Lățită pe o întindere de 4300 km.p., Delta formează partea

UN CANAL LA VÂLCOV

Foto O. N. T.

Foto-O.N.T.

SE TRAG NĂVOADELE, IN DELTĂ

cea mai interesantă poate, din tot cursul Dunării. Intinderea aceasta enormă, e formată din terenuri mlăștinoase, întretăiate de o sumedenie de canaluri, naturale sau artificiale, de o pusderie de bălți cu ape ascunse sub ierburi sau stufăriș, de ostroave mărunte și fără nume, înecate sub frunzișuri de sălcii și plopi, de adevărate păduri bătrâne cu soiuri de copaci cu lemnul moale și frunziș bogat — toate acestea întrerupte, când și când, de grinduri, spinări înguste și joase de deal, cu așezări omenești răslețe. Și mai ales, e Delta o lume neînchipuit de ciudată și plină de viață; o lume de vietăți mărunte de animale, păsări, pești și tîrâtoare, nesfârșită în soiuri și neîntâlnită nicăeri pe întregul nostru continent.

Adevărata Deltă nu este, poate, la *Vâlcov*, în împrejurimile orășelului aceluia lacustru cu canale rustic venețiene și cu cupole de biserici moscovite. E, cu drept cuvânt, un farmec ciudat

PELICANI

Foto-Fisher

HOTEL „DELTA"
VÂLCOV
Foto-O. N. T.

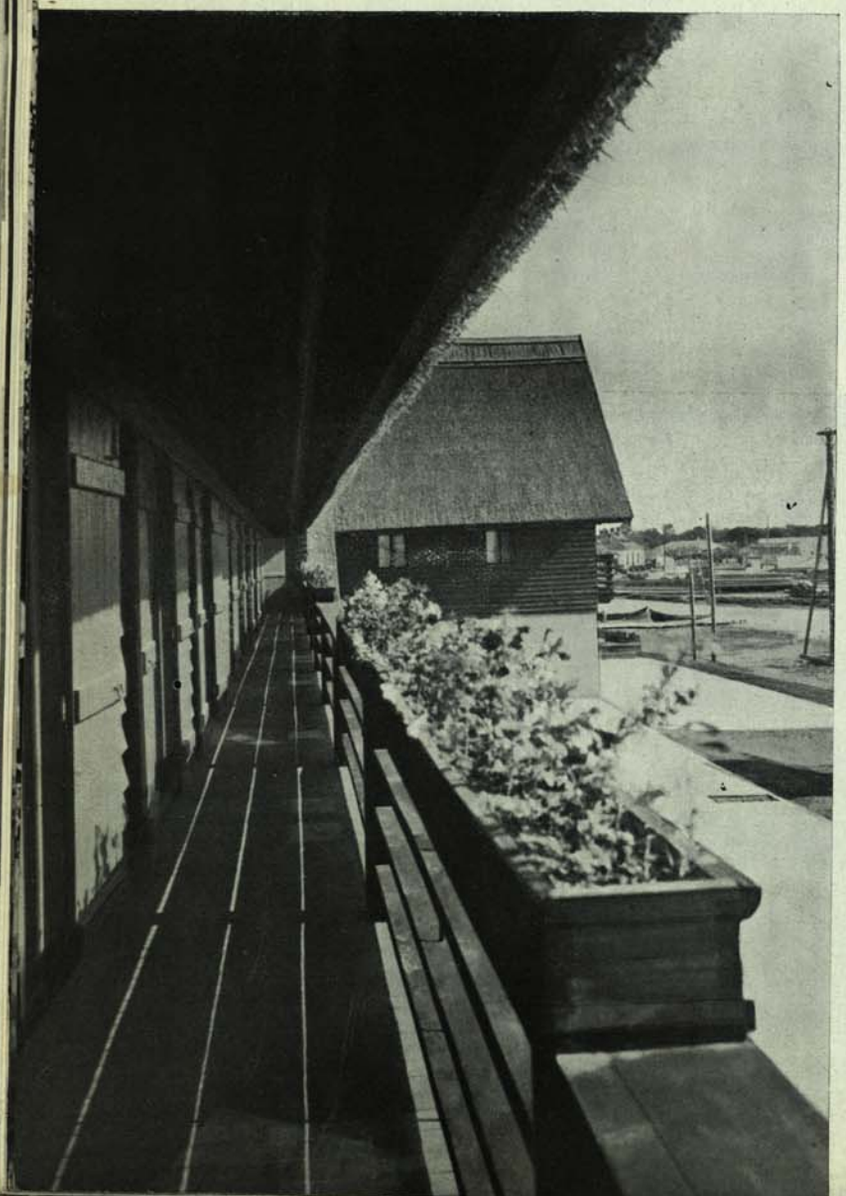

în așezarea asta omenească, cu tipuri pitorești de locuitori pescari și cu ascunzișuri de lagună pe sub plete de salcie. Dar Delta, aici, a ajuns un parc din care, uneori, în timpul „sezonului" nu lipsește decât... muzica militară. Hotelul „Delta" construit de O. N. T. și toate îmbunătățirile turistice aduse regiunii, au făcut, în adevăr, din Vâlcov, o localitate accesibilă oricărui turist pretențios.

Dar îndrăgostitului de drumeție deplină, îi trebuește cealaltă parte a Deltei, cea stăpânită de singurătate și îngrijită doar de Cel care a durat-o.

Sunt mai aproape de Delta aceasta cabanele dela *Ilgani*, și din *Insula Lupilor*, cu singurătatea lor plină de pace și cu drumurile lor pierdute printre ierburi și bălți.

Pribeag prin Delta această, în ceasurile de amurg liniștit, poți prinde din sborul lin al păsărilor cu țipăt prelung, ceva din nesfârșita pace a firii desăvârșite.

Pe luciul apelor, apar tainic din stufărișuri, cu plutirea lor lină și unduioasă, pelicanii cu gușa înfiptă în puful pieptului. Țâșnesc din desișuri lișițele, cu dâră ascuțită pe oglinda apei și-și iau sborul pe deasupra păpurișurilor rațele cu sbor întins și repede.

Spun cercetătorii singurateci ai Deltei, că s'ar plimba pe alocuri cu pasul înalt și

CABANA DELA ILGANI *Foto-O. N. T.*

VÂNAT LA ILGANI *Foto-O. N. T.*

YACHTUL SOC. ROMÂNIA *Foto-O. N. T.*

delicat de baletistă, ibișii și flamingii, la ceasul când cufundarul cu cap moțat și căutătură obrasnică se ascunde prin coclauri întunecate și când doar luna mai rămâne să se ițească printre sălciile despletite ca 'ntr'o rugă singuratecă, peste veghea apelor adormite.

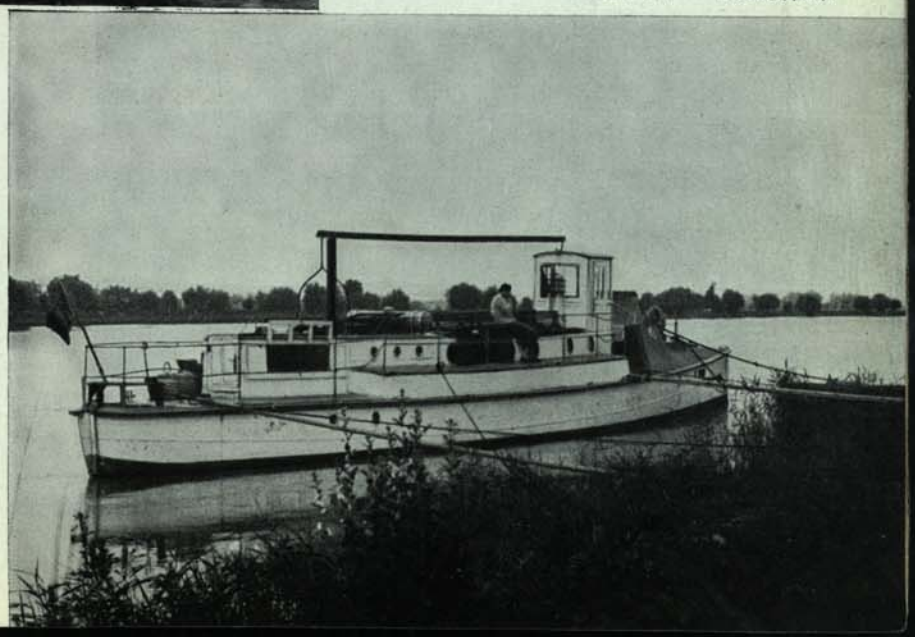

Foto-O. N. T.

V/M ,,REGELE CAROL II'', CONSTRUIT IN ȚARĂ

Pe lângă grinduri, unde apele sunt mai puțin viclene, se hârjonesc, la ceasul acela, iepurii. Iar de prin cine-știe ce desiș de sălcii scorburoase, adulmecă lupul adierea vânatului dinspre târle. Porcul mistreț se sbuciumă în somn și sperie odihna jivinelor mai mici, iar vulpea își strecoară iscoditoare botul ascuțit printre trestii, după vreo dîră de pene scuturate din sbor.

In fundul apelor, la ceas de zori, încep să lunece țiparii printre ierburile împletite des și se joacă prin bălțile mărunte crăpuștenii cu burți argintii. La adâncuri, în brațele mari de apă, încep să se miște peștii mari, nisetrul și păstruga, cu cap ascuțit și aripi tăioase.

RESTAURANT ȘI BAR PE ,,REGELE CAROL II''

Foto-O. N. T.

Foto-O. N. T.

PUNTEA ȘI UN HALL PE „REGELE CAROL II"

lar în firul apei, ca niște stoluri de cer primăvăratec, trec fugărindu-se, sumedenie, scrumbiile mărunte și iuți, cu sclipiri albastre.

Așa e Delta; dela *Tulcea* la *Sf. Gheorghe*, la *Sulina*, *Vâlcov* sau *Chilia*; o lume fermecată și plină de ascunzișuri și de taine, în bălțile dinspre *Ilgani*. în codrii dela *Letea* sau în canalurile din preajma *Vâlcovului*.

CUM SE CĂLĂTOREA IN VEACUL TRECUT

Stampă din col. Adrian Corbu

UN VAS CU ABUR PE DUNĂRE IN 1837

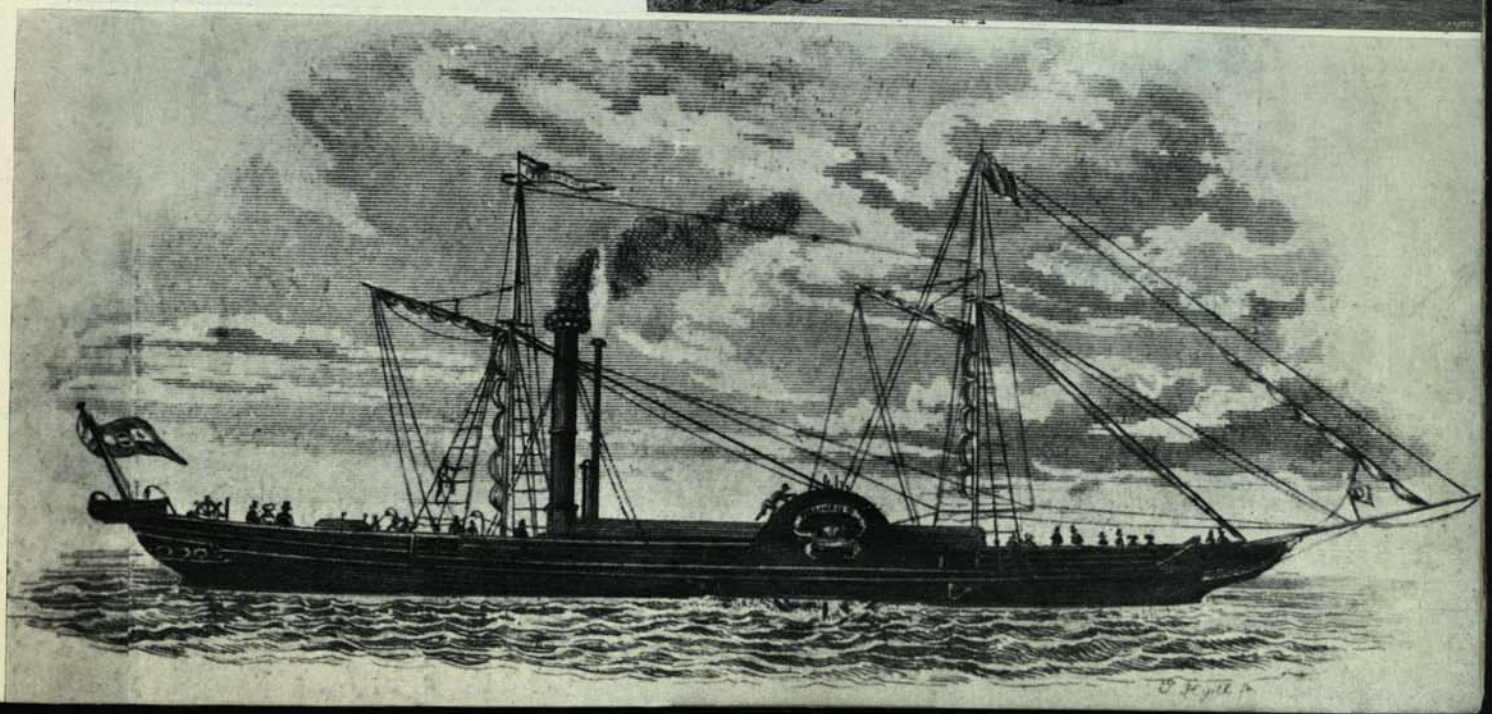

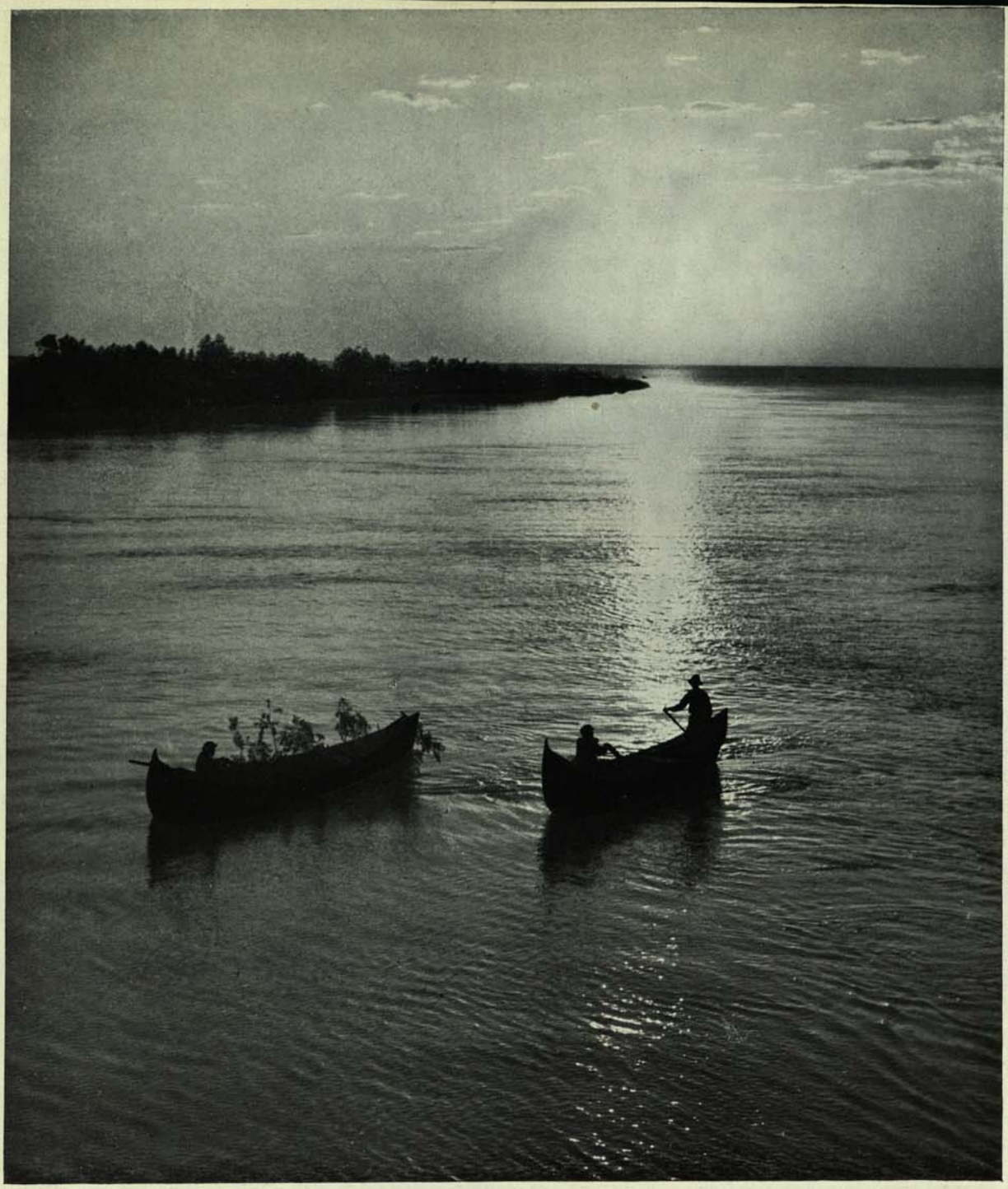

RĂSĂRIT DE SOARE LA SFÂRȘITUL DUNĂRII *Foto·O. N. T.*

Iar *Sulina*, adevărat hotar de lumi, e colț de Deltă cum e țărm de Mare și cum e fărâmă de nimicnicie în mijlocul celor două minuni și așezare omenească la împlinirea de destin a Dunării.

MUGUR MARDAN

DELTA

Se știe că domnia gurilor Dunării cuprinde teritorii vaste și misterioase. Actul creării uscatului e în mers continuu. Nomolurile anuale sporesc pământul nou asupra mării pontice în așa măsură, încât, de pildă, Chilia, care pe vremea lui Ștefan-cel-Mare era port maritim, astăzi se află la mai mult de patruzeci de kilometri în interior. Mulți concetățeni ai noștri, la Sulina, acum șaizeci de ani admirau jocul delfinilor pe valuri într'o zonă în care astăzi se înalță arborii grădinii publice. Așa încât fluviul acesta e un ziditor fără hodină și un grădinar harnic. Aluviunile se depun, fixând o floră variată; generațiile de stufuri căzute, întreținută de fauna moartă a anilor, sporesc plaurul; plaurul devine ostrov; ostroavele se leagă cu grindurile și cu țara Deltei. Pe grinduri și în ostroave omul întemeiază grădinile; nicăieri pe pământ, cred, nu se află livezi de gutui ca undeva pe Dunărea-Veche; cele mai mari și mai frumoase fructe le-am văzut acolo, în grădinile cu mere de aur ale basmelor.

Americanii, care au sistematizat într'un grad înalt unele din îndeletnicirile economiei rurale, au dat pentru stupării cifre-record, de care de mult încă am fost obișnuiți să ne mirăm. Un celebru prisăcar, Dadant, al cărui stup îl întrebuințează și apicultorii români, a scos din regiunile cele mai prielnice ale Americii-de-Nord recolte de o sută de kilograme de stup. Harnică treabă pentru o colonie de albine condusă cu meșteșug, cu faguri artificiali, extractor și celelalte, în ținuturi cu bielșug de floră. Prisăcarii noștri, cu stupii lor primitivi, nu s'au gândit niciodată să dobândească mai mult decât a cincea parte din recolta americană. Iată însă că s'a aflat pe lume un ținut și mai prielnic mușteloi. Și acest ținut e Delta-Dunării. Prisăcarii din aceste locuri de mult obișnuiau să facă albinărie transhumantă; purtând pe ceamuri știubeele dela floarea de salcie la salcâmi, apoi la dumbrăvile de tei, apoi la florile târzii ale bălților, au obținut totdeauna „mătci grase"; dar când au aplicat albinăritul științific, cu stupi sistematici și cu toată aparatura necesară sistemului, au ajuns, „schimbând pășunea", la rezultate care lasă în urmă recordurile de care vorbeam mai sus.

Am avut un bun prieten, doctorul Dimitrie Ionescu, fost inspector al acestor domenii, cu care de multe ori am vizitat Delta. Prietenul acesta al meu, aplicând metodele științifice la apicultura transhumantă în bălți, a obținut recolte de 250 kgr. de miere la un stup Dadant-Blatt. In vremea recoltei extractorul trebuia întrebuințat zilnic, fagurii plini goliți și mierea, încă crudă, pusă la maturat în vase mari de sticlă.

De când se petreceau acestea au trecut două decenii; unele din faptele și exemplele bune ale prietenului meu au dat roadă în țara tainică pe care o conducea cu pricepere și discreție. Economii Deltei știu să crească vite, oi și porci cu niște metode necunoscute în alte părți ale lumii. Fac zarzavaturi și fructe de care noi habar n'avem. După revărsările de primăvară închid bălțile și apoi pescuiesc cantități fabuloase de pește.

Crapul de Dunăre e un pește decât care nu se află altul mai savuros. ,,Bunătatea'' cărnii lui e în raport cu greutatea. Cel de douăzeci de kilograme e cel mai bun. N'aș i putea spune că un crap de douăzeci de kilograme se poate prinde ori când și cât ai bate în palme; însă dacă s'ar prinde oricând și cât ai bate din palme, atunci n'ar mai avea preț. Când umblu prin acele locuri mă mulțămesc și cu unul care are jumătate din această putere; bunul renume al speciei rămâne neștirbit.

Cu oriile ori cu cârligele, pescarii dunăreni mai pot prinde un monstru respectabil al apelor dulci. Acesta e somnul.

Ați avut vreodată curiozitatea să căutați lămuriri despre somn în dicționarele enciclopedice ale Apusenilor? Mai întâiu, nu confundați ,,somnul'' cu ,,somonul''. Somonul e alt neam de pește, care la noi nu se găsește. E un salmonid care își petrece o parte a vieții în ocean. In dicționarele celor care ne trimit cultura în tomuri tipărite, somnul nostru îl veți găsi la cuvântul ,,silure''. Veți afla că silurul e un pește care are forma așa și pe dincolo, ale cărui caracteristici sânt cutare și cutare; care are o carne mediocră; a cărui greutate nu trece de douăzeci de kilograme.

Mulți dela noi se iau după asemenea tipărituri și subestimează somnul. Chiar unii din autorii noștri, care își caută materialul mai mult în biblioteci în loc să-l caute unde se află el, au emis părerea că somnul ar fi un pește nu tocmai gustos. Să binevoiască a veni în Deltă să-l mănânce proaspăt. Sau și în București să-l prepare cum i se cuvine. Căci somnul acesta e altul decât acel ,,chitic'' de douăzeci de kilograme-record, pe care-l semnalează ca pe o raritate ihtiologii apuseni. Somnul Deltei ajunge până la patru sute de kilograme. E balaurul din poveste. Despre acest balaur se spun, la focurile de popas pe grinduri, istorisiri uimitoare.

In apele acestea pescarul mai prinde un pește pe care nu-l cunosc apusenii: cega. Și mai prinde unul: viza. Și încă unul: păstruga. Și încă unul; nisetrul.

Să lăsăm la o parte șalăul, știuca, bibanul, carasul, linul, vresperul și toată albitura ce populează ariile fără sfârșit ale acestei domnii dunărene. Când ați ajuns într'un loc potrivit și ați făcut popas, și s'a aprins focul, și s'au pregătit vasele de cină, și vi se așază pologul pentru odihna nopții, băgați de samă ce fac localnicii pentru îndestularea foamei dumneavoastră.

Popasul e într'o singurătate împresurată de sălcii și ape. Un campament barbar — cum ar fi la țărmul Nigerului ori la Limpopo. (Vă spun drept că altfel nu mi-ar plăcea). O colibă strâmbă, câteva ciovee. Instrumente pescărești întinse pe pari se zvântează. Aproape, cherhanaua. Pe gârlă, lotcile. In vecinătate, închisorile cu gard ale bălților.

Meșterul cel mai priceput și cel mai bărbos al tovărășiei a aruncat o singură dată prostovolul în închisoare și a scos (știu eu cât?) a scos o mulțime de pește: crap, caras, albitură. Alege ce-i mai mare și mai frumos; curăță și pune la fiert. Asta ar fi să fie borșul. Dar nu-i decât o ,,primă zamă de bază'', cum spunea un inspector al pescăriilor. Meșterul dă afară prinsoarea întâia și, cu un adaos de legume, pune în aceeași zamă nisetru și viză, iarmă și crap. Cine n'a gustat din acest dublu extract de pește, să se socotească nefericit și să n'aibă liniște până ce nu va izbândi să găsească timpul, calea, locul și buna-stare sufletească, într'o binecuvântată singurătate ca acele pe care am avut prilej să le cercetez eu.

Cuvântul ,,crap'' l-am întrebuințat numai a doua oară în adevăratul lui înțeles. Pentru pescarul Deltei, ,,crap'' e numai crapul care trece de cinci kilograme. Celalt pește din același soiu, care a servit la ,,prima zamă de bază'', are nume deosebite, după vârstă și greutate: puiul de crap se chiamă ciuciu; mai mărișor: crăpuștean; dela jumătate de kilogram în sus: ciortănică-ciortănaș, ciortan, ciorto-crap.

Veți fi observat poate, în pomelnicul peștelui adaos, lângă viză, un nume nou: iarmă. Să știți că e vorba de somn. Căci și somnul își are numele lui deosebite: cel mic de tot e moacă; moaca devine somoteiu, apoi iarmă și iaprac. Cătră douăzeci de kiograme e somnpană. Deci iarmă e un pește mijlociu, cu carnea albă, fragedă și dulce.

,,Plachia de somn'' nu se poate realiza într'o pustie ca aceea de care vă vorbesc. Iar ,,crapul la proțap'', aproape obligatoriu în menuul excursionistului, să nu-l primiți decât după ce veți fi răbdat toată ziua de foame. In asemenea împrejurări te poate entuziasma și iasca friptă, dacă o meremetisești cu mujdeiu de usturoiu, c'o mămăligă bine scoaptă și cu vin de Sarica, răcit în fundul bălții, subt plavie.

Une-ori petrecerea în gârlele întortochiate ale Deltei are un scop vânătoresc. Mărturisesc că am fost și eu de câteva ori în asemenea expediții la începutul primăverii, când se îmbulzesc în acest paradis al gurilor fluviului paserile migratoare; însă de cele mai multe ori mi-a plăcut să mă duc fără unealtă de distrugere. Pădurile de stejari, ostroavele blânde, luncile de sălcii și tei, singurătățile absolute, luciul lin al lacurilor, grădinile sălbatice de tamarix pline de miresme și de cântece de privighetori au farmec sporit când toată fauna — și cea statornică și cea călătoare — e în plină bucurie a tihnei. Soarele aurește, umbra pune

valori tabloului; noaptea cu lună, amurgul, zorile, toate sânt prilej de poezie intensă, ce te străbate ca o iubire sau ca o durere.

Lebăda și pelicanul, lopătarii, stârcii albi cu moț, cele câteva familii de flamingo ce se opresc aici câteodată, califarii, speciile rare de rațe, gâștele care ne cer învoirea să ne fie oaspeți și se încredințează bunătății noastre ca să scoată o generație tânără pe pământul nostru (care însă e mai mult al lor), — le-aș dori apărate de prigoana omului. Numai cu ele și cu liniștea și grădinile lui Dumnezeu peisagiul are „haz" și se poate lega de inima noastră.

Știu că în aceleași nestrăbătute sihle ale stufurilor trăiesc mistreții, lupii, vidrele, vulpile. Dacă Dumnezeu le-a dat ființa, nu mă sfiesc să le recunosc și lor dreptul vieții în raiul Deltei. N'ați văzut niciodată acvila regală plutind între soare și azur, ducându-și eleganța și măreția peste oglinzile luciurilor, peste foltane de stuf, peste pădurile țesute cu liane și flori...

Toate sânt frumoase și armonioase în acest ținut, până ce Domnul-Dumnezeu vrea să fie vifore și ape mari. Cum spune psalmul:

Genunea pe genune o chiamă
Cu glasul vâltorilor.
Toate șuvoaiele și valurile tale
Peste mine au trecut.

Atunci vine tumultul. Mânia stihiilor mătură painjenișul oamenilor. Puhoaie negre curg pe deasupra luncilor. Furtunile rup plăviile și le mână în singurătăți schimbate. Pământufurile stufurilor zboară până subt nouri, amestecate cu paserile în același vifor al spaimei.

După aceea domnia Dunării se luminează iar de zâmbetul Domnului-Dumnezeu.

De două decenii nu fusesem pe brațul Chilia. M'am dus iarăși acolo acum câțiva ani. Am abătut prin ascunzișuri unde fuseseră odată grădini și acum nu mai erau; am văzut grădini nouă unde odinioară nu fusese nimic. M'am oprit la Vâlcov. Și dela Vâlcov m'am dus să văd intrarea Dunării în marea. Erau colțuri care îmi rămăseseră în suflet. Avusesem noroc să le văd în ceasuri de tihnă și ascultasem într'o noapte cu lună privighetorile în sălcii mari, privind în răsărit solzii de lumină ai valurilor, în dunga unde apele dulci se amestecau în unda amară a Pontului. Cu șalupa de pe puntea căreia priveam toate, am plutit încet, ocolind locurile. Linia lor grațioasă se păstrase în tainițile amintirilor mele. Însă iată că acum, plutind din nou pe acolo, nu le mai cunoșteam. Erau aceleași, dar erau altele. Ostroavele erau acuma grinduri. Ostroave și plăvii nouă apăruseră. Marea era departe, dincolo de acele ostroave și plăvii nouă. Dunărea clădise cu grabă țărm proaspăt, cu lunci de sălcii tinere. Privighetorile împinseseră mai cătră răsărit, în minunea nouă, cântecele și cuiburile lor.

Rare-ori poate cineva, într'o viață, să simtă ce am simțit eu în acel ceas: teroarea divină față de forțele eterne.

MIHAIL SADOVEANU

LA OSTROV CU PÂNZELE INTINSE

PESTE drum de portul Olteniței, e Turtucaia.

La Oltenița, Dunărea e drum de apă de extremă importanță astăzi, pentru schimbul internațional. Oltenița e unul din punctele prin care căile ce vin dela mare, străbat în continent.

Oltenița e un centru marinăresc. Nu sunt poate marinarii cărora li se deschid largile perspective ale oceanelor, sunt totuși marinarii cari fac legături între țări și schimburi între popoare. La Oltenița fac oprire vasele societăților internaționale. Internaționale, chiar când sfera lor de afaceri, nu trec de cursul Dunării.

La Turtucaia, nu opresc vasele societăților de navigație dunăreană. Turtucaia nu este un port de trecere pentru națiunile a căror vase navighează pe Dunăre. Turtucaia, peste drum de Oltenița, este un port pescăresc.

Viața de pescar — spre deosebire de cea de marinar — este legată de loc, nu numai de apă. Munca de pescar este o formă în care se realizează munca românească, precum se realizează în ciobănie sau în plugărie. Apele României sunt domeniul pescarilor, precum munții sunt locurile de cari se leagă ciobanii, sau șesurile, meleaguri unde trudesc plugarii.

Viața ciobănească în formele și manifestările ei, a fost îndeajuns relevată și s'a vorbit destul și despre viața plugarului român.

Spațiul românesc comportă însă și apele, și despre viața românilor legată de acest prețios element al naturii noastre, s'a vorbit atât de puțin!

Totuși, există o viață a apelor românești care astăzi, poate avea aceeaș amploare și acelaș preț ca și viața munților sau a șesului.

Turtucaia, locul în care nepoții ciobanilor mărgineni, ajunși aici prin transhumanță, trăesc din bogăția apelor, dă cercetătorului sau celui care ar fi pasionat pentru problemele vieții românești, putința de a cunoaște această nouă față a ei.

La Oltenița, cântecele marinarilor sunt romanțe orășenești, legate, prin fabulă, de viața de port. Aici, pentru a evoca nostalgia mărilor, se cântă *Titanicul*, în care:

,,lumea se distrează, la bal și la teatru,
,,iar marinarul veghiază cu ochii în patru''
. . . . . .

sau *Marinarul amorezat*, în care, la plecarea vaporului:

,,pe malul oceanului,
,,se plimba iubita lui.
. . . . . .

La Turtucaia, pescarul și barcagiul ca și bunicii sau părinții lui din munte ori din Bărăgan, își mărită fata numai după pescari, dându-i zestrea cuvenită și nerâvnind să-și întreacă tagma, căci: ,,ferească-mă Sfântul să-mi dau fata după vreun tâmplar sau alt meseriaș, cât de bogat; e fată de pescar și tot un pescar trebue s-o ia. Și ai noștri sunt destul de înstăriți și la noi găsești năvoade care trec de suta de mii de lei'', cum mărturisește pescaru Vasile Ceafalan.

La Turtucaia obiceiurile de nuntă sunt vechile obiceiuri românești.

Aici, în formă pescărească trăesc aproape toate vechile noastre datini.

De Crăciun, pescarii colindă. Colindă colinde pescărești, care nu sunt altele decât cântecele de Crăciun, cunoscute în cea mai mare parte a țării, în variantele adecuate vieții de pescar.

Cristos, care apare de atâtea ori în colindele noastre într'o întruchipare apropiată păstoriei, în colindul pescăresc vine:

„Cam pe mare
pe sub soare,
Dincotro Soare răsare,
Vine-o neagră corăbioară
Incărcată'mpovărată.
Dar povară ce-și aduce?
L-aduce pe Isus Cristos
Mititel, desfășețel,
Invăluit în văl de măr,
Scutecel de bumbăcel".
. . . . . .

Dar nu numai cântecele rituale sunt potrivite acestei forme particulare a muncii românești ci și cântecele de lume.

Păstorii își au, în concepția noastră, epopeea lor în Miorița. Plugarii Bărăganului și-au cântat eroii răsbaterii lor spre o nouă viață, în cântecele haiducești.

Pescarii au și ei epopeea lor, cântecul lor bătrânesc, amestecat cu elemente mistice și eroice.

Cântecele bătrânești cunoscute sunt o variantă pescărească, nu numai ca fabulă, ci ca viziune a lumii și ca imagine a lucrurilor. Harapul din Chira-Chiralina, de pildă, este:

„Harapul ciudat,
Negru și buzat,
Cu mustăți de rac
Cu solzi după cap,
Parc'ar fi un rac."
. . . . . .

Epica pescărească nu se realizează însă numai în adaptări de cântece bătrânești cunoscute. Există o baladă — și poate multe altele — specifice pescarilor. E *cântecul Vidrosului*, „cântecul bătrânesc" al pescarilor, în care, realizată pe motiv de povestire, apare în potență eroică, întreaga viață a pescarilor dunăreni, cu toate peripețiile și frumusețile ei:

Verde, verde și-o mălură
Vine Zbârlea de pe gârlă,
Cu nădragi de rogojină,
Cu cisme de coji de rac,
Potcoviți cu dinți de crap,
Cu căciulă de plămână,
C'o cămașe de brădiș,
C'un brâu lat de mogodici.
Și iar verde și-o lalea,
Ei măre că se strângea,
La umbra mincioculuí
Mare masă-mi întindea.
Tot de vătaji se strângea
Și de ei mi-o coprindea.
Așa beau și se cinsteau
Dar mâncare ce-mi aveau?
Numai cegă și păstrugă
Și galbenă caracudă
Și mai mâncau și morun
C'au auzit din bătrâni
Că și ăla-i pește bun.
Ei cum beau și se cinsteau
Și ei veri se sfătuiau,
Năvoadele că-și găteau
Și pe vase le puneau,
Cu cinzeci de lopătari,
Lopătari tot dibănari,
Cu doisprece vătași mari.
Și-o plătică jegănită
De ținia cârma de frică.
Dar ei vere ce-mi făcea?
Pe Vidrosu să suia,
Năvoadele-și arunca.
Aruncă toana, aruncă două
Aruncă toana, până'n nouă:
Nici un pește nu prinsese.
Cată'n cornu măticioarii
Prinse puiul ludii mare.
Așa-l băteau și-l căzneau
Cu cuiu șofanului
Pe fața obrazului.
Iar cei doispce vătași mari,
Când ochi negri-ș aruncau
Ei vere ce mi-ș vedeau?
Dincotro Soare Răsare
Tare-mi vine luda mare,
Tot răcnind bărăcăind,
Față albă sgărăind,
Păr galben dărăpănând,
Din guriț-așa strigând;
— Ai voi năvodari
și voi boozari,
Și doisprece vătași mari,
Lăsați-mi puiul nu-l căzniți
Că ie mic, nepriceput,
Nu știe marea de adânc

Nici cât peşte mare ieste.
Dar eu ştiu şi-oi să vă duc:
Unde-i toana crapului,
Potmolu morunului,
Sforaşu cosacului
Şi cât ie marea dintr'adânc,
Cât din cer până'n pământ,
Şi cât peşte mare este,
Cât ie frunza şi iarba
Şi nisip pe malul mării
. . . . . .

Acest fragment de baladă pescărească, cântat deunăzi de pescarul Mitea Sigmeanul, este nu numai un exemplu de cântec, ci şi un isvor în care se poate studia bogăţia terminologiei pescăreşti şi diversitatea formelor pe care le ia viaţa pescarilor dunăreni.

■

Dar pentru a afla toate aceste lucruri, nu este destul să treci dela Oltenița dincolo cu ,,bacul" sau chiar cu barca şi nici ,,să te cinsteşti" cu câţiva pescari la restaurantul lui Nicolache din Turtucaia. Nu! In felul acesta, vei reuşi numai să îndepărtezi lăutarii veniţi din Oltenița, cari, ruşinaţi şi înciudaţi, se vor retrage când îşi vor face apariţia unii ca vestiţii Mitea Sigmeanul sau Vasile Ceafalan, ,,vătafi de colindă" şi adevăraţi păstrători ai tradiţiei muzicale pescăreşti.

Şi la plecarea lor, pescarii şugubăţi, îi vor petrece îngăimîndu-le:

,,Pleacă neică să te duci,
Pân'te-oi vedea rob la Turci.
Rob la Turci în Marea Neagră,
Să-mi tragi neică la catargă,
La catargă pe uscat,
Să vezi că te-am blestemat,
La catargă pe nisip,
Să vezi că te-am oropsit"
. . . . . .

■

Adevărata viaţă a pescarului însă, o vei cunoaşte numai ,,colo, la ostrov, cu pânzele întinse" unde, în legănatul valurilor, la largul său, el îşi va deschide sufletul, depănându-şi amintirile şi cântându-şi dorurile.

H. B.

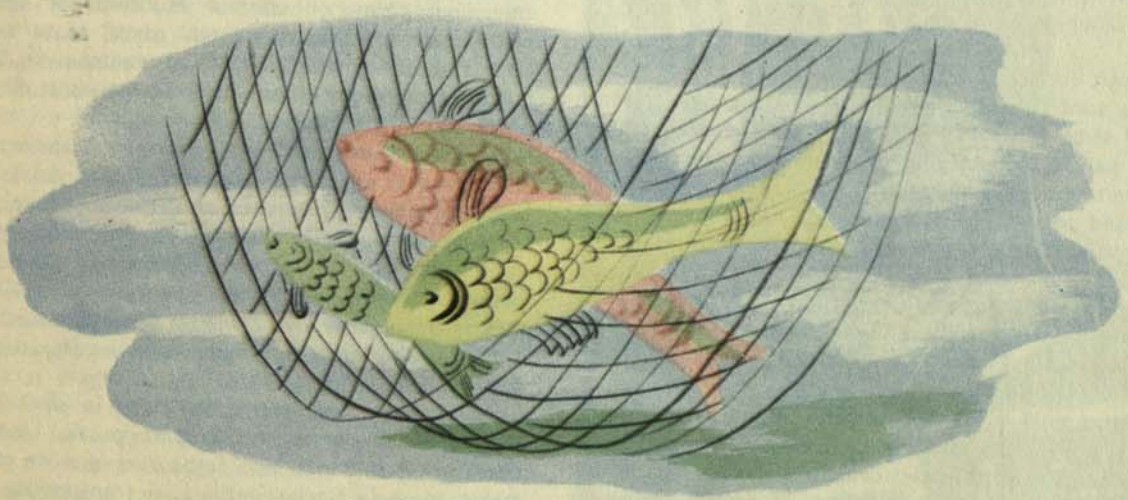

PE DUNĂRE IN JOS

CU O BARCĂ CU PÂNZĂ DELA OLTENIȚA, PRIN DELTĂ, PÂNĂ LA PORTIȚA. IMPRESII ȘI ASPECTE DINTR'UN ITINERAR IN IMPĂRĂȚIA DE APĂ, DE STUF, DE SĂLCII ȘI DE LIBELULE

TE cunosc Dunăre și am trăit pe malurile și pe apele tale toate bucuriile, încântările și nemulțumirile ce le poți procura. Falnică, tu îți rostogolești apele grele de milenii între cele două țărmuri, lângă mâlul cărora oamenii au găsit și mai găsesc încă, printr'o casnă aspră, mijloacele traiului lor. Ei luptă cu imensitatea ta, cu capriciile tale, cu furiile tale.

Te cunosc bine din cele zece zile, cât am navigat, pornind dela Oltenița, ca să ies prin Portița din lacul Razelm, în mare.

Am pornit într'o zi din a doua jumătate a lunii lulie, când apele sunt fierte și mai leneșe parcă, groase ca un ulei; când sălciile par mai copleșite, păstrând sub umbra lor, ca o pajură, o pasăre toropită și ea de căldură.

Am pornit temerari, cu o barcă cu pânze, o yolă olimpică, — având pe bord pe pictorul Jean David, și pe mine.

Entuziasmul nostru pentru apă, pentru o cutezătoare ispravă navală, ne-a făcut să ne încumetăm și să parcurgem, dela jumătatea lui, imensul fluviu, până acolo unde intră în împărăția de stuf și bălți a Deltei.

Astfel, am putut cunoaște și simți clipă cu clipă timp de zece zile, Dunărea.

Odată barca pusă la punct pe cheiul Olteniței, am întins pânza și, printr'o voltă deschisă larg, am ajuns în mijlocul apei, pe firul ei. De pe malul drept ne incadra, în urma noastră, Turtucaia, cu casele răsfirate pe dealuri, cu animația lentă de pe cheiu.

E ora 4 după amiază. Soarele arde cumplit, dar pe curentul apei, suflă un vânt ușor, care ne răcorește. Dispar, nu după multă vreme, navigând cu o iuțeală de cinci km. pe oră, — cele două orașe, Oltenița și Turtucaia. Totul se reduce acum la câteva elemente: apa, mâlul moale de pe țărm și sălciile ca un plet, nelăsându-ne să mai zărim, după frunzișul și crengile lor despletite, bărăganul și smârcurile ascunse într'o parte; malul ondulat, de cealaltă parte.

In singurătatea imensă, suntem singuri. Noi și nemărginirea apei ce-și duce destinul ei lichid și milenar între cele două țărmuri. Indărătul trunchiurilor scorburoase, prin vegetația mută, se ascund, parcă, toate tainele presimțite ale bătrânului fluviu. Ocolim ostroavele, lungi câte-odată de câțiva kilometri, luând-o pe brațul care ni se părea mai larg, până le întrecem.

Aceste ostroave vor fi timp de trei zile aproape singurul divertisment. De odată îl reperăm la orizont, nelămurit încă, dar ghicit după harta care o avem cu noi. Deabea când ne apropiem, începem să ne dăm seama de configurația lui și să ni-l imaginăm topografic, așa cum este. O cocoașe crescută din fundul matcei, o movilă de nisip strânsă împrejurul unui obstacol. Așa cum, în altă ordine de idei, în jurul unui fir de nisip pătruns în carapacea scoicei se strânge perla.

Bine înțeles toate aceste ostroave, în afară de cel dela Ada-Kaleh, care este insulă, sunt pustii. Unele din ele doar, pe care crește ceva iarbă, servesc de pășunat turmelor aduse în lotci primăvara și transportate în toamnă la adăpost.

Pustii și decorative, ca niște steme verzi în mijlocul fluviului.

Ne-am apropiat de una din ele. La o distanță de aproape cinci zeci de metri, fundul bărcii s'a poticnit, târșîindu-se pe nisip. Ceea ce se vedea afară din apă, și se vedea pe o întindere destul de apreciabilă, cu cogeamite pădure deasupra, era pasămi-te numai vârful insulei. In undele groase ale fluviului, ostrovul era — ca toate aproape — un adevărat munte de nisip, — coborînd încet, în pantă, până în fund, unde stă îngropat germenele insulei — un copac cu rădăcini sau vreo șaică. Acolo unde malul iese din apă, este puhav. Piciorul se înfundă în mâzgă și terenul, de jur împrejur, fâsâie. Parcă apăsăm pe o cameră de cauciuc care răsuflă și din care iese aerul presat și evacuat cu greu prin spărturile mici... Pășeam încet, temători de pericolul ce l'ar fi reprezentat terenul nesigur și ciudata lui consistență.

Apoi, dela un cap la altul al insulei, sălcii, sălcii, sălcii. Intortochiate, scorburoase, cu trunchiuri împleticite, misterioase. Apare printre crengile lor, se strecoară, câte o suliță de lumină, străpungând umbra mirosind a muncigai cald, în această după amiază de arșiță.

După popasul de o noapte în dreptul Popinei, a doua zi în zori, după o navigație nu prea lungă, au apărut la orizont, pe malul drept al fluviului, minaretele din Silistra.

Defilăm doar înaintea ei, trecem pe lângă animația din port, în fața căruia este amarat un șlep și rămânem iar între malurile dunărene. Satele sunt rare și sărace, cu case lipite cu pământ, cu grădini coborîte până la țărm. Din când în când, ne întâmpină eșafodajul donquișotesc al unei roți imense, prevăzută cu un scripete și cu găleți prinse de jur împrejurul ei, cari se umplu cu apă din fluviu și se varsă în șanțul de irigație al grădinii.

De asemeni, din când în când, ne întâmpină câte o turmă cu botul lipit de unda apei, adăpându-se... Și câte o pasăre, stând solitară, sub coviltirul unei sălcii, privind fluviul, nemișcată.

Același decor e atât de somptuos desfășurat privirilor noastre, încât, nici o clipă, nu-ți pare monoton. Din potrivă, te cuprinde într'o extatică contemplație, într'un romantism al cărui captiv trebue să rămâi.

Iată Rasova, sat așezat pe dealuri, de unde începem să zărim, departe, în fund, dantela metalică a podului dela Cerna Vodă. Cum poate sta — ne întrebăm — această broderie imensă, deasupra fluviului și să suporte greutatea trenurilor cari o traversează vertiginos? Cum de n'o sfâșie vântul? De abia când ne-am apropiat și am pătruns sub arcadele podului, masive, când am trecut pe lângă pilonii lui giganți și am văzut deasupra noastră parapetele din traverse groase de fier, am căpătat siguranța de care ne arătasem atât de îngrijorați.

Cu furnalele fabricilor ei, cu animația mai mare, cu bacurile, șlepurile și vapoarele ancorate la cheiu, ne-a petrecut și Cerna Vodă. Hârșova, tot pe malul drept, ne amintește, prin lumina și magaziile de cereale, Balcicul. Pe strada care urcă din port spre centrul orașului, vedem mesele cafenelelor pe care răpăe zarurile tablelor.

Rămânem o noapte în port, amarați de debarcader, pentru ca, a doua zi, dis-de-dimineață, să pornim atrași de lărgimea fluviului, care ne așteaptă ceva mai încolo cu un cot imens, unde malurile curbate se desfac și mai depărtate, cu perdelele lor de sălcii.

E Vadul Oii.

Peisagiul grandios ne impresionează. Mai ales ne impresionează când trecem pe lângă carierele de granit dela Turcoaia și Trosmin. Malurile sunt aici adevărați munți de cremene, pe care lucrătorii îi sparg și-i transportă în funicularele aeriene. Praful granitului spart acoperă peisagiul cu o pulbere vânătă.

Trecem prin Canalul Măcinului, ajungem prin fața Brăilei, la Galați. Dunărea e acum prezentă cu cele două porturi mari comerciale ale ei. Pe cheiu se văd îngrămădite stive de cherestea și baloturi de mărfuri. Cargoboturi multe, tancuri petroliere, șlepuri, orașele cari se văd pe malul stâng, fluviul larg, animația, totul contribue ca privelișteа să ia alte aspecte.

Majestuoasa solitudine de până aici, a dispărut. Peisagiul milenar, acea împărăție a sălciilor, a apei și a cerului, este expropriată iarăș de dominația omului. Dar el revine iarăș la cotul în fundul căruia este așezat satul Pisica, și puțin mai departe, în fața unei păduri imense, situată pe malul celălalt, Reni.

Și iar malurile continuă să vadă curgând mai departe undele groase și leneșe ale fluviului. In dreapta, lăsăm Isaccea și pe malul stâng ne întâmpină în fund, turlele Mânăstirii Ferapontia. Ne apropiem de Deltă, unde trebue să ne hotărîm să o apucăm pe unul din cele trei brațe ale Dunării. Oprim la Tulcea, o noapte. A doua zi, vom continua drumul pe brațul Sf. Gheorghe.

■

Și iar începe împărăția fără sfîrșit, de apă, de plaur și de sălcii. Nici o așezare omenească, afară de aceea dela Mahmudia și Dunavăț. Numai lotcile pescarilor cari tae încet apele tăcute; vaporașele Parid-ului și păsările de toate culorile de toate felurile, animează priveliștea dominată de o liniște perfectă. La o distanță de 30 km. de Tulcea, se deschide, în plină Deltă, un canal, care conduce pe o lungime de 26 km. în Razelm. 26 km. de stuf, mărginind o panglică de apă, lată de câțiva metri. Trestie mlădioasă, înaltă cât statura unui om. unduind ușor la cea mai mică adiere a vântului.

Dealungul acestor 26 kilometri de trestii cari se undoaie, miliarde de libelule, croite dintr'o mătase verde și transparentă.

Fără o clipă de răgaz, în această dimineață de soare, irealele sburătoare, fac o navetă continuă dintr'un loc în altul, de pe un mal pe celalt, alunecând parcă pe razele soarelui. Unde se duc? Nicăeri. Aici, liniștea e toată a lor, trestia verde cu care se identifică mimetic, de asemeni. Nici măcar îmbarcația noastră care străbătea canalul, tăcută, nu le sinchisea. Ele sunt principesele străvezii ale stufului, broșele vii ale trestiilor, fauna unică aproape a acestui culuar tăiat în plaur.

La intrare, canalul este străjuit heraldic de un șir de plopi în dreapta și alt șir în stânga. Și câteva sălcii, puse desigur ca să indice vaporașelor și lotcilor intrarea.

După acești paznici vegetali începe canalul în mirifica lui monotonie, — o bucată drept, apoi, făcând mici ocoluri, până unde se termină, în lacul Rezelm.

Câteva cherhanale și o ceainărie — ,,La popasul pescarilor'' — este tot ce întâlnești la capătul unui voiaj paradiziac. La ceainărie, strânși în jurul unei mese, mai mulți pescari lipoveni stau sorbind din stacane mari, băutură fierbinte să se răcorească. Lotcile trase la mal, plasele întinse la uscat, ne arată că sculați de cu noapte, au terminat munca lor grea de robotari ai apelor. Printre genele lor de un gălbui spălăcit, ochii albaștri ne privesc întrebători și în bărcile lor de aceeaș culoare, înflorește un zâmbet alb, drept ,,bună ziua''

■

Razelmul, cel mai mare lac al Deltei, măsoară o lărgime de aproape 40 km. E renumit pentru furtunile lui. Pradă vânturilor, apele nu mai adânci ca doi metri, sunt frământate așa dintr'odată și ținute într'o tortură zile întregi de cele mai multe ori. In jurul lui, ca niște sateliți, îl înconjură alte lacuri, mai mici: Golovița, Smeica, Sinoe, Dranov, Babadag, Tuzla, Leahova.

Când am pătruns în el, era liniștit. Captați de orizontul larg am luat-o spre mijlocul lui, să-l traversăm, spre a ajunge pe malul celălalt, în golful adânc, la Jurilofca. Așa ne-a surprins una din acele furtuni subite cari fac faima lui.

De odată apele întinse ca o oglindă, s'au încrețit, începând apoi să se despice în valuri, în baloturi lichide uriașe, proectându-ne încoace și încolo. Ne-am adăpostit în stuful de pe mal, de care ne-am legat și, sbuciumați de valurile cari ne loveau, am așteptat să se potolească furtuna. S'a potolit după 20 de ceasuri.

Pe mal, din loc în loc, am putut vedea, după furtună, acostate și alte bărci de ale pescarilor — gonite de urgia vântului. In condițiuni de acestea, bieții oameni trebue să lupte din răsputeri spre a-și putea continua îndeletnicirea lor plină de riscuri și casnă. Numai păsările, cari și-au ales, fiecare soiu câte un lac al lor, nu se sinchisesc.

In asfințit, după ce s'au săturat, se adună înconjurând lacul la marginea apei și stau contemplând umbra crepusculului, până când cade întunerecul, care le gonește pe la cuiburi.

Congresul lor tăcut l-am admirat de departe, identificând varietatea acestor tihniți locuitori ai Deltei: pelicani, lopătari, cocostârci, cocori, rațe și încă atâtea altele, formând cea mai felurită colecție de păsări acuatice din Europa.

■

Peste drum de peninsula încoronată cu un pisc ascuțit, care i-a atras denumirea de ,,Bisericuța'' se află Jurilofca, satul pescarilor și unul din cele mai mari centre pescărești din țară.

Un canal adânc, lung de o jumătate kilometru având în dreapta și în stânga lui cherhanale, unde sunt aduse zilnic, mii de kilograme de pește, prins de pescarii din sat, de pe cuprinsul întregului Razelm și din largul mării până unde se duc.

Ca o cortină, pe un mal și celalt, sunt întinse năvoadele la uscat și sute de lotci cătrănite stau legate de cheiu.

După ce au adus prada, pescarii, în majoritatea lor lipoveni, se duc în sat și își povestesc, la o stacană de ceai fierbinte, peripețiile aspre ale pescuitului pe furtună.

Din generație în generație, se nasc și mor pescari. O lotcă și sculele necesare e pământul lor, sunt vitele lor, e tot avutul lor.

La câțiva kilometri dealungul țărmului Bisericuței, grundul care desparte Razelmul de mare, se despică într'un loc, făcând contactul apei sărate cu aceea sălcie a lacului: e Portița. Prin această portiță, primăvara, pătrund în Razelm bancurile de chefali, cari își găsesc în nămolurile grase din fundul lacului o hrană abundentă. Toamna, dolofani și cu strălucire de oțel, se întorc în mare. Numai că portița se închide cu o portiță adevărată, de lemn, cu un parapet. Și chefalii rămân prinși în plasele întinse.

Nouă însă, Alioșa, portar la Marea Neagră, ne-a deschis-o, în schimbul unui pachet cu ,,plugar''. Insera. O lună rotundă de argint se înalțase pe cer, dincolo de grunduri, deasupra mării. Ne-am strecurat încet, părăsind apele Dunării, cari ne-au adus până în Razelm, părăsind totodată și o lume cari ne-a fermecat timp de zece zile.

Pe malul celălalt, al grundului, ne așteptau pescărușii și cormoranii și talazurile albastre ale mării.

GHEORGHE DINU

PE DECINDEA DUNĂRII

Pe decindea Dunării la vale,
Printre triste mirişti cu ciulini,
Trece în baltă, legănat agale
Un chervan cu coviltir de rogojini.

In tot câmpul nici un fir nu-i verde
Mişcă vântul albe colilii,
Drumul lung în zări pustii se pierde
Sub un cer de mari melancolii.

Boii moi se lasă pe tânjeală
Grebenele roase-i dor,
Osiile gem cu'ncetineală
Şi slomnesc un fel de doină-a lor.

Omul stă cu capul gol şi mînă,
Infundat în maldărul din car;
Şi-aţipit cu jordia în mână,
Se tot duce drum fără hotar.

Cât un urs, întins, el dormitează
Peste sarica din patru piei de oi,
Numai ghioaca aprigă'l veghează
Ghintuită cu alămuri noui.

Când deschide ochii, vultureşte,
Peste roata zărilor năprui,
Inima-i se umple'n piept şi-i creşte
Parcă şesul, tot, ar fi moşia lui.

„Foaie verde firul peliniţii"...
Cântă cărăuşul cătinel
Şi, treziţi, cu el odată cântă Sciţii
Ce au trecut cândva prin stepă, ca şi el!.

V. VOICULESCU

„Poeme cu îngeri".

DUNĂREA IN TRECUT

CUM am putea începe această încercare de a prezenta Dunărea în trecut, dacă nu amintind pe cel dintâi propovăduitor român al turismului — boierul Dinicu Golescu, care în însemnările de călătorie, tipărite în anul 1826 se adresa astfel către cititor: ,,De este slobod aceluia ce umblând prin casele altora, să vază și să gândească la a sa, slobod au fost și mie, în toată călătoria ce se curpinde întru această cărticică, să gândesc nu la casa, ci la patria mea, la care cine nu gândește, nici face pentru dânsa orice bine, poate n'are nici casă, și de are o lasă... iar mai departe adaogă: Dar cum puteam, ochi având să nu văz, văzând să nu iau aminte; să nu aseamăn; asemănând să nu judec bine, și să nu pohtesc a'l face arătat compatrioților mei? Și cum puteam să nu însămnez cele văzute, deacă în toată călătoria, și în privirea lucrurilor celor mai vrednice de văzut, întovărășit de mai mulți oameni din alte neamuri, îi vedea pre toți însemnând și culegând binele, ca să-l facă cunoscut celor de un neam cu ei. . ."

Ce păcat că boierul român care călătoria cu ,,ailvagen" și cu vaporul, lămurindu-și compatrioții despre aceste minunății, a însemnat mai mult drumuri din străinătate și nu din țara noastră, pe care pentru trecut trebue să le căutăm, la călătorii străini.

Abia întâmplător găsim la Dinicu Golescu rânduri despre Mehadia azi românească—vestind: ,,Aciia sunt felurimi de ape metalicești, firește fierbinte cu deosebită fierbințeală una de către alta, din care una este atât de fierbinte încât peste putință este omul de a-și ține trupul subt cursul apii, măcar până la a număra cât de la una până la cinci. . ."

Pe vremea când scria Golescu, vapoarele cu cărbune nu străbăteau Dunărea, și noutatea întâielor cazane cu aburi îl uimește la Triest, unde înseamnă cu reală emoție — celebra lui pagină despre acest turistic fel de navigațiune, azi atât de obișnuit pentru toți călătorii pe ape.

,,Vaporul este o corabie care merge pe mare cu un meșteșug de foc, ce este în cămara corăbiei, iar afară se vede numai un coș de fier lung ca de 4 stânjeni, prin care iese fumul, și două roate mari de fier întocmai ca roatele de la mori ce umblă în apă, una de o parte afară din corabie, și alta de cealaltă parte, într'o osie de fier care este mai înaltă decât fața apii cu șase palme, roatele intră în apă o parte și 3 părți rămân afară. Această osie cu roatele întorcându-se foarte iute, gonește corabia atât de tare, încât simte trupul omului cum corabia sparge marea și roatele lasă în urmă doo coade de spumă lungi. Și cum or pune în cuptor un lemn mai mult, să dudue toată corabia. Înăuntru unde este acel meșteșug, nu lasă pe nimeni să bage seama, dar după oareșcare băgare de seamă ce am putut face, este un cuptor zidit în cămara corăbiei care are un coș de fier drept în sus prin care iese fumul la spatele cuptorului în potriva gurei, un alt coș de fier, care este scos din cuptor în spre mehanica ce au, prin care iese căldura cu aburează, întocmai ca la cazanul care scoate rachiul, la care în fund îi arde focul și capacul strânge o lacrămă de aburează, așa acel abur al coșului mișcă cea dintâi roată, unde sunt poate întreite de cât la un ceasornic, și cea din urmă roată prin dinții ei, și prin dinții ce sunt pe osie de fier, sucește osia dimpreună cu roatele. Și căci aburul este care face cea dintâi mișcare a roatei, de aceia când dau foc mai mult, prisosindu-să aburul, silește toate roatele, și să cutremură toată corabia".

*

Pentru Dunărea în veacul trecut,avem multe însemnări cu farmec, în cărți engleze, germane, și franceze.

Printre călătorii străini de atunci, englezul *Quin* descrie în 1834 atracțiile și peripețiile primei sale călătorii cu vaporul pe Dunăre spre Constantinopole.

Auzind în Paris că va putea ajunge la Marea Neagră repede într'un vehicul cu ,,aburi" Quin s'a grăbit spre Viena, unde toate zvonurile alarmante despre primejdiile unei călătorii cu vaporul — ba că un vapor a fost distrus cu călători de explozia propriilor sale mașini, ba că altul s'a împotmolit în nisip — nu l'au putut hotărî să renunțe.

Pitorești evocări istorice precum și de peisagiu și de moravuri, formează atracțiile acestei cărți.

Călătoria ,,cu aburi" nu era pe atunci posibilă prin părțile stâncoase ale Dunării. Vapoarele ancorau la Moldava Veche de unde călătoria continua până la Orșova, în bărci mici și ușoare vâslite de ,,Valahi, voinici și trândavi".

In Moldava Veche mic târgușor cu comerț de fân și boi, Quin este uimit de frumusețea ,,demnă de Minerva lui Fidias" a unei valahe ,,majestoasă în portul ei național, cu picioarele goale".

,,Urcându-mă pe un deal, pentru a avea o perspectivă a peisagiului Dunărean muntos, care începe puțin mai jos de Moldava, am întlânit pădurari fioroși, cu securi amenințătoare pe umeri, conducând măgari pierduți sub povara grămezilor de lemne de foc.

,,Ași fi fost ciopârțit fără urmă de acești sălbateci ai codrului pentru că nu aveam ca să mă apăr, nici pușcă și nici altfel de armă. Purtam cu mine doar umbrela. N'am întâlnit niciodată un englez călătorind fără umbrelă; umbrela pare a fi o distincție națională engleză..' (Quin).

Un alt călător englez V. Beattie scrie în 1843 de oamenii din regiunea Gladova lângă Porțile de Fier, ,,Poporul de pe cursul de jos al Dunării pare că se trezește dintr'o grea letargie la o viață de prosperitate în fiecare cămin, decând cu navigațiunea cu aburi; o viață de exercitare plăcută și profitabilă a facultăților omenești întrebuințate până atunci doar pentru a se pregăti de răsboi, care timp de secole a făcut din aceste roditoare provincii, vaste câmpuri de bătălie și mizerabil exil."

Astfel se explică viața odinioară în locuințe rudimentare și mizere a populației de pe ambele maluri ale Dunării. Nu s'au putut desvolta așezări cu adevărat omenești într'o regiune unde avutul fiecăruia era distrus necontenit.

Așezări omenești cu adevărat rostuite, au fost aci către sfârșitul dominației Romanilor, când Dunărea se transformase din hotar în drum de civilizație.

Povestea măreață a bătrânului *Ister* denumire dată de Romani Dunării din ținuturile noastre, spre deosebire de Danubius (în inscripție Danuvius) numele fluviului dela isvoare și până în vecinătatea Iliriei răsună tragic în des-

crierea poetică din versurile lui Ovidiu, care amintește de năvălitorii aprigi trecând pe sloiuri."..

Cea mai veche icoană păstrată nouă din viața falnicului fluviu, rămâne sculptată în trunchiul Columnei lui Traian: cu pontonul din luntrii legate ce înjugă vârtejul valurilor, pentru a da trecere armatelor romane, având în frunte trâmbițașii cu buciume răsucite; apoi fertfa lângă mărețul pod al lui Apolodor, și acel port de piatră, lângă care ancorează corăbi cu soldați înarmați cu pavăze, în vreme ce din adâncuri se ivește uriaș bărbos, cu trestie în plete, Zeul Dunăre... Și apele au curs mai departe în veșnicie. Turnurile depe maluri s'au măcinat, dar unele tot își mai înalță paza din două mii de ani. Capetele de pod se mai strevăd în ani secetoși din apele scăzute, iar fundul își poartă mai departe înfiorat tainele Nibelungilor, amintirea principatelor bizantine, a năvalei triburilor barbare ce au suit spre isvoarele apusului, și mai apoi în evul mediu, trecerea cavalerilor cu cruce pe umăr, întâmpinați de Mircea cel Bătrân, în vreme ce dealungul Deltei, pătrundeau galioane cu pânze portocalii, purtând stema leului Sfântului Marc, iar pe temelia unor porturi eline se ridicau cetăți Genoveze.

Elinii aveau pentru Dunăre numai numele de Istros, numele exclusiv al râului din vecinătatea țărilor.

Și Hesiod și Herodat au idei vagi și incorecte despre isvoarele fluviului.

In privința separării celor două nume ale fluviului Danubiu și Ister nici Romanii nu prea erau de acord; Agathemerus ia Vindobone (Viena) ca punct de separație, iar Strabo, cataractele dintre Orșova și Serbia.

O legendă leagtă de Castelul Kolumbacz este povestită de W. Beattie.

,,In cea mai mare dintre cavernele stâncilor, pe care se înalță castelul — Sft. Gheorghe a ucis balaurul, a cărui hoit în putrefacție hrănește miliarde de musculițe blestemate, cu mușcătură ucigătoare pentru oameni și vite.

,,Băștinașii încrezători în legendă au închis grota balaurului, însă în zadar. Roiuri numeroase de columbace ca nori de fum, bântuesc ținutul pe 6—7 mile. Aceste insecte numite de Linneus ,,furia infernalis" când tabără pe un cal, îl înțeapă cu atâta furie, încât animalul de durere aleargă în galop nebun, până moare. Ca să se apere ciobanii se ung cu gudron și țin mereu focuri aprinse." (. Beattie).

,,De un aspect mizer, casa de pază austriacă, comparată cu falnicile mărturii ale epocii cavalerilor. Lângă această casă un colț de castel vechi amintește, și pe acest mal, o veche fortăreață". (Quin.).

In vecinătatea acestor fortărețe omenești, natura și-a zidit de mii de ani fortărețele ei în stânci amenințătoare. In tot lungul pereților stâncoși ai defileului Cazane străjuesc cetățile zidite de brațele cremenii, pentru vulturi și păsări de pradă.

Trebue amintită și insula Babakai de lângă Moldava, ce se înalță ca cetate în izolarea măreață din mijlocul vârtejurilor apei.

Origina numelui ei este legată de răsbunarea din dragoste a unui Agă Turc, care reușind să prindă pe una din soțiile lui Zuleika, ce fugise cu un nobil ungur, o trimite să moară pe insula sălbatecă, strigându-i ,,Ba-ba-kay" adică ,,Ispășește-ți păcatul!" (W. Beattie).

Singurătatea înfiorătoare a defileului Cazane, este întreruptă din când în când de țipetele vulturilor și de unele împietriri fantastice în stâncă.

,,In peretele de pe malul drept avem ca o moară de apă, pietrificată. In fața morii, figura unui călugăr predicând morarului și oamenilor lui, despre care legenda spune că ar fi fost tâlhari, pedepsiți cu împietrirea pentru că nu voiau să se pocăiască."

,,In peretele malului stâng apare un leu uriaș, culcat; capul, ochii, fălcile și labele sunt sculptate ca de mâna unui artist. Puțin mai departe o impunătoare Catedrală cu ferestre și porți gotice, își înalță turnurile, ce par că străpung cerul, abia vizibil, din cauza strâmtorii defileului."

Trecerea prin Porțile de Fier era acum 100 de ani neînchipuit de primejdioasă. Călătoria prin Cazane și Porți nu se putea face decât în bărci mici su vâsle. Iar când îndrăsneții călători mai aveau și ghinionul de a da peste vâslași trândavi, cari lăsau barca în voia vârtejurilor amețitoare, pentru că — ba-i răsbea foamea de usturoi și pește sărat, ba somnul, ba dorul de cântec," — era mare minune dacă mai ajungeau teferi la Cladova, unde-i aștepta continuarea cursei cu vaporul

,,Dela Moldava la Orșova bagajele veniau pe uscat în spatele cailor. Adesea călătorii erau siliți să aștepte câte două zile sosirea lor la Orșova, tot din cauza indolenții însoțitorilor."

,,In schimb femeile din regiune erau toate harnice. In satele ceva mai înstărite, unele găteau, altele țeseau pânza, altele coceau pâine. Până și ciobănițele Valahe torceau într'una. Cele cu copii îi purtau într'un coș-leagăn atârnat de gât. Când alăptau copilașul aduceau coșul în față, apoi îl treceau în spate și continuau să toarcă." (Quin.)

Turnul Severin (Anticul Severinum) mic sat sărac, atrăgea atenția numai prin glorioasele ruine ale Podului lui Traian.

,,Dela Severin înainte peisajul devine monoton. Sate sărăcăcioase pe un mal și celălalt. Ici colo rari păstori de porci și gâște; sărăcia este mai vizibilă decât în regiunea sârbo-ungară."

Așezările omenești depe malul drept au adesea fortificații sau ruine de fortificații turcești; cele depe malul stâng sunt de obicei mici sate. In timp ce Vidin reședința unui Pașă posedă o puternică fortăreață, Calafat pe celalt mal este o simplă grupare de colibe."

Și vestitul voiaj al lui Demidoff în 1837, însoțit de pictorul Raffet, pe vaporul ,,Argo" are amănunte pitorești. Astfel trecând pe lângă satul Tchernecz (Cerneți) țiganii le bombardează puntea, asvârlind în călători cu broaște țestoase! iar când ajung la Vidin povestește cu respect de ,,câteva fortificații în stare bună, deasupra cărora se ridică haremul lui Seid Pașa, cu ferestre fără număr, împodobite cu jaluzele și balcoane neregulate. Seid Pașa nu are pre cât ni se spune mai puțin de o sută de neveste, care așteaptă nepăsătoare să le mai rărească rândurile cumplit bântuitoarea ciumă, spre a le face să le vie rândul la favorul stăpânului..."

Debarcarea lui Demidoff la Giurgiu nu e lipsită de peripeții; ,,un mal câmpenesc pe care trăsurile și calabalâcul nostru nu au putut să urce decât cu o mie de opinteli, și folosind o mulțime de cai, a primit caravana după ce vaporașul se strecurase dealungul unor ostrovuri joase, de pe care sgomotul de motor înălțase în stoluri miriade de pelicani, cormorani și berze."

,,In apropiere de Cernavodă Valul lui Traian si tumuli dăinuesc din vremurile când răsboaele aruncau popoarele de pe un mal pe celălalt, în necontenite plămădiri și revărsări. Sunt uimit în fața giganticelor fortificații și tranșee antice." (W. Beattie).

,,Călătoria de la Galați la Mare, printre bălți mohorâte acoperite cu trestie și locuite de pelicani și tot felul de jivine

de apă, se poate face în zece ore. Timp de 7,8 mile nimic nu-ți înveselește ochiul și nu-ți trezește amintiri istorice."

„In timpul furtunilor de iarnă, Dunărea furioasă prezintă aci măreția și primejdiile unui ocean în furtună. Falnicul fluviu se varsă în Mare prin șapte guri, dintre care numai trei Chilia, Sulina și Sft. Gheorghe sunt navigabile." (W. Beattie).

Au trecut atâția ani decând se scrie astfel despre Dunăre, și multe s'au schimbat.

Fluviul însă își poartă mai departe, bogățiile, frumusețile amintirile, altele pentru noi, decât pentru călători străini.

Din veacul trecut ne-a rămas pentru „Dunăre Dunăre, drum fără pubere" acea horă a Dunărincii, atât de vlăurită ca ritm, și baladele cu „Kira Kiralina, din casa cu sipică, păzită de frații ei, șerpii Dunării; și cântecul cu viteazul legat în funii de mătase, aruncat în fundul vâltorii, de unde totuși scapă, călcând apa vitejește. In portul Brăilei și prin schele, lăutarii sdrăngănind cobze și oftând, blestemau pe răpitor: Harapul buzat, negru și spurcat, cu părul pe cap, ca solzii de crap.

Pe atunci hoții de cai își făceau neturburați negustoria, trecând pe celălalt mal, așa cum mai pomenește cântecul;

Foaie verde viorea
Măi-măi !
Înghețată-i Dunărea...

Călătorul de azi, pe apele de argint și aur, plutind tot mai repede are puțin răgaz spre a-și gândi călătoria.

Harta își arată în cercuțe sau puncte, sate, orașe sau porturi, fără să-i deștepte îndestul răsunete din trecut.

Abia dacă trecând pe lângă insule cu sălcii stufoase, deschide radio, și ascultă valsul universal al Dunării, fără să știe că este compus de un român.

Dar câți își mai amintesc de Ronsard care'și slăvia strămoșii, veniți de pe malurile îndepărtatului Danubiu.

Câți au cetit pe Herodot, spre a-și aduce aminte de bătrânul Istru, pe care au plutit și Argonanții ?

Și azi peste atâta vreme, vapoare albe și luminoase îi săgetează luciu — dealungul malurilor unde a pogorât Domnitorul Rege, ce își avea obârșia la isvoarele din Pădurea neagră, — iar sus în ceruri avioanele străbat în câteva clipe slava.

Dela călătoria vâslită anevoios, pe care au descris-o atâția, de la zăgazul în care s'au înecat nenumărate încumetări legendare, la sborul avioanelor noastre ce străbat într'o clipă peste bălțile Dunării — unde șlepurile încarcă hambare, trase de corăbii pe cari nu le mai sguduie focul ca pe vremea boerului Golescu câtă veșnicie vălurește. Dar prefacerile sunt nu numai ale acestor propășiri : însăși Dunărea se schimbă. Dantela de oțel a podurilor a rămas neîndestulătoare. Diguri încep să oprească înnecurile — canale îndreaptă însăși matca ei, deschizând noi legături plutitoare în Europa. Drumul dealungul țărmului, depe care caii trăgeau plutele s'a schimbat în cale ferată, iar puterea valurilor rostogolite, începe să fie culeasă ca lumină, în vreme ce mlaștinile se îmbie muncii, pentru un măreț belșug. Și abia astăzi înțelegem, cât de tânără pentru o viață nouă, e bătrâna Dunăre.

VICTORIA MANIU

PRIMUL ITINERAR DE NAVIGAȚIE CU ABUR PE DUNĂRE (1837).

PEISAJE PE O DUNĂRE ROMÂNEASCĂ

PEISAJ POLAR

Fluviu bătrân pe malurile căruia au trăit şi au murit atâtea popoare, Dunărea, se vede din ea însăşi, din felul majestuos în care curge, cât e de vastă şi de eternă. Iar iarna, când apele ei înghiaţă şi nu mai curg, o altă eternitate, şi un peisaj fantastic, polar, poate fi contemplat de cel care îi ajunge pe maluri. Dunărea poate fi trecută acum cu piciorul, şi după câteva zeci de paşi te afli deodată în realitatea impresionantă a fluviului îngheţat, într'un ţinut cu desăvârşire polar, înconjurat de sloiuri enorme, încremenite într'o grandioasă încăerare.

E ora zece dimineaţa şi soarele, atenuat de solistiţiu şi de atmosfera vag ceţoasă, împrăştie o lumină egală şi moale parcă strecurată printr'un strat de vată. Arareori răzbate câte un svon pierdut şi confuz, cântecul colectiv al cocoşilor din satele ascunse în ceaţă. Iar alteori şueratul, şi el în surdină, al unei locomotive care soseşte în port. Vapoare nu sunt, nici bărci. Ţipenie de om. Tot ceea ce până acum o lună a fost zi de zi vieaţa Dunării, e astăzi mort, în modul cel mai solemn. Atât cât cuprinde ochiul, sloiuri de ghiaţă repetate, la infinit.

Sloiuri enorme de ghiaţă, de cele mai fantastice dimensiuni şi forme geometrice, s'au încăerat unul cu altul, s'au ciocnit şi s'au ridicat în aer ca doi cai cari s'ar fi luat la trântă, şi la un moment dat ar fi încremenit pentru totdeauna, păstrând în această încremenire, toată impetuozitatea, tot elanul dinamic al luptei lor, de până atunci. Dunărea îngheţată, lipsită de orice mişcare, cu desăvârşire moartă, e, datorită sloiurilor ei şi felului haotic cum ele au încremenit, un peisaj dinamic care te antrenează şi te face să participi total, la încăerarea lor grandioasă.. Retina palpită mai vie şi în lungul tendoanelor străbate fluidul puternic pe care înfăţişarea fantastică şi violentă a peisajului îl degajă.

Sunt trei elemente cari contribue la realizarea grandioaselor peisaje polare: apa, frigul şi forţa mecanică. Cu aceste trei elemente se pot realiza peisaje polare oriunde, pe orice grad de latitudine. Dunărea le are pe toate trei. Numai cu două, numai cu apă şi cu frig, oricât ar fi ele de mari, nu se pot face decât lacuri îngheţate. Forţa mecanică e aceea care frământă, aceea care plămădeşte haosul şi grandoarea peisajelor polare. Dunărea o are, e ea însăşi o uriaşă şi nestăvilită forţă mecanică.

. . . . . .

Bărcile pescarilor au fost de multă vreme retrase de pe ape, din faţa acestor cataclisme. Când Dunărea e înghetată definitiv, dela un mal la celalt, o nouă epocă începe pentru oamenii de pe litoralul ei. Nici undiţa, nici plasa nu mai pot pătrunde în fundul apei, să scoată afară peştii. Un oblon trainic, de gheţuri, e tras între ei şi oamenii cari îi urmăreau până atunci. Nici o altă activitate nu poate fi întreruptă într'un mod atât de brutal, atât de implacabil. Pescarii hibernează. Sau alteori, încep o luptă înverşunată împotriva naturii. Când îi răsbeşte foamea, un sat întreg iese, cu femei şi copii şi, înarmaţi cu topoare, încep să spargă ghiaţa, să facă o copcă. O gaură largă de câţiva metri pătraţi, unde peştii, nici ei prea împăcaţi cu capacul hermetic de deasupra, încep să se adune. Asta timp de o zi. Pentrucă peste noapte, vreun sloi rătăcit pe dedesubt vine să astupe gaura. A doua zi, din nou satul întreg iese cu topoarele.

SPĂRGĂTOARELE DE GHIAŢĂ

Metoda deblocării Dunării de gheţuri stă într'un singur amănunt tehnic. Prora acestor spărgătoare nu intră vertical în apă câte doi, trei metri, cum se întâmplă la celelalte vapoare, ci de îndată ce ea a atins apa, se încovoaie dedesubt, ca o patină, ca o fălcea de sanie. Spărgătorul îşi face drum printre gheţuri, nu sfărîmându-le prin lovire, *ci suindu-se pe ele* şi zdrobindu-le apoi prin greutatea lui. El se îndreaptă cu viteză înspre barajul de gheţuri, şi forma de patină pe care botul lui o are, îl ajută să sară pe ele, să se aşeze deasupra. Atunci, sub greutatea lui enormă, treptat, treptat, sloiurile, cedează şi se sparg. Din nou spărgătorul îşi face presiune şi se repede. Şi aşa mereu, câte zece, zece metri. Uriaşul cargobot, magazie plutitoare, spre care el se îndreaptă cutezător, aşteaptă ridicol şi bleg, ca un om mare, care făcând o prostie, îi vine un copil în ajutor. Pe lângă vaporul pe care îl salvează, spărgătorul pare un prichindel, un vaporaş jucărie. El este, în foarte multe rânduri, de zece ori mai mic decât acesta. Dar întotdeauna de douăzeci de ori mai puternic. De altfel numele lor ne spun precis cu cine avem de-a-face: „Bayard", „Mântuirea"... Faimoasele spărgătoare de gheţuri care tot timpul iernii, între Brăila şi Tulcea, sunt acoperite de o glorie fără egal.

GRĂNICERI

Oameni, a căror vieaţă este legată ceas cu ceas de aceea a Dunării, sunt grănicerii. Şi pe un mal, şi pe celalt, din loc în loc, un om în uniformă, cu armă şi cu baionetă, priveşte cât îl ţin ochii, în lungul apelor. E grănicerul. De o parte, Românii, de cealaltă, Bulgarii. Nicio vietate, în afară de păsările cerului, n'are voie să treacă dela unii la ceilalţi. Cât e ziua, veghea grănicerului e uşoară şi nostalgică. Noaptea însă, nimic nu se mai vede şi contrabandiştii îşi încep isprăvile. Rezemaţi de câte un copac, grănicerii ascultă sgomotele nopţii. Ei s'au învăţat să cunoască fiecare foşnet al apei, ei ştiu să deosebească sbaterea peştelui care se sbengue în valuri, de sgomotul vâslei, oricât de măestrit ar atinge-o contrabandistul de apă.

Dar iarna, pe o lungime de o mie de kilometri, atât cât e graniţa, Dunărea trage dela un mal la altul, un pod trainic de gheţuri. Acum nu mai sunt bărci, nici foşnet de vâsle. Acum, nici de văzut nu se mai poate vedea

nimic. La fiecare metru sloiuri înalte astupă vederea. Şi mâna grănicerului înghiaţă de groază pe armă. Dar ţările trebuesc păzite, şi nimeni n'are voie să treacă dintr'o parte în alta.

Numai în unele ierni năpraznice, când peste podul de sloiuri al Dunării, pustiurile Bărăganului se înfrăţesc cu zăpezile Balcanilor, haite de lupi flămânzi trec dintr'o ţară în alta...

SE NASC OSTROAVE

Numai pe Dunăre, pământul mai poate fi văzut, cum se desparte de ape. E un lucru care ţine de începutul lumii. Şi fiecare ostrov care se naşte, e o lume nouă, începută. Închipuiţi-vă apele largi ale fluviului, curgând la vale, torent nestăvilit, apă şi numai apă. Aşa se vede că au curs şi la început, când în toată lumea nu exista un singur punct de spijin. Acum la fel, numai torentul apei, pe suprafaţa căreia te perzi. Cine şi-ar putea permite să creadă, că în mijlocul acestor necontenite ape, un punct fix se va înfiripa!

Ostroavele de pe Dunăre sunt miracolele începuturilor de lume, având loc şi în zilele noastre. Douăzeci de kilometri la deal şi douăzeci la vale, e numai albia fluviului, plină cu apă. Apa e groasă de noroiu, de mâluri. Dar cum poţi crede că din această bragă se va alege o lume nouă, pământ pe care vei putea merge cu piciorul, pe care vor creşte arbori? Şi totuş, din noroiul Dunării, şi numai din noroiul ei, se aleg pământurile noi, ostroavele. E un miracol mai scurt decât vieaţa unui om şi poate fi observat în întregime.

La început, n'a fost decât apa, până în fund. Un şlep înecat, sau un trunchiu de copac, stă de multe ori la baza viitorului pământ. Alteori nimic, numai straturi de lut. Marinarii vapoarelor de pe Dunăre, au avut de câteva ori prilejul să asiste la naşterea ostroavelor. Din apa groasă a fluviului, fâşiile de noroiu s'au tot ales şi s'au depus una peste alta. In câţiva ani de zile, au mai venit pietre şi zeci de mii de vagoane de nisip care au consolidat temelia insulei.

Pentru ochi, până în clipa din urmă, nimic nu vesteşte apariţia ostrovului care se va ivi din fluviu, ca o spinare de monstru. Apa e tot dela un mal la altul întinsă, nesfârşită. Dar dedesubt, ostrovul aşteaptă, ca un cucui care se umflă. E la început un fel de mirare; ceva care seamănă cu o creastă de peşte uriaş iese afară şi începe să taie apa în două. Intr'o singură vară, limba îngustă de pământ se precizează. Toamna, când apele scad, ea apare şi mai mult la suprafaţă, pustie şi dezolantă. La început de tot nu e decât un pământ gol, mai mult nisip, lipsit de orice vieaţă; un singur fir de iarbă nu există. S'a ridicat doar din fundurile adânci ale apelor.

Câteva luni de zile, sau uneori câţiva ani, soarele nu face decât să-i încălzească suprafaţa pustie. Kilometri întregi, de jur-împrejur, nu e decât apă şi iarăş apă. Pământul acesta, ieşit tot din apă, e în mijlocul ei, singur, izolat. Şi totuş, într'o primăvară încolţeşte primul fir de iarbă. Atât e deajuns. Sămânţa a fost adusă de vânturi, sau poate de apă, n'are nici o importanţă. Destul că acolo unde mai înainte nu fusese decât o împărţire vastă a apelor, acum, nu adusă din altă parte, ci aleasă din ele înşile, o fâşie de pământ se află, şi pe ea primul fir de iarbă. E un început de lume.

Mai trec de sigur alţi ani, până ce, într'o nouă primăvară, suprafaţa ostrovului se umple cu vlăstare de sălcii dela un capăt la altul, ca trupul unui copil de pojar. Ostrovul se întinde, se îngroaşă. Primele rânduri de iarbă au putrezit, pământul e mai puţin aspru, e mai afânat, mai mocirlos. O şerpoaică va trece fluviul înnot şi va veni aici să-şi depună ouăle.

Când ostroavele ajung la maturitate, vegetaţia de pe ele e exuberantă, tropicală. Din mâlurile fertile ale fluviului, copacii au supt o sevă abundentă, care i-a făcut să crească, desăvârşit. Tufişuri de mure împânzesc malurile şi murele sunt grele, copioase, îţi umplu gura. Din clipa în care ai pus piciorul pe ostrov, eşti antrenat în vieaţa lui exorbitantă şi nebănuită. Sunt singurele locuri misterioase, necunoscute, pe cari le poţi străbate cu o sensaţie de explorator. Copacii se încolăcesc, sunt tufişuri dese în cari te pierzi.

IN DELTĂ

Nimic nu e mai dezolant şi mai lipsit de vieaţă, în sensul vieţii curente, omeneşti, decât pustiul braţ al Sfântului Gheorghe. Aici, în afară de vreun inspector al pescăriilor, nu a pătruns picior de orăşan, de om civilizat. Locuitorii, mai ales femeile şi copiii, sunt complet sălbăticiţi. Ei nici nu bănuesc că există oraşe mari, lumină electrică, civilizaţie. Ei n'au văzut în vieaţa lor o locomotivă sau un automobil. Locurile sunt astfel făcute ca, acolo, acestea să nu poată pătrunde niciodată. Locurile sunt astfel făcute, că nici oamenii cari locuiesc acolo, să nu poată ieşi niciodată. In afară de lipsa riscului unei întâlniri cu hipopotami sau canibali, un voiaj pe braţul Sfântul Gheorghe al Deltei, e tot atât de virgin, de o sălbăticie tot atât de inedită, ca şi un voiaj pe oricare fluviu din inima Africei.

In colibele lor de stuf, oamenii trăiesc vara goi, iar iarna cu cojocul pus de multe ori de-a-dreptul pe piele. Ca vase de bucătărie au un singur tuci în care fierb şi mămăliga şi ciorba de peşte. Focul, cu stuf. Braţul Chilia pe care lumea din Bucureşti se duce la Vâlcov să vadă vieaţă rustică şi sălbăticie, este de o extremă civilizaţie faţă de obiceiurile şi posibilităţile de vieţă ale oamenilor de aici.

. . . . . .

Cu totul alceva e canalul Sulina. Spre deosebire de Sfântul Gheorghe, care are încolăciri de şarpe, acesta e drept parcă ar fi fost tras cu linia. A fost chiar tras cu linia. La început făcea şi el o serie de cotituri imense, abătându-se din drum pentru a reveni după un lung ocol, în acelaş loc, cu un kilometru mai jos. Destinat circulaţiei vapoarelor cari vin din mare, a fost luat în primire de drăgi şi ingineri, tăiat, aliniat, îndiguit cu piatră. E îngust, subţire şi drept ca un pai de orez. Prin el vapoarele urcă şi cobor ca printr'un tub. E o atmosferă internaţională. Se întâlnesc şi se salută pavilioanele tuturor ţărilor.

VÂLCOV

Nici pe Sulina, nici pe Sfântul Gheorghe nu apucă niciodată vaporul cu excursioniştii cari au venit să vadă Delta. Ei sunt duşi întotdeauna pe braţul cel mai dela Nord, pe

Chilia, şi nu fără motiv. E cel mai reprezentativ din punctul de vedere *deltă*. Pe când celelalte se varsă de-a-dreptul în mare, Chilia formează el însuşi o nouă deltă, nu cu trei, ci cu treizeci de braţe. Pe Chilia curge cea mai multă apă, sunt malurile cele mai pitoreşti, localităţile cele mai interesante. Intâi Ismail, ale cărui biserici albe, cu cupole ruseşti, se văd de departe. Bucureştenii fac cunoştinţă cu o capitală de judeţ care nu ştie ce e trenul. Vine apoi Chilia, cu care ocazie se pronunţă numele lui Ştefan cel Mare, care a avut aici oşteni şi a clădit o cetate. Şi pe urmă, ultima localitate înainte de mare, Vâlcovul.

Vâlcovul nu-i numai patrie a icrelor negre. Ci şi patrie a lotcilor suple, rătăcitoare pe ape. Patrie a pădurilor de stuf. Patrie a Lipovenilor, o rasă ciudată de oameni. Vâlcovul, patrie a samovarelor de alamă, burduhănoase, şi a cămăşilor de culori ţipătoare. Patrie a gutuilor şi a seminţelor de floarea soarelui. In Vâlcov, când nu mergi pe canaluri subţiri pline cu apă, calci neapărat pe straturi de coji de seminţe de floarea soarelui. Piaţa şi cele câteva uliţe, în felul acesta sunt pavate. Cealaltă bogăţie debordantă: gutuile. In fiecare toamnă, trec bărci gata să se înece de încărcate cu gutui galbene, subtil parfumate. Lipovenii le mănâncă la ceai. Pentru iarnă, le taie în felii, le usucă, înşirate ca nişte mărgele pe o aţă, şi le întrebuinţează tot la ceai. E straniu cum oamenii aceştia cari îşi petrec toată viaţa pe apă, nu se mai satură de apă fiartă. La drept vorbind, au ei o mare înclinare pentru alcooluri, dar foarte rareori sunt în măsură să şi le procure.

. . . . . .

Fiecare din ei, pe lângă pescar, e, într'o oarecare măsură şi măcelar. Lipovenii din Deltă nu prind baboi de peşte. Cherhanalele, bărăcile unde ei aduc ceea ce au prins, sunt adevărate abatoare. Topoarele, în ritm sacadat, spintecă trupuri uriaşe de nisetri, sângele curge gârlă pe podelele de scânduri. Şi totuş, câtă diferenţă între măcelarii de pe pământ, graşi, îmbuibaţi, lipsiţi chiar de frumuseţea propriei lor bestialităţi — şi aceşti măcelari ai apelor, hârţuiţi întotdeauna de o furtună şi un naufragiu, interior sau real, de o stea stranie a Deltei, care în aceeaş măsură îi şi chinuie, îi şi călăuzeşte.

Şi mai este ceva la Vâlcov. Clopotele de bronz ale bisericii din mijlocul satului. Le-am auzit în fiecare Duminică. Vaiete de bronz plutind pe deasupra apelor. Acolo unde nu e decât apă, unde natura pare un tribunal, o curte marţială a apelor...

SULINA

Mai mult decât toate celelalte aşezări omeneşti de pe litoralul de azur care coboară dela Akerman la Ekrene, Sulina este un oraş al mării. Este însăş oraşul mării. Oraşul unor întinderi nesfârşite de ape, oraşul pescăruşilor, oraşul bărcilor cari se întorc în amurg dela pescuit, oraşul vieţii marine, oraşul întâmplărilor pe mare; furtuni, naufragii. Sulina a fost predestinată mării. Un inel nevăzut, de logodnă, le uneşte una cu alta.

Sulina este oraşul oamenilor cari trăiesc din mare, de pe urma mării. Şi marea este întotdeauna prezentă în gesturile lor, în umbletul lor, o tălăzuire de valuri. Marea şi-a pus amprenta peste întreg oraşul. Iar Sulina este port la Dunăre. Cu toate acestea, în nici o altă parte marea nu e mai prezentă ca aici.

Constanţa, Mangalia, Balcic, sau toate celelalte oraşe din a căror coastă marea se desfăşoară imensă, au în partea cealaltă pământul, o realitate tot atât de adevărată şi de grea în balanţa lumii, cât şi marea. Pământul ferm, dealuri definitive, calcaroase, stau în coasta acestor oraşe şi într'o oarecare măsură le terestrizează, nu le lasă să se desprindă cu totul de pe humă, să plutească numai pe ape.

Sulina, în spatele ei, nu are nici o realitate terestră. Sulina, în spatele ei, are un vis. Delta Dunării.

Intinderi nesfârşite de ape. bălţi, canaluri subţiri, sute de kilometri de stuf. Delta Dunării. Un vis. In partea astălaltă, singura realitate, marea. Şi Sulina s'a aruncat în braţele mării. Sulina nu a putut fi decât a mării.

In toate celelalte oraşe de pe litoral, pământul, ca o compensaţie la întinderile nesfârşite de ape, este stâncos, şi oraşele stau deasupra lui, bine închegate. Sulina pluteşte aproape pe ape. Ea e construită pe un pământ ireal, afânat, format din nămolurile aduse de Dunăre, şi din stuful care a crescut deasupra şi a putrezit. Este un pământ fraged, tânăr, a cărui etate nu trece de o sută, două, de ani. Ceea ce înseamnă că e neînchipuit de tânăr. Când toate celelalte oraşe sunt construite pe un pământ vechi de sute de mii de ani.

Veche, la Sulina, e numai marea. Şi oraşul, deşi pe pământ, pare că ţine mai mult de mare, numai de mare. Pământul e prea tânăr pentru a fi o realitate pe care să poată conta existenţa unui oraş. Pământul e fraged, e afânat, e ireal. In spatele Sulinei nu sunt nici linii de căi ferate, nici drumuri, nici câmpii. O înşiruire de bălţi fără de sfârşit. Ici, colo, o dungă de pământ subţire ca o limbă, ca o splină, sau ca o spinare de submarin. Şi iar întinderi de ape şi recolte de stuf. Pare în primele zile ale creaţiei, când pământul nu se despărţise încă de ape. Un amestec primordial al acestor două elemente. Pare un început, nu de veac, ci de planetă, de lume nouă. Şi această nebulozitate nu se sfârşeşte decât spre răsărit, acolo unde începe marea. Şi Sulina nu şi-a putut raporta existenţa decât la mare. Izolată de restul pământului prin straturile afânate, confuze, ale Deltei, singurul punct de sprijin, singura realitate, i-a fost marea. Şi Sulina a devenit oraşul mării.

Sunt două feluri de drumuri pentru a ajunge la Sulina. Unul pe Dunăre, ducând la mare. Altul pe mare, ducând în Dunăre. E un drum pe care îl urmează, când într'un sens, când în altul, şi peştii şi vapoarele. Peştii, în bancuri compacte, zeci de mii de înotători într'o migraţiune misterioasă şi nautică. Vapoarele, câte unul, singuratic, cu catargele înalte înaintând pe deasupra pădurilor de stuf.

Dela Tulcea mai jos începe canalul Sulinei, şi odată cu el, presimţirea miracolului. E un miracol acela care se apropie. Sfârşitul Dunării. Lungă de atâtea mii de kilometri, se va sfârşi în fine. *Milele* de pe mal, a căror cifre merg descrescând, vestesc aceasta. Dela Galaţi, pentru ca Dunărea să fie mai la îndemână atâtor naţii de căpitani de vapoare cari urcă până aici, mai familiară lor, mai maritimă, măsurătoarea ei în kilometri încetează, pentru a începe în mile. Optzeci de mile dela Galaţi până la Sulina. Pe malul stâng al apei, în vârful unor stâlpi de beton, tabla neagră cu cifra milei pe care căpitanul o vede şi îi cunoaşte măsura.

Iar milele arată că Dunărea e pe sfârşite. Sulina, la mila zero. Nivelul Dunării deasupra mării, zero. Marea, de unde încep toate măsurătorile. Şi vaporul coboară trep-

tele nevăzute spre mare. Spre acest zero geografic, absolut.

Canalul Sulina e lung și subțire ca un pai de băut citronadă. Și e atât de drept, încât vapoarele cari vin din partea cealaltă, par că se dau jos din cer. Apar la orizont cu câteva ceasuri înainte de a te întâlni cu ele. Și ai timp să le privești, până ce se apropie. Până ce catargurile se profilează pe cer, foarte înalte, cu antena postului de T.F.S. întinsă ca un hamac între ele. Până ce în jurul hornului, pe care iese fum, se pot distinge cele câteva linii de culori diferite, stema societății căreia aparține cargobotul. Și la pupă, pavilionul fluturând deasupra apelor. Când cele două vapoare se întâlnesc, între ele rămâne loc cât să poată încăpea un deget, fără să fie strivit. Iar acelea cari vin din mare, când se apropie, cresc deodată în sus, iau dimensiuni fantastice și trec pe lângă tine, zdrobitor, ca niște munți semeți și plutitori. E din pricină că sunt goale. Atunci când s'or întoarce, vor geme sub greutate, se vor târî cu burta pe fundul Dunării și din toată înălțimea lor de acum nu va mai rămâne afară decât doi, trei metri.

Poate că n'ar mai rămâne nici atât, dacă vaporul n'ar avea să treacă la Sulina un prag, un prag de nisip pe care Dunărea îl pune mereu în gura ei. E atât de celebra *bară* dela Sulina. Toți comandanții o cunosc, toți comandanții au frică de ea. Ieșirea unui vapor în mare, e tot atât de anevoioasă, tot atât de dificilă, cât și nașterea unui copil. Sunt moașe multe cari asistă la această operație. Iar uneori, vaporul e tras cu forcepsul.

Bara dela Sulina. Aceasta trebue avută în vedere la Galați, când vaporul se încarcă. Până la Sulina, el ar putea să coboare în apă douăzeci de metri, și tot n'ar da de fundul Dunării. Dar la Sulina e un prag. De aceea, când se încarcă ultimele vagoane de grâu, comandantul află la telefon cât e bara dela Sulina. De obiceiu e 23—24. Adică 23—24 de picioare. Adică vreo 7—8 metri. Asta înseamnă că burtosul cargobot poate să se cufunde în apă 7 metri. Mai mult nu, fiindcă n'ar mai avea cum să iasă afară din Dunăre.

. . . . . .

Pe Dunăre se vine la Sulina cu răsăritul în față. Dinspre răsărit, voiajul e pe mare. Și asemeni punctelor cardinale, cele două voiaje sunt unul altuia diametral opuse. Sub toate aspectele. Dela navigația care într'un sens se face strecurându-te printre malurile joase; iar în celalt, de jur-împrejur înconjurat de ape și privind oscilațiile busolei, până la sensația confuză care plutește în aer, în jurul vaporului, o presimțire la care participă toți oamenii, toate aparatele de navigat. E, la cel dintâi voiaj, presimțirea unei apropiate ieșiri în mare, în încheieturile vaporului, în centrele nervoase ale oamenilor, în creerul mic începe să se trezească sensația tangajului, sus jos, sus jos, plutirea ondulată pe apele fără sfârșit.

E la cel de al doilea voiaj, dimpotrivă, certitudinea pătrunderii în Dunăre, uleiu turnat peste ape, valuri puse în fiare, plutire liniștită, somn în care cad toate oasele. Și viitoarea trecere printre maluri: o vacă va paște iarba la zece metri de internaționalul cargobot, un gutui își va desveli fructele, un copil va privi mirat de pe mal. Navigație familiară aproape, ca într'o cameră, în strâns contact cu pământul, cu tot restul naturii. Așa apare din mare, voiajul viitor pe gurile deschise ale fluviului, cu mult mai de necrezut decât cel de pe mare, plutirea pe imensități de ape, așa cum apare el din fluviu, atunci când vaporul coboară spre Sulina.

Fie că vin spre răsărit. fie că vin dinspre răsărit, în apropierea Sulinei vapoarele se pregătesc de un eveniment, de o schimbare de regim nautic, febră pe bord, ieșirea în mare, pătrunderea în fluviu, lucruri ce nu se pot petrece decât la Sulina.

GEO BOGZA

Din volumul „Țări de piatră, de foc și de pământ" editat de Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II".

DUNĂREA ROMÂNEASCĂ

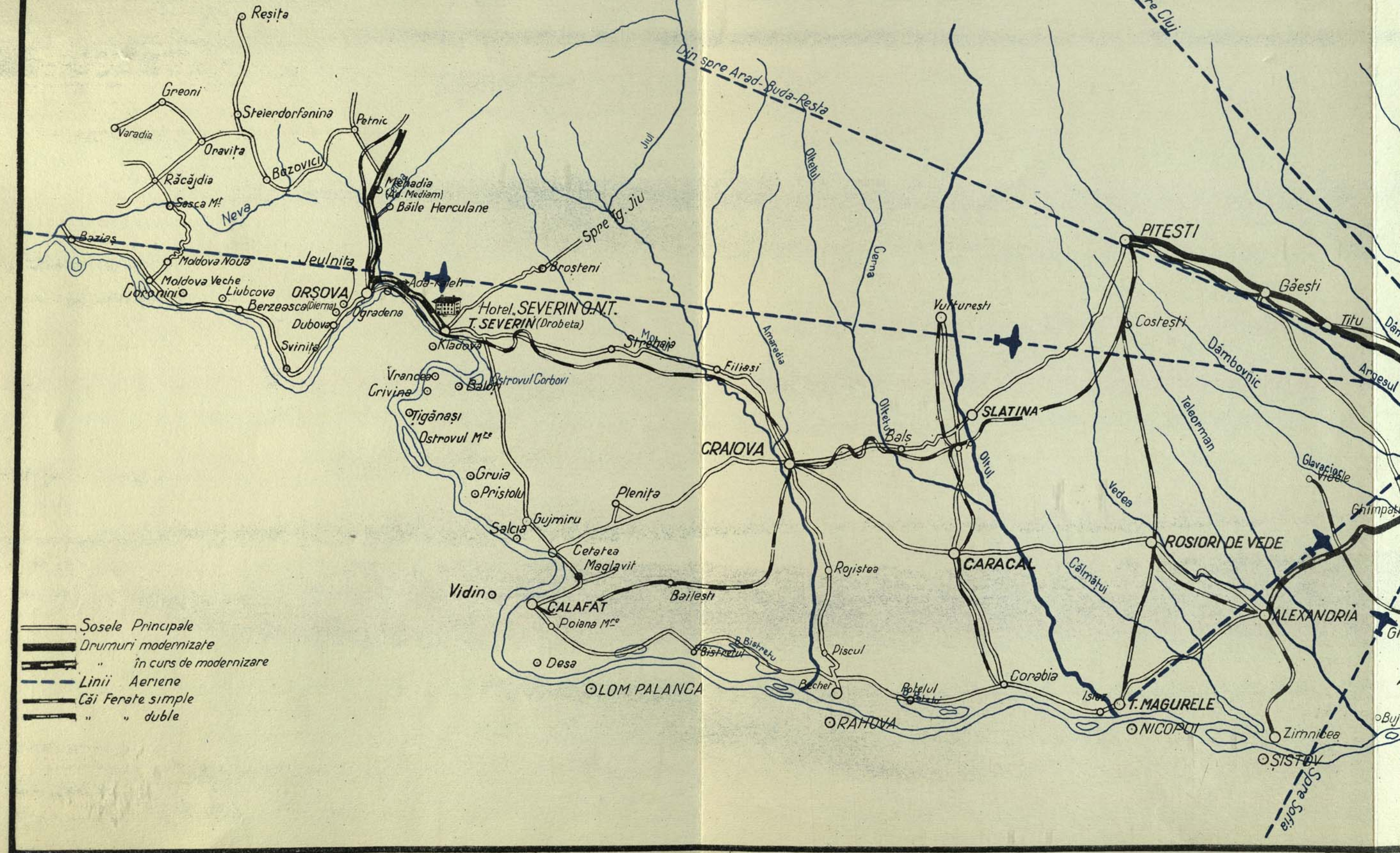

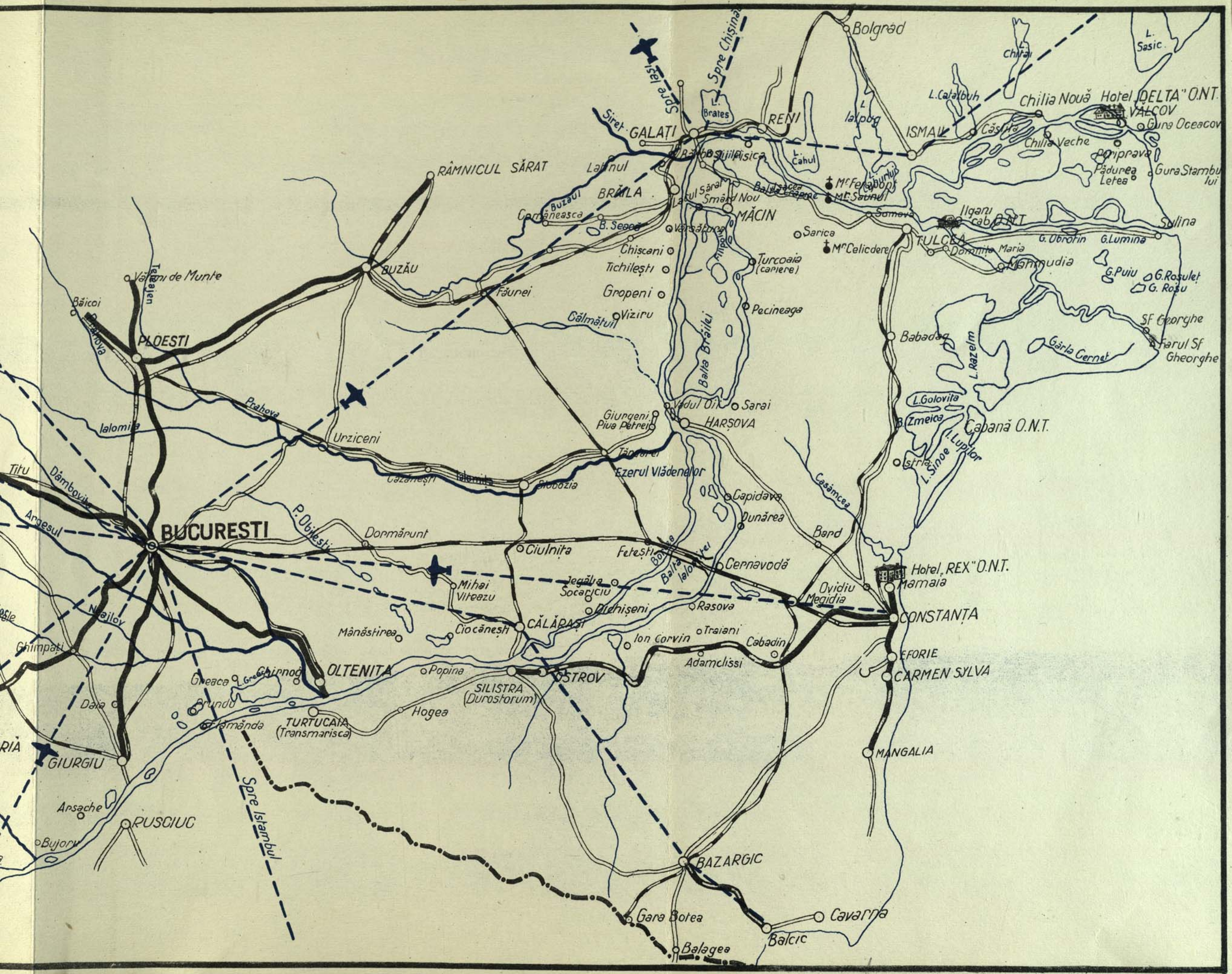

Bolgrad
L. Sasic
Chilia Nouă
Hotel „DELTA" O.N.T.
VĂLCOV
Gura Oceacov
Chilia Veche
Pădurea Letea
Gura Stambului
L. Catalbuh
ISMAIL
RENI
L. Ialpug
L. Cahul
Spre Chișinău
Spre Iași
L. Brates
Siret
GALAȚI
Laținul
BRĂILA
Buzăul
RÂMNICUL SĂRAT
Comăneasca
B. Seacă
Chișcani
Tichilești
Gropeni
Văzăturile
Smârd Nou
MĂCIN
Sarica
Mr Celicdere
Turcoaia (cariere)
Pecineaga
Balta Brăilei
Vădul Oii
Sarai
HARȘOVA
Giurgeni
Piua Petrei
Ezerul Vlădenelor
Tăndarei
Slobozia
Ialomița
Urziceni
Prahova
Văleni de Munte
Băicoi
PLOESTI
Ialomița
Titu
Dâmbovița
Argesul
BUCURESTI
P. Obilești
Dormărunt
Ciulnița
Feteștii
Cernavodă
Capidava
Dunărea
Bard
Casâmcea
Mihai Viteazu
Jegălia
Socariciu
Dichișeni
Rasova
Ovidiu
Megidia
Hotel „REX" O.N.T.
Mamaia
CONSTANȚA
Mânăstirea
Ciocănești
CĂLĂRAȘI
Ion Corvin
Traiani
Cabadin
Adamclissi
EFORIE
CARMEN SYLVA
Ghimpați
Neajlov
Greaca
Chirnog
OLTENITA
Popina
SILISTRA (Durostorum)
OSTROV
Hogea
TURTUCAIA (Transmarisca)
Daia
GIURGIU
Arsache
RUSCIUC
Bujoru
Spre Istambul
MANGALIA
BAZARGIC
Gara Botea
Balagea
Balcic
Cavarna
Babadag
L. Razelm
Gârla Cernet
Farul Sf Gheorghe
Sf Georghe
G. Roșu
G. Roșuleț
G. Puiu
Mahmudia
G. Lumina
G. Obrotin
Sulina
TULCEA
Domnița Maria
Ilganicab O.N.T.
Somova
L. Cahul
L. Ialpug
L. Brates
L. Chitai
L. Sasic

UN GRUP DE OASPEȚI
PE VAPORAȘ

INAUGURAREA CANALULUI SNAGOV-TÂNCĂBEȘTI

SÂMBĂTĂ 25 Mai a avut loc inaugurarea canalului navigabil dintre Snagov și Tâncăbești, realizat de Uzinele Comunale București și punerea în circulație a vaporașului Țepeș Vodă, construit pentru acest parcurs. Această nouă lucrare a Uzinelor Comunale București, lărgește mult zona de agrement atât de prețuită, a Snagovului, pune în valoare o întreagă regiune nouă a lacului nu lipsită de interes, creiază posibilități de comunicație noui cari sunt în acelaș timp și mijloace de divertisment puțin costisitoare și completează marea operă de înzestrare urbanistică a Capitalei.

Au asistat d-nii C. Argetoianu, consilier regal, M. Ghelmegeanu, ministru de interne, Prof. Const. Giurescu, ministrul propagandei naționale, I. G. Vântu și H. Grigorescu, subsecretari de stat la interne, General Dombrowski, primarul capitalei, Ing. N. G. Caranfil, directorul general al Uzinelor Comunale București, Dr. I. Costinescu, Stelian Popescu, General Modreanu, prefectul poliției, Adrian Corbu directorul Oficiului Național de Turism, M. Pușcariu director al oficiul național cinematografic, Prof. Gheorghiu, Prof. Ghermani și numeroși directori ai U.C.B.

mijloc: D-L MINISTRU GIURESCU
CU D-NII ING. N. G. GARANFIL,
HORIA GRIGORESCU, STELIAN
POPESCU ȘI GEN. MODREANU

VAPORAȘUL ȚEPEȘ VODĂ

OASPEŢI TURCI IN ROMÂNIA

MEDICI BALNEOLOGI ŞI ZIARIŞTI VIZITEAZĂ ŢARA NOASTRĂ

CAPITALA noastră a găzduit un grup de ziarişti şi medici turci cari ne-au vizitat ţara, în vederea strângerii unui material documentar pe baza căruia populaţia republicei amice să fie informată asupra staţiunilor balneo-climatice din România.

Acest material documentar va fi prezentat publicului turc prin articole de presă, radio şi conferinţe.

In fruntea grupului de vizitatori au fost d-nii general dr. Tevfik Saglam, un distins profesor al facultăţii de medicină din Istanbul, d. deputat Abidin Daver, redactor-şef al ziarelor „Cumhuryet" şi „Ikdam", o personalitate apreciată a vieţii politice, Zekeria Sertel, director-proprietar al ziarului „Tan", publicist cu o bogată activitate, dr. Azis Fikret, medicul şef al unui important spital, etc.

Vizita distinşilor oaspeţi a avut loc sub auspiciile *Oficiului Naţional de Turism*, organizată fiind de biroul său dela Istanbul şi condusă de d. Tunali, directorul acelui birou. Vizitatorii au fost însoţiţi de un grup de publicişti şi medici români.

In cursul zilei de 27 Mai, grupul prietenilor turci a plecat în automobile pe Valea Prahovei şi pe Valea Timişului, unde au poposit în fiecare dintre staţiunile climatice, după care s'au îndreptat spre Călimăneşti, Govora, Olăneşti şi Herculane.

Programul de vizitare a staţiunilor balneare s'a încheiat prin popasurile ce s'au făcut pe litoralul Mării Negre, la Mamaia, Eforie, etc.

In ziua de Joi 30 Mai, distinşii oaspeţi au părăsit ţara prin portul Constanţa.

Această vizită a avut loc în cadrul acţiunii pe care noul birou O. N. T. dela Istanbul o desfăşoară în vederea unor mai ample legături turistice între România şi Orient, legături pe cari, pe de o parte circumstanţele actuale, pe de alta însişi condiţiunile şi valorile turistice ale României, sunt de natură a le facilita.

Incă înaintea vizitei acesteia, s'a putut constata că interesul pe care biroul dela Istanbul l'a trezit a fost foarte viu şi este de prevăzut că, dacă evenimente de natură internaţională nu intervin, sezonul anului acestuia va avea de primit un contingent important de vizitatori din ţările amice din orient.

CRONICA TURISMULUI

RUDOLF ARONSON-TELEGA

A murit, la masa sa de lucru, Rudolf Aronson-Telega, directorul general al societății comerciale oficiale de turism „România", în toiul unei activități care a avut totdeauna succese, oricât de mari dificultăți a întâmpinat și oricât de grele au fost problemele ce se puneau spre rezolvare. Avea o mare putere se muncă, o largă înțelegere a oamenilor și a lucrurilor, o excepțională pricepere și o inițiativă de strălucite resurse. Fără excepție a știut să facă sacrificii largi, atunci când un interes general era în joc sau când trebuia sprijinită o inițiativă, deschisă o cale nouă, îndreptat un rău vechi.

Rudolf Aronson-Telega a înființat prima societate românească de turism cu caracter național și cu relații internaționale. Prin autoritatea și valoarea personalității sale, a asigurat acestei întreprinderi un loc în *conducerea* Asoțiației internaționale a marilor organizațiuni de turism, folosind aceasta spre a face țării noastre o largă propagandă în străinătate. A fost primul om care, prețuind așa cum se cuvine valoarea și posibilitatățile turistice ale țării noastre a făcut, fără nici un sprijin oficial și cu mijloace proprii, o propagandă în străinătate pentru turismul în România.

A înființat agenții în străinătate cari erau și birouri de propagandă și cari au reușit să ridice, în ajunul întunecării orizontului european, numărul călătorilor veniți în țară prin societatea sa, la peste 13.000 într'un singur an. A fost primul care a organizat escursiuni din streinătate în țară, precum a organizat excursiuni în țară pentru români. A introdus și organizat la noi sistemul curelor forfetare, atât de util și atât de larg folosit în străinătate. A organizat pentru prima oară folosirea pe scară largă și cu o vastă propagandă, a vânătoarei în țară, amenajând terenuri, construind cabane, aducând oaspeți de seamă din străinătate. Pe terenurile sale de vânătoare s'a obținut, în 1935, și un trofeu internațional. A organizat exploatarea turistică a Deltei Dunării.

Prețuia orice inițiativă menită să sporească posibilitățile turismului în România și nici odată sacrificiile inițiale nu-l împiedicau să treacă la realizare. Deaceea a și reușit să înscrie atâtea succese.

Când a fost înființat Oficiul Național de Turism și mijloacele sale au fost depășite, Rudolf Aronson-Telega a făcut din societatea sa un auxiliar prețios acțiunii coordonatoare a Oficiului și a știut să-și înscrie inițiativele și eforturile în cadrul conceput de noul organism și menit să ducă — ideal comun — la sporirea excepțională a turismului în România. A fost un prețios colaborator al Căilor ferate române și al întreprinderilor românești de navigație.

Avea o mare putere de gândire organizatoare și coordonatoare.

Pentru începuturile turismului românesc, personalitatea lui Rudolf Aronson-Telega a fost determinantă. Lipsa lui se va resimți precât s'a simțit activitatea lui.

CĂLĂUZĂ TURISTICĂ

DUNĂREA ROMÂNEASCĂ

Străbătând Europa pe o lungime de 2.855 Km. Dunărea este al doilea fluviu din Europa.

In dreptul km 1071, la Baziaș, intră în țară, limitând marginea de Sud a pământului românesc și despărțind Dobrogea de regiunea munteană și basarabeană, pe o lungime de 1100 Km.

Pentru turism prezintă o deosebită importanță Dunărea dintre Baziaș și Turnu Severin și dintre Galați și Vâlcov și regiunea bălților Brăilei.

Distanța dintre Giurgiu—Turnu Severin și Giurgiu—Brăila — Galați, poate folosi ca legătură între aceste regiuni turistice și centrele populate din sudul țării.

De patru ori munții ridică stavilă în calea acestui fluviu, dar nici trecerea prin lanțul lui Jura Suab nici poarta deschisă prin munții Boemiei, nu înfățișează călătorului atâtea minunății, ca valea tăiată în Carpații Bănățeni pe o lungime de 126 Km.

Pe țărm Dierna (Orșova) sau Drubeta (Turnu Severin) alături de alte atâtea urme, amintesc că pe aici au trecut romanii spre Dacia de odinioară.

Iar în apropiere de Turnu Severin, insula Ada-Kaleh cu minaretul moscheei, indică un colț de citadelă orientală la hotarul dintre două neamuri.

Vizitatorul care pleacă din București cu trenul accelerat

105 la ora 23 sosește în Turnu Severin la 6,12, într'o Joi sau Duminecă, zile în care vapoarele N. F .R. pornesc în susul fluviului.

Acesta se desprinde dela cheu la ora 7 cu următorul itinerariu:

Sosirea Ada-Kaleh	ora	9,30
Plecarea din Ada-Kaleh	,,	10,30
Sosirea la Orșova	,,	11
Plecarea din Orșova	,,	11,30
Plecarea din Moldova Veche	,,	19,30
Sosirea la Baziaș	,,	21,15

Patrusprezece ore de rătăcire printre cotloanele ascunse, brăzdate de apă și mărginite de măreția peisagiilor caracteristice.

La Moldova Veche călătorul poate rămâne peste noapte, găsind aici o masă bună, adăpost și vinurile bănățene, atât de renumite.

A doua zi (Vineri sau Luni) vaporul se întoarce spre Turnu Severin, cu următorul itinerariu;

Plecarea din Baziaș	ora	4
Plecarea din Moldova Veche	,,	5,15
Sosirea la Orșova	,,	9
Plecarea din Orșova	,,	9,5
Sosirea la Ada-Kaleh	,,	9,20
Plecarea din Ada-Kaleh	,,	10,5
Sosirea la Turnu Severin	,,	11,30

Din Turnu Severin rapidul 12 pleacă spre București la orele 15,58, iar personalul 1006 la orele 19,51.

Primul sosește la București la orele 22,20, iar al doilea la 6,45.

Mici excursii dela Turnu Severin sau Orșova se pot face în insula Ada-Kaleh.

Astfel personalul 1005, plecând din București la ora 20,50, oprește în halta Ada-Kaleh dimineața la ora 8,37.

De aici, cu o barcă, se poate trece în insulă, unde turistul rămâne, rătăcind printre bazarele cu aspect oriental, chiar o zi întreagă, întorcându-se la halta C. F. R. Ada-Kaleh pentru a prinde personalul 1006 care trece la orele 19,08.

In cazul când urmează să-și termine călătoria pe calea ferată cu un tern rapid sau accelerat, are la îndemână gara Orșova, trecând cu barca din insulă, unde la orele 15,27 sosește rapidul 12 sau, dacă vrea, la orele 23,54 găsește acceleratul 106.

■

Delta Dunării e a doua regiune de importanță turistică.

Ca bază de plecare pentru excursii, este portul Galați, din care zilnic pleacă vapoarele N. F. R. și S. R. D.

Itinerariul vapoarelor N. F. R. este următorul:

Plecarea din Galați	ora	9
Sosirea la Tulcea	,,	12,45
Plecarea din Tulcea	,,	13,15
Sosirea la Vâlcov	,,	19

Vapoarele S. R. D.-ului pleacă din portul Galați zilnic la orele 20,15, sosind la Vâlcov la orele 7 dimineața.

Oraș semănat pe ape, în care viața monotonă a locuitorilor se desfășoară într'un cadru de pitoresc caracteristic.

Plimbări în lotcă pe aceste canale, sau cu barca cu motor până la Sulina, plimbări cu șalupa care pleacă din Vâlcov la 8,15 dimineața spre plaja dela Vâlcioc, unde sosește la 9,30, sunt numai începutul unor slabe încercări de contact și familiarizare cu ceeace Delta prezintă caracteristic.

Vâlcovul este el însuși o bază de excursii din care, prin Periprava — Letea — Cordon, se poate ajunge la Sulina.

Este drumul cel mai indicat pentru cunoașterea faunei și florei acestei regiuni.

Și pădurea Letea este un punct de a tracție pentru vizitatori, căci, cu berzele negre, cormoranii, larii și pescărușii săi, se deosebește întru totul de celelalte regiuni.

Inapoierea dela Vâlcov se face fie cu vaporul N. F. R., care pleacă din această localitate la ora 3,50 dimineața, ajungând la Galați la orele 16,30, fie cu vaporul S. R. D.-ului, care se desprinde dela chei la ora 12,15 minute ajungând la Galați la orele 3,30. dimineața.

Vapoarele N. F.R.-ului au legătură în Galați cu trenul 8001 care pleacă din București la ora 23,15 și sosește la Galați la ora 6,39.

Vapoarele S. R. D.-ului au legătură în Galați spre Vâlcov cu trenul accelerat 501/8009 care pleacă din București la ora 13,44 și sosește în Galați la ora 19,15, adică cu o oră înainte de plecarea vaporului spre Vâlcov.

La înapoerea dela Vâlcov vapoarele N. F. R.-ului au legătură pentru București, cu trenul automotor No. 84, care pleacă din Galați la 17,30 și sosește la București la 20,45.

La orele 18,40 pleacă deasemenea din Galați trenul accelerat 802 cu sosirea în București la 23,27.

Vapoarele S. R. D.-ului au legătură în Galați cu trenul rapid No. 82 care pleacă din Galați la ora 6 dimineața și sosește în București la ora 10.

Deasemenea se poate face legătură și cu trenul de persoane 8004, care pleacă din Galați la ora 7,45 sosind în București la ora 14,02.

In Delta Dunării, la Vâlcov, Oficiul Național de Turism a ridicat un hotel care stă la îndemâna excursioniștilor cu următoarele prețuri;

De persoană pe noapte Lei 200.

Masa pentru o persoană pe zi Lei 300.

Hotelul este exploatat de Soc. ,,România'' cu sediul în str. Doamnei No. 1, București, telefon; 5.1540, unde se pot face rețineri de camere și obține prețuri speciale pentru excursiile în grupuri.

Deasemenea, la Ilgani stă la îndemâna vânătorilor o cabană de vânătoare utilată cu totul confortul.

Legătura cu această cabană se poate face cu vapoarele N. F. R.-ului, care pleacă zilnic din Tulcea la orele 14, adică la o oră și 15 minute după sosirea vaporului N. F. R. dela Galați.

Cei ce vor să debarce la această cabană urmează să anunțe, încă dela plecarea din Tulcea, pe comandantul vasului, care ia măsuri de oprire în dreptul punctului Ilgani, unde șalupa cabanei primește oaspeții pe cari îi aduce la țărm.

Am schițat drumuri principale spre Delta Dunării, fără a avea pretenția că la terminarea lor cunoaștem Delta.

Pentru a pătrunde sufletul acesteia, trebuie să rătăcești zile întregi sub soarele arzător, între trestii, culcat în lotca pescărească, ce se mișcă alene pe gârlele de legătură dintre ghioluri.

D. P.

INFORMAŢII

■ *La Lacul Roşu se va construi un hotel turistic.* — D. Constantin Giurescu, ministrul propagandei, a vizitat în cursul lunii Mai frumoasa staţiune Lacul Roşu.

D-sa a fost întâmpinat de d. avocat Teodor Anastasiu, primarul oraşului Gheorghieni şi al staţiunii Lacul Roşu.

D. ministru Giurescu, fiind impresionat de excepţionala valoare turistică a staţiunii şi în special a Cheilor Bicazului, precum şi de însemnătatea piscicolă a lacului, a hotărît ridicarea unui hotel turistic, pe malurile lacului.

Se ştie că în fiecare an, numărul pescarilor amatori, din ţară şi mai ales din străinătate, e din ce în ce mai mare.

Necesitatea unui hotel cu tot confortul apare astfel evidentă.

In vederea punerii în aplicare a hotărârii d-lui ministru a sosit la Lacul Roşu şi d. Corbu, directorul Oficiului Naţional de Turism.

După ce, împreună cu d. Teodor Anastasiu, primarul oraşului ,s'a stabilit locul pe care se va ridica noul hotel, d. ministru Giurescu a decis să vie la faţa locului arhitectul ministerului, pentru stabilirea definitivă a planurilor.

■ *Redeschiderea pavilioanelor româneşti la Expoziţia Universală din New-York.* — Miercuri au fost redeschise pavilioanele româneşti din cadrul Expoziţiei Universale, care s'a prelungit şi în anul acesta.

Cu acest prilej a fost sărbătorită şi Ziua României.

Un public numeros a ţinut să asiste la solemnitate, care a fost deschisă prin Imnul Naţional românesc şi printr'o scurtă cuvântare a Comisarului adjunct al pavilioanelor.

S'a insistat în deosebi asupra înţelesului pacific şi constructiv al prelungirii Expoziţiei, la care ia parte şi România care, prin Suveranul ei, a ţinut să răspundă invitaţiei făcute de preşedintele Roosevelt, participând şi în acest an la marea manifestare universală închinată ,,Lumii de Mâine".

Ţară de muncă şi preocupări pacifice, România a voit astfel să se alăture, încăodată, rosturilor Expoziţiei şi preocupărilor urmărite de Statele Unite, prin realizarea ei.

S'au vizitat apoi Pavilionul oficial şi Casa Românească, ambele bucurându-se, ca şi anul trecut, de acelaş larg interes şi de aceeaş unanimă preţuire a oficialităţii americane şi a publicului vizitator.

■ *România la târgul de mostre din Plovdiv (Bulgaria).*. — România a participat şi anul acesta la târgul internaţional de mostre din Plovdiv prin două pavilioane. Organizarea a fost făcută de Ministerul Comerţului Exterior în colaborare cu Ministerul Propagandei Naţionale.

Pavilionul principal, în formă de patrat, cuprinde în interior o serie de fotomontaje cu subiecte din industria românească şi o serie de diorame reprezentând elementele pitorescului românesc.

Intregul interior este dominat de bustul M. S. Regelui Carol II.

Primul stand îl formează industria chimică; al doilea cuprinde industria petroliferă, în care sunt expuse toate materialele procurate pentru acest scop de Asociaţia industriaşilor de petrol din România. Urmează un stand al C. A. M.-ului, apoi altele, cu produse metalurgice, alimentare, etc.

Cel de al doilea pavilion cuprinde industria metalurgică şi industria de maşini.

In interiorul pavilionului principal funcţionează un birou de informaţii, care ţine la dispoziţia publicului vizitator toate datele şi relaţiile asupra României, difuzând totodată şi o serie de broşuri de propagandă, editate de Ministerul Propagandei. Printre aceste broşuri trebue menţionată şi broşura special tipărită cu această ocaziune, în limba bulgară.

■ *Inaugurarea traficului aerian pe linia Bucureşti—Sofia—Salonic—Atena. Un avion al Soc. ,,L. A. R. E. S." a decolat dela Băneasa având destinaţia Atena.* — In urma convenţiei aeriene semnată recent cu Bulgaria şi a celei mai vechi, semnată cu Grecia, societatea românească de transporturi comerciale aeriene ,,L.A.R.E.S.", a obţinut exploatarea liniei Bucureşti—Sofia—Salonic—Atena. Cursele de încercare fiind efectuate şi itinerariul fiind fixat, ele au fost inaugurate la 14 Mai, traficul aerian fiind astfel deschis.

Un aparat Lockhead a decolat de pe aeroportul Băneasa, având la bord pe d-nii: Radu Cutzarida, consilier de ambasadă şi Remus Ionescu, secretar de legaţie, ambii în calitate de reprezentanţi ai Ministerului Afacerilor Străine, George Fotino, profesor universitar şi preşedinte al consiliului de administraţie al soc. ,,L. A.R. E. S.", ambii în calitate de reprezentanţi ai acesteia.

Cursele aeriene vor fi efectuate în mod regulat pe marea linie cu plecările spre Atena la fiecare Luni, Miercuri şi Vineri şi cu înapoierile în fiecare Marţi, Joi şi Sâmbătă.

Această nouă linie de comunicaţie aeriană rapidă, este menită să contribuie şi mai mult la strângerea relaţiunilor economice şi culturale dintre România şi ţările ei vecine din Balcani şi Orientul apropiat (deoarece linia va fi prelungită până la Tel Aviv).

Cu avioanele rapide şi confortabile de cari dispune societatea L. A. R. E. S., călătoria până la Sofia durează o oră şi un sfert, cea până la Salonic trei ore şi cea până la Atena patru ore jumătate.

■ *Excursiunile ,,Clubului Alpin Român".* — ,,Clubului Alpin Român va organiza, până la 1 Octomvrie, următoarele excusiuni în munţi:

Mai 19: *a*) Piatra Craiului — Drum de prezentare. Delegaţi Lt. Şelaru — I. Cojocaru. *b*) Ciucaş — Drum de prezentare. Delegaţi: Ionescu Crânguri — Minculescu D.

Mai 26: *a*) Schiel—Crucea Caraimanului—Omul—Mălăeşti—Poteca T. Ionescu. Delegaţi: M. Stănilă — Fug. Fabini *b*) Valea Albă — Brâna Mare a Coştilei — Pripon — Valea Cerbului. Delegaţi: Ing. Şt. Predescu.

Iunie 6—9: *a*) Făgăraş; Negoiul — Bâlea—Valea Sâmbetei Delegaţi: Gh. Niţeanu—Minculescu D. *b*) Retezatu—de prezentare. Delegat; Ing. Gh. Frim—Emanoil.

Iunie 8—9; *a*) Valea Gălbănelelor—Scoruşi—Omul—Bran prin V. Gaura. Delegaţi: M. Stănilă—Dr. B. Nestorescu. *b*) Valea Costilei—Omul—Mălăeşti—Poteca T. Ionescu—Buşteni. Delegaţi: V. Knapp—I. Enache.

Iunie 16—17: *a*) Piatra Craiului: Muchea dintre Ţimbale Delegat T. Boerescu. *b*) Piatra Craiului: Colţii Gemeni şi

Muchea Ţimbalului Mic. Delegaţi: M. Sterescu—Dan Popescu. c) Piatra Craiului; Hornul închis şi Canionul din Ciorânga Mare. Delegaţi; N. Baticu—Cpt. Dr. Schoebesch.

Iunie 23; *a*) Râpa Zăpezii—Creasta Morarului—Omul—Valea Cerbului. Delegaţi: Georgescu Virgil—Av. P. Anca. *b*) Valea Bucşoiului—Omul—Valea Cerbului. Delegaţi; Gh. Ştefănescu—Ing. R. Ţiţeica.

Iunie 29—30; Piatra Craiului; Peretele Grindului. Delegat Gh. Creangă. *b*) Piatra Craiului: Peretele Marelui Grohotiş. Delegaţi: T. Boerescu—Dem. Teodoru.

Iulie 7: *a*) Valea Colţilor—Colţul Gălbănelelor—Hornul Coamei. Delegaţi: Dr. P. Georgescu—I. Bedreag. *b*) Valea Hornurilor—Colţul Gălbănelelor—Hornul Coamei. Delegaţi: P. Bălăceanu—Hr. Dedula.

Iulie 14: *a*) Albişoru Hornurilor. Delegaţi: Ing. Gh. Frim—Ing. Papadache. *b*) Albişoara Gemenelor. Delegaţi: G. Goreti—E. Creţu.

Iulie 21: *a*) Valea Seacă—Creasta Picătura—Crucea Caraiman. Delegaţi; I. Şincan—Şt. Ghioniu. *b*) Vârful Picătur. —Creasta Picătura—Crucea Caraiman. Delegaţi; Av. Na Dimitriu — Ing. Şt. Predescu.

Iulie 28: *a*) Colţul Mălin: Hornul Central. Delegaţi: Georgescu Virgil— M. Stănilă. *b*) Creasta Mălin. Delegaţi: Lt. Busuceanu—Hornul Strungii Negre—Colţul I. Marinescu. *c*) Valea Ţapului—Mălin, pe faţa Ţapului. Delegaţi: I. Şincan —Lt. Şelaru.

August 11: *a*) Fisura din Umărul Gălbănelelor. Delegaţi Sorin Tulea—Dr. V. Steopoe. *b*) Fisura din Scoruşi. Delegaţi; Dr. P. Georgescu— N. Creţu.

August 25; *a*) Peretele Gălbănelelor—Extrema Vestică. Delegaţi: Dan Popescu—C. Toboc. *b*) Peretele Gălbănelelor —Furcile. Delegaţi: N. Baticu—N. Creţu. *c*) Creasta Coştila —Gălbănele. Delegaţi: T. Boerescu—Dr. Sidorovici.

Septembrie 15: *a*) Morarul—Acul de sus .Delegaţi: Av. N. Dimitriu—G. Goretti. *b*) Morarul—Acul Mare. Delegaţi; Sorin Tulea—Dr. V. Steopoe. *c*) Morarul—Acul Roşu. Delegaţi: Gh. Creangă—C. Ţico. Rarău. Delegaţi: Fr. Severin—Fr. Jelenici.

Pentru ascensiunile dela punctele 7, 9, 11, 14, 15, 16, şi 19, plecare se va face dela Căminul Alpin din Buşteni, în ziua ascensiunii, la ora 5 a. m.

Pentru ascensiunea dela punctul 6 *a*) plecarea va avea loc din Zărneşti ora 5 a. m. în ziua ascensiunii.

Pentru ascensiunile dela punctele 6 *a*), 8 *a*) şi 8 *b*), plecările se vor anunţa la timp.

Pentru ascensiunile dela punctul 10, plecarea va avea loc dela cabana O. N. T. din plaiul Foii în ziua ascensiunii, ora 6 a. m. iar pentru ascensiunile dela punctul 12, plecarea din gara Zărneşti, ora 9 a. m. în ziua asensiunii.

Pentru ascensiunile dela punctule 17 şi 18, plecările vor avea loc dela Refugiul Coştila în ziua ascensiunilor, ora 6 a. m.

Pentru ascensiunea dela punctul 20, data şi locul plecării, vor fi anunţate la timp de conducătorii delegaţi.

Ascensiunile cari nu vor întruni 3 participanţi vor fi anulate. Persoanele cari doresc să participe la aceste ascensiuni, se vor adresa în scris D-lui Dr. Vasile Steopoe, Str. Biserica Amzei No. 8, Bucureşti, sau telefon 3.9799, între orele 14—17, cu cel puţin o săptămână înaintea ascensinii. Confirmarea admiterii la colectiv, care este în funcţie de numărul participanţilor, de greutatea traseului şi de aptitudinile solicitantului, se va da la două zile după primirea cererii de participare.

▪ *Nouile timbre fiscale pentru paspoarte.* — „Monitorul Oficial" din 19 Aprilie 1940 publică următoarea decizie întocmită de ministerul de finanţe:

Art. I. — Pe ziua de 15 Aprilie 1940 se pun în circulaţie timbre fiscale speciale pentru paşapoarte, de 600 şi 900 lei.

Aceste timbre au dimensiunile 26×42 mm. sunt imprimate în trei culori; cadrul şi fondul într'o culoare, efigia M. S. Regelui Carol al II-lea în a doua culoare şi valoarea timbrului împreună cu menţiunea „pasport", în a treia culoare.

Timbrele au la partea suprioară cuvântul „România" în alb pe fond colorat, la mijloc efigia M. S. Regelei Carol al II-lea şi la partea inferioară valoarea şi cuvântul „pasport", imprimat pe acelaşi fond ca inscripţiunea România.

Culorile acestor timbre sunt:

Cele de 600 lei au cadrul şi fondul de culoare brun-roşcat, efigia de culoare brun-închisă şi valoarea şi inscripţia „pasport" de culoare albastră.

Cele de 900 lei au cadrul şi fondul de culoare verde, efigia de culoare verde-închisă şi valoarea şi inscripţia „pasport" de culoare albastră.

Art. II. — Ministtrul Nostru secretar de Stat la Departamentul Finanţelor este însărcinat cu executarea acestui decret.

▪ *Modificarea taxei permisului de vânătoare pentru străinii cari vin să vâneze în România.* — Prin Jurnalul Consiliului de Miniştri Nr. 936/1940, se modifică după cum urmează taxa permisului de vânătoare pentru vizitatorii străini cari vin să vâneze în ţara noastră.

Art. I. — Se modifică art. I al jurnalului Nr. 1035 din 24 Mai 1938, reducându-se taxa permisului de vânătorare pentru vizitatorii străini, cari vin să vâneze în toată ţara noastră, dela 5000 lei la 2000 lei, având valabilitate pe întregul an vânătoresc.

Art. II. — Din suma de lei 2000 se va vărsa la Stat, veniturile vânătoarei lei 300, taxă de timbru şi înregistrare lei 132 şi pentru fiecare armă câte 10 lei.

Restul, până la complectatea sumei de lei 2000, se va depune la dispoziţia Ministerului de Agricultură, Direcţia Vânătoarei — la fondul Vânătoarei, pentru a fi folosit, cu avizul Consiliului Permanent al Vânătoarei, la ocrotirea vânatului şi cheltueli necesare pentru organizarea şi întreţinerea terenurilor de propagandă.

Art. — Se exceptează dela plata majorată a taxelor de permis prevăzut la art. I membrii corpului nostru diplomatic în statele respective, invitaţii oficiali ai Casei Regale şi ai Guvernului, independent de numărul zilelor de vânătoare la care sunt invitaţi, precum şi persoanele cari, deşi sunt supuşi străini, se bucură de certificate de liberă petrecere pe timp îndelungat, având un domiciliu stabil în ţară, cu activitatea lor în diferite întreprinderi comerciale, industriale, etc.

SIGURANŢA DESĂVÂRŞITĂ
şi în călătoriile de noapte
prin becul de automobil
TUNGSRAM DUOLUX
cu amortizor de şocuri

HOTEL AMBASADOR
BUCUREŞTI

Telef. 2.41.70* (20 linii)
90 interurban

Telegr. AMBASADOR

- Bar
- Sală de ceai
- Terasse
- Hall
- Coafor

BIROU DE VOIAJ
IN HOTEL

- 300 camere şi apartamente
- Toate cu sală de bae şi telefon
- Cea mai modernă instalaţie sanitară din sudestul european

Venind în București, locuiți la

GRAND HOTEL

„LAFAYETTE"

CALEA VICTORIEI, 11 — TELEFON: * 3.34.10

Este hoteiul cel mai modern, cel mai confortabil. Situat în plin centru al Capitalei. Apă rece și caldă în toate camerele.

PREȚURI MODERATE

PENTRU VOIAJUL DVS. ÎN AMERICA, AUSTRALIA, ASIA ȘI AFRICA

ADRESAȚI-VĂ LA:

COMPANIA DE VOIAJ

LLOYD

Bilete de Tren, Vapor și Avion pentru toate țările

București, Calea Victoriei, 33 — Tel. 3.69.13

BILETE DE VAPOR PENTRU AMERICA, AUSTRALIA, AFRICA, BILETE DE TREN, AVION

VINDE LA CURSUL OFICIAL

LEVANT

BULEVARDUL BRĂTIANU, 22

TELEFON 3.29.83

PALACE = HOTEL = SINAIA

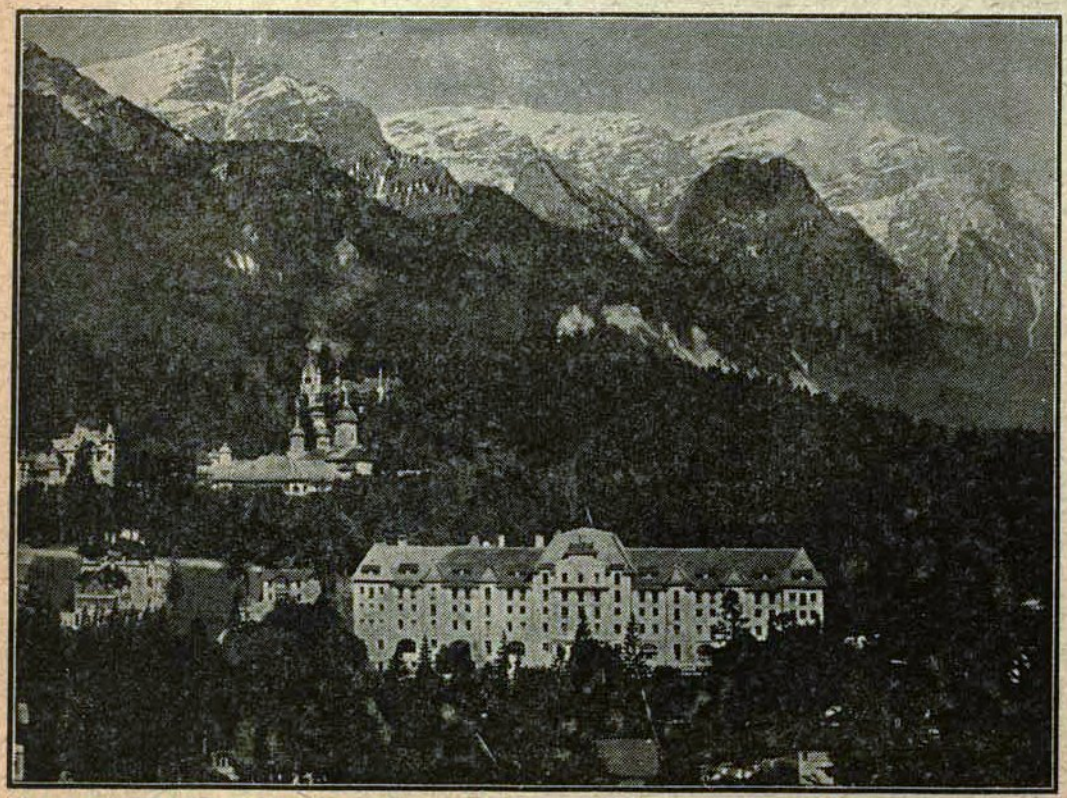

DESCHIS PERMANENT

200 camere luxos mobilate

140 camere cu bae

Telefon în fiecare cameră.

Confort ultra-modern

Situat în cea mai pitorească și sănătoasă poziție din țară

Sejoururi agreabile pentru odihnă și reconfortare.

Sport-Excursiuni, etc.

Garaj propriu pentru 70 mașini

Teren sportiv - Golf

Tenis - Atracțiuni - Jazz

Adresa telegrafică

PALACE „Sinaia"

Pentru rețineri de camere adresați: BUCUREȘTI, Str. Eug. Carada, 3

Telefon 365-21

Sinaia: Palace Hotel

Telefon 225 și 226

RESTAURANT

BAR

CONFISERIE

TARIF IN RAPORT CU DURATA SEJOURULUI

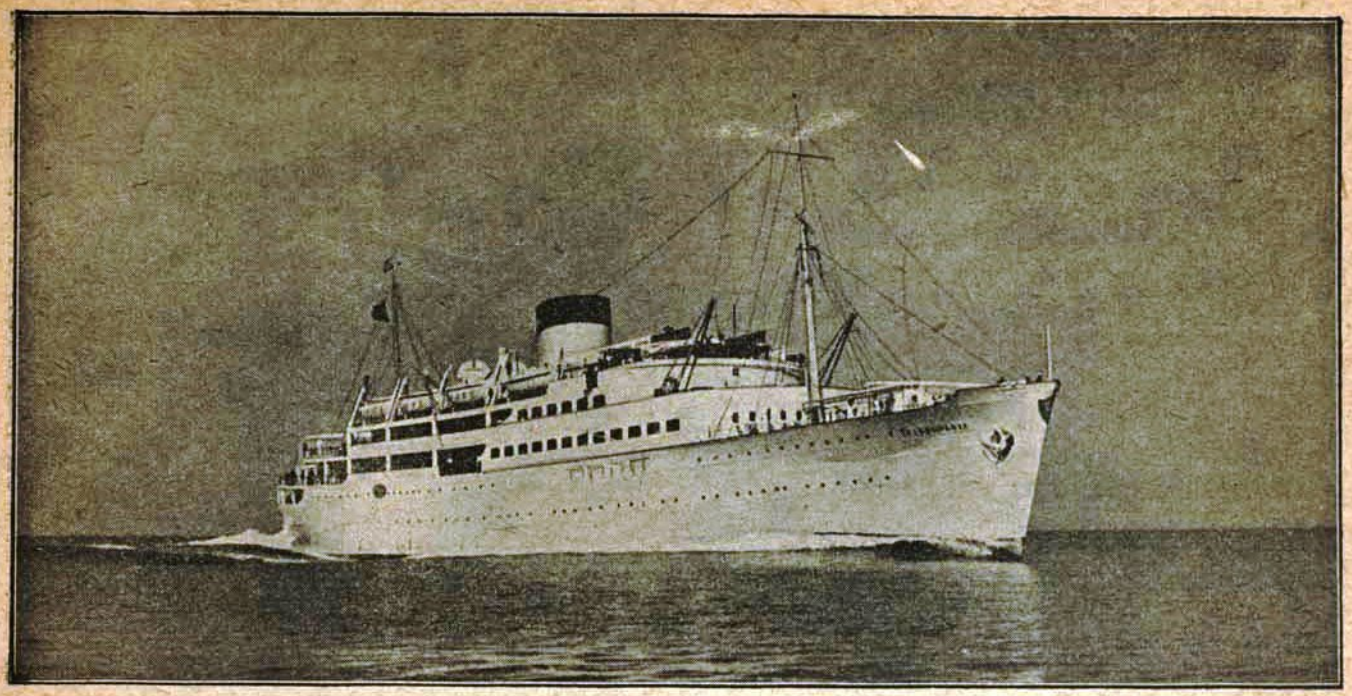

Serviciul Maritim Român
S. M. R.

Direcţiunea: B-dul Take Ionescu 1, Tel. 5.20.60 – Biroul Călători S. M. R. Tel. 3.22.61

Călătoriţi spre Levant în **siguranţă, confort** şi cu **rapiditate,** vizitând frumoasele oraşe: **Istanbul, Pireu (Athena), Alexandria (Cairo), Tel Aviv, Haifa** şi **Beirut** cu luxoasele motonave:

Transilvania şi Basarabia

Plecarea din Constanţa în fiecare Joi la orele 21.

INFORMAŢIUNI ŞI BILETE: BIROUL DE CĂLĂTORI S. M. R. B-dul TAKE IONESCU, Telefon 3.22.61

LA CERERE SE TRIMIT PROSPECTE GRATUITE

RMT 506/83

Linii super exprese și exprese pentru America de Nord.
Linii exprese și poștale pentru America de Sud, America Centrală, Nord și Sud Pacific.
Linii exprese și poștale spre Africa de Sud, Australia, India și Extremul Orient, Indiile Olandeze.
Linii postale în jurul Africei și în toată Marea Mediterană, precum și în Marea Neagră.
Linii circulare în jurul Italiei.
Croisiere în Marea Mediterană.

LINII ITALIENE PENTRU LUMEA INTREAGA

ITALIA · LLOYD TRIESTINO

ADRIATICA TIRRENIA

ÎNSCRIERI, INFORMAȚIUNI, PROSPECTE:

S. A. R. P. I. M.

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ PENTRU INTREPRINDERI MARITIME

CENTRALA — BUCUREȘTI: Calea Victoriei, 65 — Telefon 4.15.90 — 5.38.90

SUCURSALE:

CERNĂUȚI: Str. Regele Ferdinand, 15, Tel. 1614 — TIMIȘOARA: Str. I. C. Brătianu, 43, Tel. 2232

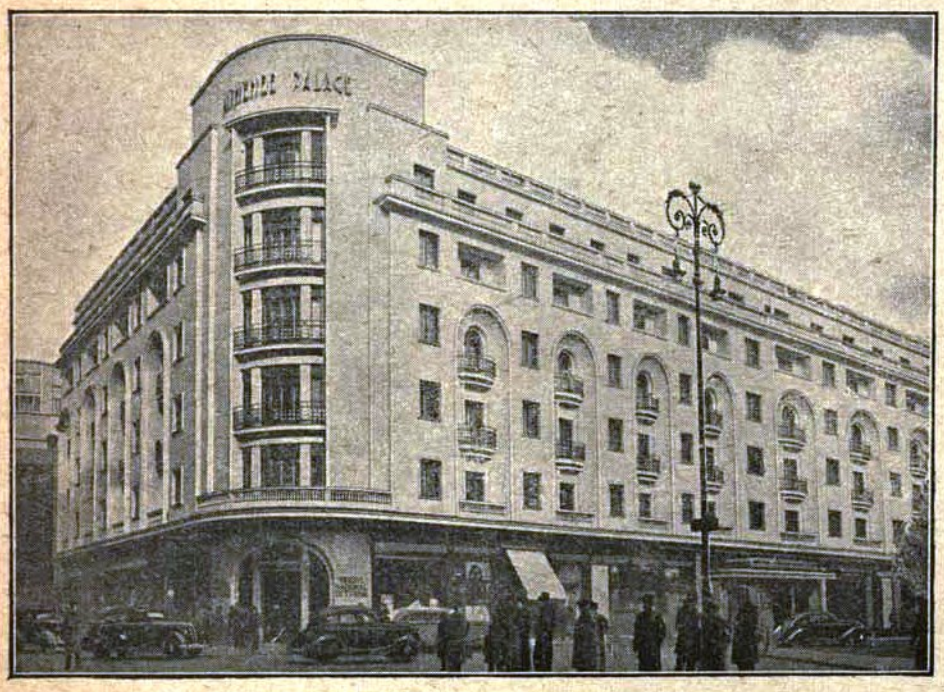

Hotelul elitelor, situat în inima Bucureștilor, poate satisface cele mai deosebite cerințe.

CAMERELE CU SALĂ DE BAIE CU W. C. ȘI TELEFON
APARTAMENTE LUXOASE
SALOANE DE RECEPȚIE — BAR
RESTAURANT — BIROU WAGONS-LITS//COOK ÎN HOTEL

București — Str. Episcopiei, 1

ATHÉNÉE PALACE

Tel. 4.08.99
Tel. interurban 87
Tel. internațional 87
Adresa telegrafică ATHÉNÉEPAL

ATHÉNÉE PALACE HOTEL BUCUREȘTI ROMÂNIA

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PERIODICE ROMÂNIA

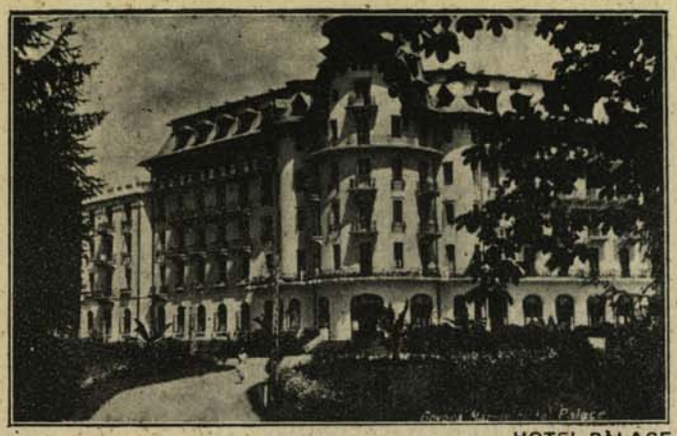

HOTEL PALACE

GOVORA

Staţiune balneară cu ape minerale, iodurate, sulfuroase indicate în tratamentul reumatismului, artritismului, gutei, dermatozei şi sifilisului.

STABILIMENT DE BĂI MODERN

INSTITUT DE FIZIO ŞI ELECTROTERAPIE, aer comprimat (ca la Reichenhall) mecanoterapie (metodă Zander), electro-fango-terapie, unde ultrascurte, etc.

HOTEL PALACE ŞI HOTEL BALNEARA

CU CONFORT MODERN

Numeroase alte hoteluri şi vile, teatru, cinema, concerte, distracţii variate.

CĂLIMĂNEŞTI-CĂCIULATA

Staţiune balneo-climatică cu ape minerale clorosodice sulfuroase, recomandate în tratamentul reumatismului, acut, cronic şi gutos.

Stabiliment de băi, institut de hidroterapie, fizio şi electroterapie. Băi de soare, plaje la Olt.

MARELE HOTEL

CU CONFORT MODERN

Numeroase alte hoteluri şi vile. Teatru, cinema, concerte, distracţii variate.

HOTEL BALNEARA

MARELE HOTEL CĂLIMĂNEŞTI

Izvorul Căciulata

Apă minerală clorosodică, sulfatată şi litinată foarte eficace contra litiazei renale urică şi hepatică, artritism, etc.

Apa de Căciulată se găseşte la droguerii, farmacii, magazine de coloniale.

Tarifele la băi şi hotelurile Societăţii au rămas aceleaşi ca în sezonul 1939

In lunile Iunie şi Septemvrie cură completă: forfetară-pauşală (casă, masă, băi, taxe) la hotel Palace şi Balneara-Govora şi Marele Hotel-Călimăneşti.

Informaţiuni, prospecte, tarife la SOC. „GOVORA-CĂLIMĂNEŞTI"
BUCUREŞTI, STRADA BREZOIANU No. 62

OSIN

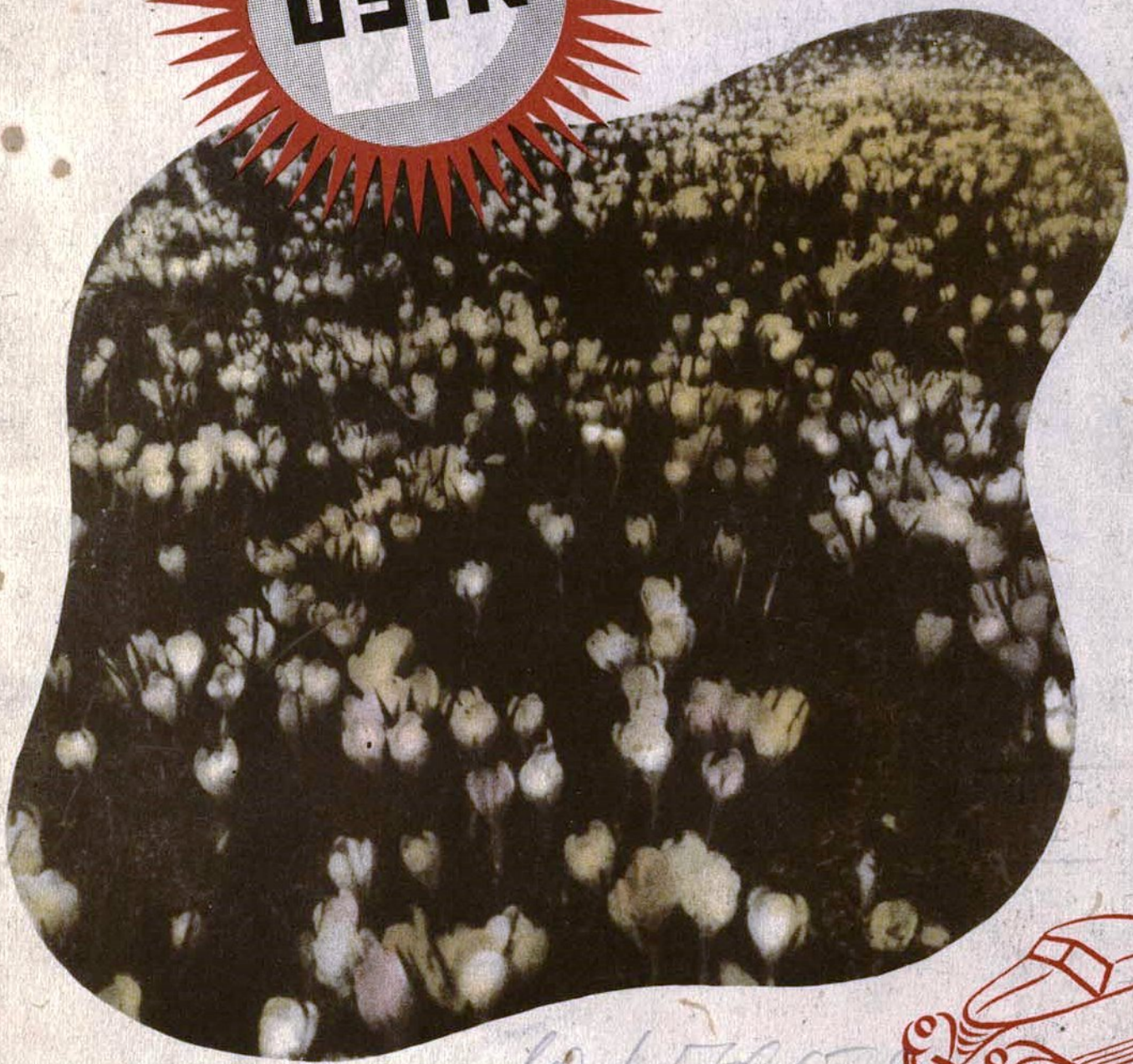

pentru excursii de primavară
statiuni OSIN *în toată țara*

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
PERIODICE
ROMANIA